Julebogen

Fortællinger og Skildringer. Illustreret af [danske/norske/svenske] Kunstnere.

H. Hagerups Forlag.

Udkom 1902-20 og 1922. 1.-20. Aargang.

Om årbogen og indeksering af skønlitterært indhold på:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p149806.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

JULEBOGEN
1909

H. HAGERUPS FORLAG

JULEBOGEN

JULEBOGEN

1909

OTTENDE AARGANG

JULEBOGEN

FORTÆLLINGER OG SKILDRINGER

ILLUSTRATIONER AF DANSKE KUNSTNERE

KJØBENHAVN
H. HAGERUPS FORLAG

NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKIÆR)

INDHOLD.

Side

TROLDGULD, Fortælling af Vilhelm Bergsøe; illustreret af Hans Nicolaj Hansen 7

HANNA GRÖNNEBERGS JULEAFTEN, Fortælling af Astrid Ehrencron-Kidde; illustreret af Rudolph Petersen 31

RAMSES RASMUSSENS GIFTERMAAL, Fortælling af Albert Gnudtzmann; illustreret af Axel Hou 50

HJÆRTESORG. Efter en Tegning af Vilhelm Pedersen 71

GAMLE REGNSKABER, Fortælling af Elith Reumert; illustreret af Erik Henningsen 73

PRINSESSE ANGELINA, Fortælling af Laura Kieler; med Portræt 91

FEMME MIENNE! Fortælling af Jørgen Falk Rønne; illustreret af E. Krause 100

ÆVENTYRREREN GREV ST. GERMAIN, af Louis Bobé; med Portræt 117

TILFÆLDIGHEDER, eller HVORLEDES ERIK NORDROSS FIK SIN HUSTRU, Fortælling af Nicolaj Bøgh; illustreret af Carl Thomsen .. 134

HERREBLADENE, Æventyr af H. C. Andersen 156

Hvert enkelt Bidrag er meddelt med vedkommende Forfatters Retskrivning.

TROLDGULD.

Fortælling af VILHELM BERGSØE.
Med Illustrationer af HANS NICOLAJ HANSEN.

DER laa en varm Juliaftens Solglans over det gamle Skjoldbygaard, hvis røde, takkede Gavle spejlede sig i Borggravens stille Vand, hvor et Par hvide Svaner var i Færd med at vralte i Land efter Dagens Andemads Besværligheder. Den store, gammeldags Have, som i enkelte Partier syntes at være noget forsømt, strakte sig med sine brede Lindealléer ud mod det høje Skjoldnæs, og i en af disse skyggefulde Gange vandrede et ungt, lykkeligt Ægtepar i fortrolig Samtale.

Det var Hugo Hjelm og hans Hustru Ulla, som lige havde taget det vidtløftige Gods i Besiddelse efter flere Aars Administration under Hjelms Mindreaarighed. Man kunde saavel paa Haven, som paa mange af Omgivelserne se, at Administrationen havde haft mere Øje for det nyttige end for det skønne, og det var just herom Samtalen drejede sig.

Den brede Lindeallé førte ud til Skjoldnæs, en mægtig Aas, der tidligere havde ligget saagodtsom ubenyttet hen, men som Hjelms Onkel havde beplantet, saa at nu en hel Skov af unge Fyrrer, Graner og Birke i blødt Fald strakte sig ned mod det lysegrønne Engdrag, hvorigennem Baune-aaen løb. Langt ude paa Aasen stod en Kæmpegrav, som hver Aften var Maalet for deres Vandring, og da de var naaet til den, sagde Ulla:

»Bliv her, kære Hugo! Jeg kan ikke modstaa Fristelsen til at samle en Buket af disse dejlige Kongelys og mægtige Bregner til Vasen i Salen. Jeg løber blot ned mod Aaen og skal snart være her igjen.«

»Altid Blomster«! smilede den unge Jægermester.

»Ja! dem sørger jeg for, det er jo Dig, der skal sørge for Frugten,« svarede Ulla, idet hun let som en Hind ilede ned ad Skraaningen.

Hugo blev staaende ved Kæmpehøjen og stirrede ud over det Landskab, som nu i Aftensolens rødmende Glans laa udbredt foran ham. Langt ude mod Vest det lyngklædte Vangebjerg og ved Foden af dette Vangede Kirke, hvis Klokker nu begyndte at ringe til Solnedgang. Tilhøjre andre Højder, der som smaa Bjergkæder tabte sig i det fjerne, og i Dalstrøget frugtbare Enge og Marker, hvor Bauneaaen rislede i sagte, mumlende Fald; men ligeoverfor hvor han stod, saa han et Syn, der ganske betog ham. Det var Baunebanken, nøgen, skaldet, bar med dybe Furer traadt af græssende Faar, med en Grusgrav, der som en grim Maske grinede i Solglansen og paa Toppen denne gamle, sorte, forrøgede Baune, der ikke saa lidt lignede en Galge. Ved Foden af Banken laa en gammel Bondegaard med klinede Mure, mosgroet Tag og bygget i den traditionelle Firkant, som er saa uhyre praktisk i Ildebrandstilfælde. Hvor gammel og grim tog denne Gaard sig ikke ud, hvor hæslig ragede ikke denne nøgne Banke frem i det ellers saa frodige Landskab, og Hjelm faldt i Tanker, efterhaanden som han saa paa den. Tankerne gik over til Drømme, og saa hensunket var han, at han ikke mærkede, at Ulla kom henimod ham med Favnen fuld af gule Kongelys og mørkegrønne Bregner. Hun stansede lidt foran ham, saa paa ham og sagde: »Drømmer Du, Hugo?«

Han foer pludselig sammen og svarede smilende: »Ja!

jeg drømmer, og det var en smuk Drøm — vil du høre den?«

»Ja,« svarede Ulla forundret, »den er vel ikke noget Varsel?»

»Jo, om noget, der kan blive baade godt og skønt — nu skal Du høre:

Sér Du, Skjoldnæs var fra gammel Tid ligesaa skaldet og grim som Baunebanken dér ligger. Saa tog min Onkel den under Behandling, og med den Ihærdighed, der var ham egen, beplantede han den Aar efter Aar, saa at den tilsidst dannede denne lille Lund, hvor vi nu gaar. Sér Du, hvor smukt han har ordnet det hele. Sér Du, hvorledes den blaagrønne Strandfyr vexler med Birke og langt nede med Pil og El, indtil det hele taber sig i Engens bløde, grønne Tæppe, der ligger som en Ramme om Bauneaaens Vande. Saa vidt kom han, men jeg vil gaa et Skridt videre. Jeg vil lægge en Bro over Aaen, plante en Allé op mod Baunebanken, forvandle den grimme Grusgrav til en Grotte af Kampesten med Mos og Bregner og tilsidst beplante Baunebanken, saa at den kommer til at danne en Helhed med Skjoldnæs. Hvad synes Du om den Plan?«

»Udmærket,« svarede Ulla, »det maa Du strax tage fat paa.«

»Der er desværre en Hindring, og det var netop den jeg stod og grundede over. Sér Du, Baunegaarden er ikke min; den hører vel under Godset — men er fæstet bort, og det vil bero paa Mikkel Madsen, om jeg faar Lov til at tage Banken under Behandling.«

»Aa! det gaar vist let,« sagde Ulla, »den grimme Aas er jo ikke det mindste værd, og han maa jo ovenikøbet være glad ved at se, hvorledes alt skyder frem under dine Hænder.«

»Tror Du!« sagde Hugo med et ironisk Smil — »nej,

Du kender ikke Bønderne, lidt Kling-Klang med Sølv, et Stykke Eng i Bytte, det hjælper bedre, men jeg skal nok faa Bugt med ham.«

Da de atter gik gennem Haven, mødte de den svære, joviale Forvalter, og medens Hugo lod Ulla gaa iforvejen, spurgte han:

»Tror De, Jespersen, at Mikkel Madsen vil sælge mig Baunebanken?«

»Hvad vil Jægermesteren med den?« spurgte Forvalteren forbavset.

Hugo meddelte ham med faa Ord sin Plan, og bad ham bede Staldkarlen om at lade sin Hest sadle.

Forvalteren saa igen paa sin unge Herre og spurgte: »Vil Jægermesteren da ride derover?«

»Naturligvis, jeg har siddet stille den hele Dag.«

»Naa! saa skulde Jægermesteren hellere røre sine Ben,« bemærkede Forvalteren — »Mikkel Madsen er ikke saa meget for, at der kommer ridende Folk til ham om Aftenen, saa skal han have Hesten paa Stald, og han er desuden noget af en Demokratikus. Jeg tror, Jægermesteren gør bedre i at gaa.«

»Naa, som De vil,« sagde Hugo. »Tror De, at han bliver slem at komme til Rette med?«

»Saa ganske let bliver det jo inte, for han har to Fejler, skal jeg sige os.«

»Naa!« spurgte Hugo, »og hvad er det?«

»For det første holder han svært meget af Gaarden, som nu har været i hans og hans Families Eje i saa mange Aar, og dernæst er han en af de største Lurenfasser, jeg har kendt. Han tror altid, der stikker noget under, og han er vistnok blevet taget ved Næsen et Par Gange.«

»Det agter jeg ikke at gøre,« sagde Hugo kort. »Jeg vil gaa lige til Sagen.«

»Nej, Jøsses, nej! det er det allerværste Jægermesteren kan gøre. Hvis De vil lyde mit Raad, saa skal De gribe Sagen an paa følgende Maade. De skal klæde Dem i Deres Jagtdragt og tage en Flaske af den gamle Guava-Rhum og bilde Mikkel Madsen ind, at De har været ude at skyde Bekkasiner og ganske tilfældig er kommen forbi hans Gaard.«

»Ja vel,« sagde Hugo, »men jeg har jo ikke været paa Jagt.«

»Saa putter vi Noget i Tasken,« svarede Forvalteren, »men Flasken maa De ikke glemme.«

»Hvad skal jeg med den?« spurgte Hugo.

»Naturligvis til at drikke Lidkøb med,« svarede Forvalteren, »naar De har handlet om Tyren.«

»Tyren?« spurgte Hugo endnu mere forundret. »Der er jo slet ikke Tale om nogen Tyr.«

»Nej! men De maa netop tale om hans Tyr, for den er berømt over hele Sognet. Den maa De lade, som om De vil købe, men det bliver der nu inte noget af, thi han skiller sig ikke ved det Bæst, men saa skal De ganske gelinde give Dem til at snakke lidt om Faarene.«

»Om Faarene?« svarede Hugo endnu mere forundret.

»Naturligvis om Faarene, om dem, der græsser oppe paa Baunebanken. De kan jo spørge ham, om de bliver fede af det.«

»Naa saadan!« sagde Hugo forstaaende, »og saa skal jeg vel tilbyde ham en bedre Græsgang i Stedet for?«

»Akkurat, Hr. Jægermester,« lo Forvalteren. »Naar De tager Sagen paa den Maade, kan det nok være, at De smører ham alligevel; men ryger De lige paa med Baunebanken, kan De være vis paa, at han siger nej, thi saa tror han, at der stikker Filureri under.«

»Tak, Jespersen,« sagde Hugo, »jeg skal prøve at være

Diplomat, skønt jeg troede ikke, man behøvede det, naar man handlede med Bønder.«

»De er ny her paa Egnen,« svarede Jespersen. »Er der nogen Steder, at man skal være Diplomatikus og Fiffikus, saa er det netop dér, og saa maa De endelig huske at kalde hans Kone Frue, for det synes hun svært godt om, og saa lægger hun nok et godt Ord ind for Dem hos Mikkel Madsen.«

I den stigende Skumring naaede Hugo tilfods Baunegaarden, som laa øde og forfalden.

Alt syntes at være gaaet til Ro, men i Længen ud mod Vejen syntes han at skimte et Lys, der bevægede sig frem og tilbage, og han besluttede at gøre et Forsøg, nu da han var kommet saa vidt.

Han traadte ind i den store, firkantede Gaard, hvis Midterparti dannedes af en yndefuld Sø af stinkende Møddingevand, garneret med omvendte Harver, og efter nogen Leden fandt han endelig Stuehusets Dør, som han aabnede uden at banke paa.

»Jøsses Kors, hvem er det?« lød en forskrækket Kvindestemme, »her er ingen hjemme.«

»Det var kedeligt,« sagde Hugo, »jeg er den nye Ejer oppe fra Skjoldnæs og vilde saa gerne tale med Mikkel Madsen.«

»Ih, nej da! er De den nye Jægermester,« lød atter den kvindelige Stemme, »saa skal jeg tænde Lys og se at faa ham vækket« — og ud af Mørket tonede en trivelig, Bondekone, som uden videre gav Hugo Haanden.

»Saa er De vel Fruen i Huset?« sagde Hugo galant.

»Jøsses ja! det er jeg rigtignok,« sagde Bondekonen med sin alvorligste Stemme. »Vil Jægermesteren tøve et Øjeblik, saa skal jeg se at faa Lampen tændt.«

Med disse Ord fik hun en fedtet Olielampe halet ned fra en Hylde, og da hun havde faaet fjernet Glasset og Kuplen, drejede hun med højst egne Fruefingre Vægen af, tørte Fingeren op under Armhulen og sagde: »Jægermesteren har vel ikke en Svovlstik, for mine ligger ude i Køkkenet!«

Hugo fik i en Fart Lampen tændt, og medens Konen tørrede Glasset af i sit Forklæde, saa han sig om i Stuen uden at ane, hvor Mikkel skulde komme fra, thi Stuen syntes kun at have en eneste Indgangsdør.

Men Konen vidste bedre Besked med Husets Interiør. Hun trak et Forhæng til Side og raabte med Stentorstemme: »Mikkel, Mikkel, den nye Jægermester er her og vil snakke med Dig.«

Ud fra Alkoven lød en hæs Grynten, som endte i nogle afbrudte Sætninger, hvis Mening var, at han dog maatte have Bukserne paa, og da dette vigtige Toilettespørgsmaal var afgjort, saa man pludselig et Par tykke Ben i Underbukser komme ud af Alkoven efterfulgt af en Krop i islandsk Nattrøje, hvorpaa Mikkel Madsen viste sig i hele sin imponerende Majestæt, spyttende en stor Skraa ud paa det hvidskurede Gulv.

»Men Mikkel dog!« sagde Konen bebrejdende.

»Skidt, Maren, med det. Jeg kan jo ikke snakke med Jægermesteren med en Skraa i Munden, saadan en véd Du nok jeg sutter paa, naar jeg gaar i Seng.«

»Væk med den,« sagde Mikkel, stak sin ene Hosesok frem og tværede Skraaen ud til en stor, brun Klat, »det kan Du vaske af imorgen. Det er ellers farlig saa sent Jægermesteren kommer.«

»Ja, jeg troede ikke, jeg skulde forstyrre Dem,« sagde Hugo undskyldende, »men der er en vigtig Sag, jeg gerne vilde tale med Dem om. Tillader De, jeg sætter denne Flaske fra mig, den tynger saa meget i Tasken.«

Mikkel greb Flasken, tog uden videre Proppen af, lugtede til den og sagde:

»Det er s'gu en extra fin Snaps, Jægermesteren dér har.«

»Ja, har De Lyst til at prøve den?« sagde Hugo.

»Nej, nej,« sagde Maren klynkende, »han har faaet Snaps nok iaften — nej! jeg skal lave et Par Kopper Kaffe, hvis Jægermesteren vil være saa god at drikke den.«

»Det er s'gu rigtig,« sagde Mikkel, »saa skal vi have en ordentlig Kaffepunsch — hej, Maren, stik ud i Køkkenet og sæt Kedlen over, men lad det ikke vare for længe.«

Med disse Ord tog Mikkel Madsen Plads paa Slagbænken og lod Hugo om at tage sig en Stol, hvor han bedst kunde finde den. Derpaa støttede han Hovedet mod begge Hænder, gloede lige ud i Luften og spurgte:

»Hvad er det saa, Jægermesteren vil?«

»Aa,« sagde Hugo, »jeg kunde have megen Lyst til den smukke Tyr, som jeg saa paa Dyrskuet, og som jeg véd tilhører Dem.«

»Ja, det tror jeg s'gu nok,« sagde Mikkel Madsen, »den Tyr er ikke fra igaar; den kan besørge hele Sognet og Annexet til, om det skulde knibe.

»Det er netop derfor jeg gærne vil købe den,« svarede Hugo.

»Ja, da har jeg ikke Lyst til at sælge den,« sagde Mikkel tvært — »nej, jeg har ikke.«

»Hvorfor?« spurgte Hugo lidt overrasket.

»Nej, for den er solgt, og jeg kan da ikke sælge Kreaturet to Gange.«

Hugo var nær ved at briste af Latter. Dér laa Fundamentet for hele hans Diplomati, og da han ikke vidste noget bedre, spurgte han om, hvor mange Faar Mikkel Madsen havde paa Gaarden.

Mikkel stirrede med et underfundigt Blik paa Hugo,

rømmede sig et Par Gange og sagde endelig: »Vil Jægermesteren ogsaa have dem?«

»Nej,« sagde Hugo, »Faarene skal jeg ikke have, men jeg vilde blot vide, om de kan trives der oppe paa Baunebanken?«

»Aa ja, det gaar, saadan som det kan falde sig. Naar der er noget Græs, saa æder de det, men naar der ikke er noget, saa gaar de og gnaver paa noget Pilekrat og Tornestads og hvad de ellers kan faa i sig; men saadan noget synderlig god Føde er det jo ikke.«

»Nej! det er netop det, jeg har tænkt. Jeg synes, De skulde have en bedre Græsgang til Deres Faar.«

Mikkels Blik antog et lurende Udtryk, hans Hoved sank dybere ned mellem Hænderne, og medens han fikserede Hugos Blik, spurgte han, hvor den Græsgang skulde komme fra.

»Aa!« sagde Hugo, »jeg har jo ondt af de stakkels Dyr, naar jeg rider her forbi. Hvad om De fik det Stykke Eng, som ligger mellem Banken og Aaen?«

»Ja, det vilde s'gu nok gaa,« sagde Mikkel, »det er rigtig pænt af Jægermesteren at tage sig saadan af de stakkels Dyr.«

»Men jeg skulde vel have noget i Vederlag?« ytrede Hugo.

I det samme kom Maren ind med Kaffe. Hugo lagde derfor ikke Mærke til det højst smørrede Smil, hvormed han betragtedes, idet Mikkel meget ilfærdigt hældte Guava-Rhummen i den brune Drik.

»Naa! saa Jægermesteren vil have Vederlag?« sagde Mikkel drævende. »Jeg troede ellers, at det blot var for Faarenes Skyld, at han var kommen.«

Hugo følte sig forvirret; thi Mikkel betragtede ham med et meget snedigt Blik, som ikke røbede noget godt.

Han mente derfor, det var bedst at tage Sagen overtværs og spurgte ganske kort:

»Vil De paa det Vilkaar afstaa mig Baunebanken?«

»Hvad vil Jægermesteren egentlig med den?« spurgte Mikkel efter en Pavse.

Hugo følte sig generet af det inkvirerende Blik, hvormed Mikkel ledsagede dette Spørgsmaal, og lidt irriteret svarede han:

»Det kan jo være Dem det samme.«

»Aa,« svarede Mikkel drævende, »Banken ligger jo lige ved Gaarden. Det kunde jo være, at Jægermesteren vilde noget, som jeg ikke syntes om.«

»Hvis De endelig vil vide det,« vedblev Hugo, »saa vil jeg beplante den.«

Mikkel saa nu højst snedig ud og svarede: »Vil Jægermesteren beplante den? Det var da noget løjerlig noget. Jægermesteren har da Skov nok ovre paa den anden Side af Aaen, og der kan inte trives noget dér, som Jægermesteren kan faa Fornøjelse af.«

»Men hvis jeg nu giver Dem fem hundrede Daler foruden Engstykket, hvad siger De saa?«

Mikkel spilede Øjnene op og sagde efter en kort Betænkning: »Saa siger jeg Nej!«

»Véd De, at jeg efter Loven kan tage hver tiende Gaard ind under Godset, og naar De dør, bliver Baunegaarden min.«

»Ja, det kommer vel an paa, hvem af os, der dør først,« sagde Mikkel tvært. »Min Fader blev fem og halvfems, saa der bliver nogen Tid til, inden jeg gaar hjem.«

»Men *han* drak nok ikke?« sagde Hugo tørt.

Blodet foer Mikkel Madsen i Kinderne. Han rejste sig op, slog i Bordet og sagde: »Nu begynder nok Jægermesteren at blive behagelig! Jeg tror, at det var bedst De

luftede Dem lidt, Deres Taske hænger hist henne ved Døren.«

»Viser De mig bort?« spurgte Hugo forbavset.

»Ja, gu' gør jeg saa!« raabte Mikkel, »for jeg taaler inte Behageligheder i mit eget Hus skal jeg sige Dem. Hvad Fanden bryder jeg mig om fem Hundrede Daler, naar Banken er det tidobbelte værd.«

Med disse Ord stillede Mikkel sig lige foran Hugo og saa paa ham paa en saadan Maade, at Jægermesteren fandt det raadeligst at forsvinde, og med Bevidstheden om at have gjort sine Sager meget daarligt, vendte Hugo i den stille, maanelyse Aften tilbage til Skjoldnæs.

»Jøsses Kors!« sagde Maren, som ude fra Køkkenet havde hørt det hele, »jeg tror, Du er spirantende gal Mikkel. Dér jager Du Jægermesteren paa Døren, som var han en Hund, i Stedet for Du skulde takke ham paa dine Knæ, fordi han vil give Dig baade Engen og fem Hundrede Daler.«

»Hold Mund!« raabte Mikkel hidsigt. »Du er et Fruentimmer, som ikke forstaar sig paa Statssager, men det gør jeg. Jeg er en gammel Rotte, som inte gaar i Fælden. Jeg hedder inte Mikkel for ingenting. — Dér kommer den Fuchssvanser og Filurikus og byder op paa en Banke, som ikke er de fem Hundrede Daler værd. Han snakkede om, at han vilde beplante den. Jo, Godmorgen, saadan noget Sludder skal han inte bilde mig ind. Nej! sér Du, Maren, han har nogle Rævestreger for med den Banke; thi han er en poleret Stiftsfysikus, det mærkede jeg lige fra det Øjeblik, at han kom herind.«

»Herregud, Mikkel!« klynkede Maren, »Du tror dog ogsaa ondt om alle Mennesker. Hvad skulde han bruge den Banke til, den er jo ikke andet end Sand og Grus.«

»Ja!« sagde Mikkel, »oventil; men véd Du, hvad

der ligger underneden? Kan Du huske Pér Jensen, som solgte den Mødding, der laa tæt udenfor hans Gaard, og da de saa kørte den bort, fandt de en hel Pose Specier paa Bunden. Det er vist lige saadan fat med Baunebanken. Skolemesteren har fortalt mig, at der her i gamle Dage har staaet et stort Slag, og der er ogsaa Folk, der har sét, at der brænder Lys deroppe om Natten. Se, alt det véd Jægermesteren vist Besked med, og det er derfor, han vil have den, men gu' min Salighed om han skal faa den! Nu bandte Mikkel Madsen og jeg.«

Med disse Ord skænkede Mikkel sig en ny Kaffepunsch og sagde: »Det er vist bedst, Du gaar til Sengs Maren, nu vil jeg nok fundere noget over Sagen. Flasken kan Du godt lade blive staaende« lagde han til, da Konen gjorde Mine til at ville bemægtige sig den.

»Jøsses Mikkel! drik nu inte for meget,« klynkede Konen, »det skal være noget fælt noget, dette sorte Brændevin, de faar ovre fra Vestindien.«

»Vil Du nu se Du skrupper i Seng,« raabte Mikkel arrig, »for ellers bliver jeg vist nødt til at lette Dig.«

Maren syntes at forstaa denne Hentydning. Med et stille Suk og et Blik til Flasken forsvandt hun atter ud i Køkkenet, idet hun mumlede ved sig selv: »Jøsses Kors! nu er jeg bange for, at han drikker sig aldeles plakat.«

Dette Syn paa hendes elskede Ægtefælle viste sig ogsaa at være rigtigt; thi Mikkel drak den ene Kaffepunsch efter den anden, og da Flasken endelig var tom, tumlede han ind i Alkoven paa en Maade, som gik han paa et gyngende Dæk, og snart efter forkyndte en lydelig Snorken, at Mikkel befandt sig i Drømmenes Verden.

Men den gamle Guava-Rhum havde en Virkning, som Mikkel ikke havde betænkt. Han drømte hverken om Vestindien eller dens viftende Palmer, men ganske grangiveligt

syntes han i de graa Morgentaager oppe paa Baunebjerg, at der baade var plantet og gravet paa en saadan Maade, at det ene Hul afløste det andet. Men hans Forbavselse steg, da han i et af disse Huller saa noget glimte i den opgaaende Morgensol paa en saa vidunderlig Maade, at han vaagnede derved.

Han fik Gardinet draget fra Alkoven, kiggede ud og saa, at det var en Solstribe, der tegnede sig paa Gulvet. Saa rejste han sig op, gik ud i Køkkenet, stak Hovedet i en Spand Vand, og da dette havde forjaget de værste Tømmermænd, gik han ud i Huggehuset, fik fat i en Spade og vandrede saa i det begyndende Morgengry op paa Baunebanken, som nu hverken viste de Huller eller den Opvækst, han havde set i Drømme.

Han stirrede raadvild omkring, overalt tørre Græsstraa, hist og her lidt falmet Lyng og midt paa Banken en stor Askeplet, som St. Hans Baalet havde efterladt. Hvor skulde han begynde at grave? Skatten kunde jo lige saa godt ligge til den ene Side som til den anden, og Baunebanken var et Par Hundrede Favne lang. Han gik lige ud til den yderste Ende, hvor der laa en Del store Sten, satte sig paa en af dem og gav sig i Tanker til at ridse med Spaden i Jorden. Pludselig stødte den mod noget haardt; han bukkede sig ned, tog en lille guldglinsende Klump op og udstødte: »Saa skulde da Fanden gale i Jægermesteren, tror jeg ikke, det er Enden af en Guldring.«

Han gned den blank, betragtede den nøje og saa, at det maatte være et Stykke af en Armring, som var hugget midt over; saa stak han den i Lommen, og da han kom hjem til Maren, sagde han blot:

»Jeg kører til Vindeby, jeg skal ind og snakke med Uhrmageren.«

Dette var nu ikke saa ganske sandfærdigt, thi da Mikkel

var kommet et godt Stykke fra Gaarden, drejede han af til Købstaden, og snart efter stod han inde hos Byens eneste Guldsmed, som undersøgte Guldet og spurgte, om han vilde have hundrede Daler for det.

»Ja, saa snyder Du mig vel for det halve?« sagde Mikkel. »Skal vi sige to hundrede, ellers faar Du den ikke.«

Guldsmeden kastede Guldet paa Vægten og udbetalte med et Suk to hundrede Daler, idet han spurgte: »Hvor har Du den fra?«

»Aa, den fandt jeg, da jeg pløjede,« sagde Mikkel. »Jeg troede s'gu inte det var andet end en gammel Messingstump, man hitter jo af og til saadan noget i Jorden.«

Da Mikkel vendte hjem til Maren, sporede denne en mærkelig Forandring i hendes Ægtefælles ellers saa trevne og mutte Væsen. Han var aabenbart i et glimrende Humør, lovede hende en ny Silkekjole, og Udsigten til denne Forøgelse af Indboet satte Maren i en saa straalende Stemning, at der var Fred til lige efter Middag. Saa gik Mikkel atter ud i Huggehuset, fik paany fat i Spaden, og lidt efter stod han igen oppe paa Baunebanken. — Nu vidste han, *hvor* Skatten laa, den maatte være gemt under de store Sten.

Men at faa disse bort var ingen let Sag, selv ikke for den stærke Mikkel Madsen. Saa nøjedes han med at grave rundt om dem, saa det løse Grus fløj ham om Ørene, men det var ogsaa det hele han fik ud af sit Arbejde, og i noget mindre glad Stemning vandrede han atter hjem til Maren. Fra den Dag af fik Naboerne den Tro, at Mikkel Madsen ikke var rigtig i Hovedet, thi hver Dag fra Morgen til Aften saa de ham oppe paa Baunebanken, hvor han gravede det ene Hul snart hist, snart her, og spurgte de ham, hvad det skulde betyde, svarede han, at han gravede efter Orm til sine Aalesnører nede i Aaen.

Med stor Snedighed havde Mikkel faaet anbragt en Række Nattesnører nede ved Aaen, og nu kom der en fortvivlet Tid for Maren; thi hver Morgen kom Mikkel hjem med saa mange Aal, at hun ikke vidste sit levende Raad for hvad hun skulde gøre med dem. Og spurgte hun ham, hvad alt dette Fiskeri skulde betyde, sagde han, at hun kunde røge og salte dem til Vinteren, saa kunde de sælge Grisen, og saa var de Penge sparet.

Men i sit Indre var Mikkel ikke saa glad, som han havde været den Dag han gik til Guldsmeden. Trods al sin Graven fandt han ikke andet end Sand og Grus, og Banken var saa tør, som om den havde ligget i en Bagerovn.

Da gik han en Aften hjem gennem Grusgraven, hvis øverste Rand var styrtet ned efter et hæftigt Regnskyl, og deroppe saa han igen noget, der glimtede som Guld i Aftensolens sidste Straaler. Med stort Besvær kravlede han derop og var lige ved at udstøde et Glædesskrig; thi her i en fed Lerstribe, der skød sig gennem Gruset, saa han en stor, tindrende Klump, og noget borte fra den en anden, som glimtede med mange Krystalflader. Han var lige ved at gaa bagover og ned i Grusgraven, saa overrasket blev han. Nu var han vis paa, *hvor* Troldtøjet havde gemt sit Guld, for det her var ikke ringe, men helt forsvarlige Klumper.

Han kiggede ned i Grusgraven, stirrede udover Vejen; men da han ingen saa, begyndte han at grave med Hænderne, og snart havde han begge sine Frakkelommer fyldte med saameget af det tunge, glimrende Metal, at han kun med stort Besvær kunde naa hjem.

Den næste Dag tog han atter til Købstaden, men denne Gang blev der ikke noget af Handelen. Den lille, pukkelryggede Guldsmed saa paa Klumperne og erklærede paa det bestemteste, at det ikke var Guld. Hvad det var, kunde han ikke sige ham, og da Mikkel Madsen paa sin aabne

Maade erklærede, »at det var Løgn i hans Hals for at snyde ham«, sagde Guldsmeden, at saa kunde han jo tage ind til København og vise sit Guld paa det mineralogiske Museum, dér maatte de vel bedst forstaa, hvad det var.

Den Aften kunde Maren slet ikke forstaa sig paa sin Ægtefælle. Snart gik han op og ned med lange Skridt, snart smed han sig paa Slagbænken, snart foer han atter op og erklærede til hendes store Forbavselse, at imorgen vilde han til København for at snakke med Kongen.

»Jeg tror, Du er tumpet, Mikkel!« sagde Maren. »Tror Du, man saadan kan rende ind til ham? Du bliver smidt paa Porten af Gardisterne, saa snart Du prøver paa at komme ind.«

»Ja! da vil jeg dog forsøge det«, sagde Mikkel bestemt. »Jeg har noget i min Lomme, som Kongen kan bruge, og faar han at vide hvad jeg véd, saa kan det maaske hændes, at jeg bliver Etatsraad.«

Maren spilede Øjnene op, rystede paa Hovedet og gik grædende ud i Køkkenet. Nu var det jo klart, at Mikkel var skruptosset, og hvad skulde hun saa gøre, ene som hun var paa Gaarden. Jens var jo inde for at aftjene sin Værnepligt.

Men da Mikkel den næste Morgen kørte afsted til København, kom han dog paa andre Tanker. Det var vist bedst først at gaa op paa det mineralogiske Museum og se her at faa at vide, hvad det var, og naar det saa var Guld, vilde han gaa til Kongen og sælge ham Baunebanken for en Million; det var det mindste, den kunde være værd.

Paa Hjørnet af Nørregade og Krystalgade laa den Gang Universitetets mineralogiske Museum. Det var med bankende Hjerte, at Mikkel steg op til disse store Sale, hvis

Vægge syntes kun at bestaa af Skabe og Reoler. I den store Sal sad en lille skrutrygget Mand, som han syntes havde stor Lighed med Guldsmeden fra Vindeby, og som med sin skrattende Stemme ikke sagde andet end:

»Hvad vil De? vi har ikke Tid i Dag.«

»Ja, men jeg har fundet Guld,« sagde Mikkel, »og det en svær Portion; det kunde dog maaske more Dem at sé!«

Den lille Mand foer op og spurgte ivrigt:

»Hvor har De fundet det?«

Mikkel begyndte en meget lang og drævende Forklaring om Baunebanken, men lige i det samme gik Fløjdørene op, og en ældre Mand med et bredt, jovialt Ansigt kom ind som skudt ud af en Kanon. Om Halsen bar han Rektor Magnifikus' svære Guldkæde, talrige Ordener glimrede paa hans Bryst, og han saa i det Hele taget saa fin og fornem ud, at Mikkel blev ganske bange for ham, især da han med en noget barsk Stemme spurgte:

»Hvad vil De heroppe?«

Mikkel begyndte igen paa sin drævende Fortælling, men den fine Professor afbrød ham kort med de Ord:

»I Dag har vi ikke Tid; vi venter Besøg af Kongen, og De maa finde Dem i, at han gaar forud for Dem.«

I det samme aabnedes Døren ud til Trappen; en Museumstjener traadte ind og meldte:

»Hans Majestæt kommer kørende ved Frue Kirke«.

»Vil De tage den Mand ind i det næste Værelse,« henvendte Professoren sig til Assistenten, »dér kan De sé, hvad det er han bringer, men lad det Hele gaa i en Fart, om fem Minuter kan vi vente de Kongelige.«

Den lille skrutryggede Mand rejste sig hurtigt. Ved Siden af den svære Mikkel Madsen saa han ud som en lille vanskabt Gnom, og der var i det Blik, hvormed han kiggede

ned i Posen, som Mikkel rakte ham, noget vist skadefro, som ikke røbede noget godt.

»Ja, for det er da vel Guld?« spurgte Mikkel, da den lille Mand tog et Stykke ud og vejede det i Haanden.

»Guld!« sagde Assistenten, »Hvor Pokker falder De paa det? det er »Pyrit«.«

»Pyr—, Pyr—!« stammede Mikkel. »Hvad var det, De sagde?«

»Jeg sagde jo, det var »Pyrit«!«

»Profit! Det var da et løjerligt Navn,« bemærkede Mikkel, »det er maaske finere end Guld.«

Den lille Mand fik et Anfald af Latterkrampe, og idet han rakte Mikkel Posen, sagde han:

»Det er Svovljern.«

»Nej, hør, véd De nu hvad,« sagde Mikkel, »det skal De, Fanden æde mig ikke bilde mig ind! Jeg véd dog nok, hvordan Jern sér ud, og dette her ligner grangivelig Guld.«

»Ja, paa Landet kalder de det jo ogsaa Troldguld,« sagde Assistenten, »men det har ikke mere med Guld at gøre end bag paa min Haand.«

»Er det da ikke noget værd?« spurgte Mikkel med sitrende Stemme.

»Jo, hvis De havde et Par Vognlæs fulde, saa kunde De gaa til en Svovlsyrefabrik, men med den Klat, De har dér i Deres Pose, gør De vist bedst i at gaa ned til den Naturaliehandler, der bor tæt ved Fiolstræde, han giver Dem vel nok et Par Mark for det hele.«

»Et Par Mark!« raabte Mikkel. »Nej, Fanden skal tage mig, om jeg sælger det for det. Det første Stykke, jeg fandt, gav Guldsmeden i Vindeby mig to Hundrede Daler for.«

»Saa har det vist ikke været Troldguld,« sagde den lille Mand, »for i Grusbanker skal jeg sige Dem, finder

man aldrig gedigent Guld. Nu maa De se at komme af Sted, jeg kan allerede høre dem paa Trappen.«

Slingrende som en fuld Mand slentrende Mikkel henimod Døren; men da han kom ud paa Trappen, blev det rent galt. Dér kom Kristian den ottende med Elefantordenens blaa Baand om Skulderen og ved Siden af ham hans Dronning i sort Fløjelskjole med funklende Diamanter. Bag efter kom hans Suite, enten i glimrende Uniformer, eller galaklædte med Kors og Stjerner, saa Mikkel fik ganske ondt i Øjnene.

Han pressede sig op mod Muren og stirrede maalløs paa Kongen, som pludselig vendte sig mod ham og spurgte:

»Studerer De ogsaa Mineralogi?«

»Nej,« sagde Mikkel, »jeg var blot heroppe med noget Guld«.

»Nej, virkelig, har De det dér i Deres Pose?«

»Ja, Deres Majestæt,« sagde Mikkel, »men jeg fik ingen rigtig Besked derpaa. De sagde, det var Profit og vilde bilde mig ind, at det ikke var andet end Jærn, men det kan jo maaske hænde, at de ikke har set sig rigtig for.«

»Lad mig se et Par Stykker,« sagde Kongen, »er de krystalliserede?«

»Hvad behager?« spurgte Mikkel og saa yderlig dum ud.

Kongen lo og spurgte: »Sér de ud som Kandissukker?«

»Ja, jeg synes s'gu, der er saadan en Tingest,« sagde Mikkel og ragede ned i Posen, »her er den!«

Kongen tog Krystallen, vendte sig mod Dronningen og sagde: »Sér Du, hvilken smuk Krystal? den funkler næsten omkap med dine Diamanter!«

»Hvad skal De have for den?«

»Ja, det véd jeg inte,« svarede Mikkel, »men er den lige saa god som Diamanter, saa skulde jeg vel have noget ordentlig for den.« Mikkel syntes, at der var nogen, der

fniste, men Kongen tog i Vestelommen, rakte ham et Par Guldstykker, og ledsaget af den fine Professor fortsatte Kongen sin Vej op til de mineralogiske Skatte.

Maren havde ventet Mikkel hjem henad Aften. Hun hørte Vognrummel, men Mikkel kom ikke, skønt hun havde ventet en Time. Mørket var allerede faldet paa, Stjernerne glimtede paa den nattefriske Himmel, og Maren spandt og spandt, lyttende efter hver Vogn ude paa Vejen, men de gik alle Gaarden forbi. En sælsom Angst betog hende. Skulde de have arresteret Mikkel i København, fordi han kom med saa meget Guld? Sad han maaske nu paa Raadhuset, sigtet for Tyveri? Hun kunde ikke holde det ud længere, hun vraltede ud af Stuen, og snart efter stod hun paa Landevejen med Udsigt ud over Aaen og Mosen. Men saa langt hun kunde spejde fremad var det hende ikke muligt at se et levende Menneske.

Dybt nede løb Aaen med rislende Fald. Hvide Taager stod tæt over det brede Mosedrag langs Aaen, og i denne Taage begyndte det at glimte, snart hist, snart her, som dansede smaa Stjerneskud henover Engen.

Hun vilde ikke tro sine egne Øjne. Svage, lyseblaa Flammer gled henover Mosen og slukkedes i et Nu, saa snart de naaede Baunebankens Fod. Jo længere hun stirrede, desto flere kom der, og tilsidst blev hun saa ræd, at hun ikke turde staa længere alene paa Vejen, men løb ind i Gaarden med det Udbrud: »Herre Jesus, hvad er *det* for et Kogleri? Jeg tror, Troldtøjet fra Baunebanken er løs i Nat! Bare Mikkel ikke har drukket for meget i Aften.«

Denne Frygt var ikke ugrundet, thi den næste Morgen fandt man Mikkels Hat svømmende i Aaen, og selv havde han gjort et Forsøg paa at tømme den ved at anbringe sig under Bropillerne, hvor Troldguldet havde trukket ham tilbunds.

Fra den Dag begyndte sære Rygter at brede sig rundt om i Egnen. Det var aabenbart, at Mikkel havde forstyrret Troldfolkenes Fred ved al sin Graven i Banken og de Underjordiske havde da hævnet sig ved at skænke ham deres Guld, og dette havde draget ham i Aaen i den taagefulde Nat.

Saaledes opstaar Folkepoesi. I vor realistiske Tidsalder gaar alt saare naturligt til. Mikkel var blevet i Købstaden til sent ud paa Natten, havde sviret sammen med nogle Bekendte og forladt Gæstgivergaarden i en mindre tilregnelig Tilstand. Saa var han efter al Rimelighed faldet over det lave Rækværk, da han passerede Broen over Aaen.

Der laa atter en varm Sommeraftens Fred over Skjoldbygaards kamtakkede Gavle, og Aftensolen spillede hen over de gyldne Fløje.

Atter vandrede et lykkeligt Ægtepar gennem den lange Lindeallé og endte som sædvanlig ude ved Kæmpegraven. Her stod Hugo stille, vendte sig om og spurgte: »Véd Du hvilken Dag det er?«

»Nej!« svarede Ulla og saa forundret paa ham, »jeg véd ikke andet, end det er Tirsdag.«

»Ja, men hvilken Tirsdag?« spurgte Hugo smilende.

»Hør nu op med at fjante,« sagde Ulla, »og sig mig, hvad det er.«

Med en vis Højtidelighed svarede Hugo: »Det er i Dag fem og tyve Aar siden, at vi fra denne Plet saa over mod Baunebanken. Den Gang laa den skaldet, tør, grim og gammel, men se nu derover!«

Ulla vendte sig og udbrød: »Se, hvor smukt de mørke Graner toner imod Aftenhimlen. Ja! Du har haft Held

med Dig. Man skulde ikke tro, at Træer kunde vokse saa hurtigt. Her paa Skjoldnæs varede det jo mange Aar, inden din Onkel kunde faa Opvæksten til at staa sig mod Blæsten«.

»Ja, derfor takker jeg min værdige Ven, Mikkel Madsen,« sagde Hugo smilende. »Da jeg tog Baunegaarden ind under Godset, fandt jeg Banken saa fuld af dybe Huller, at de gav de unge Planter Læ i de første tre Aar, og det er de vanskeligste.«

»Tror Du han druknede sig?« spurgte Ulla.

»Det véd jeg ikke,« svarede Hugo. »Jeg véd kun én Ting: man skal tage sig i Agt for at grave efter Troldguld.«

HANNA GRÖNNEBERGS JULEAFTEN.

Fortælling af Astrid Ehrencron Kidde.
Med Illustrationer af Rudolph Petersen.

Præcis paa Slaget tre stængede Frøken Hanna Grönneberg Døren til det lille Posthus og satte Skodderne for. Et Klaps med hver Krog — saa, færdig for idag!

Hun løftede sin overflødig lange Kjole og steg de to Trappetrin op, som Huset laa under Vejen, og saa sig om et Øjeblik, mens hun stak Hænderne ned i Bæltet og smaatrippede af Kulde.

Ah! Saa dejligt friskt efter den beplumrede Luft inde i det usle, lille Kontor, hvor der lugtede af Lak og Pakkelærred og brændt Kakkelovnsskærm. Ah, her lugtede af Sne og Klarhed, det var som at drikke et Glas koldt Vand med hele Ansigtet.

Nej, der var ingen forsinket Kavajmand, der kom agende ned over Aasen, eller Øst fra over Voxtorp, for at høre, om der dog ikke skulde være en Smule Julebrev fra Sønnen derovre i Amerika. Hele tre havde der været idag. Men ingenting havde de faaet. Nej, han Gösta eller Birger, han var nok ikke saa god til at skrive, han. Og saa *var* det jo nu heller ikke saadan at passe det lige til Dagen, saa langt borte fra. Nej, det var nok ikke det. Han var ellers en svært snäll gosse, han.

Det var de allesammen. De kunde saamænd gøre sig saa lystige og gale, de vilde her hjemme — saa snart de kom bort, saa blev de til svært flinke gosser allesammen.

Hun blev staaende endnu et Øjeblik og lyttede. Neden for Gærdet, bag de tre tynde Birketræer i Havestrimlen, der lignede unge Giraffer, laa Bækken og kunde ikke faa Luft og brødes med Isen, saa det hørtes glasklingrende, som skaaledes der ustanseligt der nede. Til begge Sider og op over Aasen arbejdede Vejen sig afsted, tom og sprækkende hvidtør; bag Tujahhækken lige over for spigrede Kirkens tjærede Taarn sig ind i den muslingeblaa Frosthimmel.

Nej, der er saamænd ingen Jøran eller Per, der kommer mere idag for at spørge nyt. Godt, saa lukker vi.

Hun saae Brevbunken igennem, inde paa Bordet i det lille Postkontor. Jo, her laa skam dog hele tre Breve, som ikke var afhentede, men der var svenske Mærker paa dem alle.

Uf! saa trist her saae ud paa en Juleaftensdag! Saa rodet, med Vægten der henne i Krogen, og de gamle Postsække smidt ovenpaa; med Adressebrevenes og Telegramblanketternes Stabel paa det gulmalede Fyrretræsbord under Vinduet. Vægtelefonens brede, stumme Tud, der næsten aldrig gav et Klemt fra sig — den aflange blækplettede Metalskaal med Lakstængerne og de blaa Blyanter. Uf saa grimt — saa usigeligt hverdagsagtigt og pligtopfyldende altsammen. Hun gik ind i den lille Dagligstue, men lod Døren staa halvaaben — der er saamænd heller ikke Gnist af Jul derinde — lidt mer eller mindre Uhygge . . .

Hun stod og varmede Hænderne foran Risten i den lille Kakkelovn.

Nej, det havde hun dog aldrig tænkt sig, da hun sad hjemme i Stockholm, og det blaa Postbud 6 glade Gange om Dagen pilede ud og ind gennem Gadedøren — at der i hele Sverrig fandtes Strækninger, saa øde og menneske-

tomme, at der overhovedet slet ingen Post sendtes ud, men de maatte selv, som her, hente den med Lejlighed, naar de var i Nærheden af Brevsamlingsstedet, inde hos Købmanden efter en Pose Sukker eller en Dunk Petroleum, eller ude i Aasmoserne at skære deres Tørv.

Hun gik hen til Vinduet og saae over til det lange, lave Købmandshus med de smaa Ruder i den graamalede Trævæg, hvor forgyldte Kopper festligt stod paa Rad paa Hylden, mens Karmen nedenunder skjultes af Seglgarnsnøgler og sortbørstede Pensler og store, flade Pakker med Annisknækbrød.

Ak ja! at tænke sig, at hun virkelig sad her! Sad her og maatte være evig taknemmelig til, at Præsten i Torup, som havde kendt hendes Far, havde skaffet hende det usle lille Postembede, selv om det da hverken var til at leve eller dø af, om hun ikke havde havt de femhundrede om Aaret efter Forældrene. For 300 og fri Station og Ved — at tænke sig, at de bød en Kvinde det!

Og saa skulde der nok endda have været sytten Ansøgere til det. Men Præstens Anbefaling — —

Hun vidste godt, hvad han havde skrevet, for han havde sendt det op til hende og ladet hende læse det igennem — selv havde han aldrig set hende for sine Øjne. Og dér stod blandt andet: at hun var en komplet paalidelig Dame, og af uplettet Rygte (Gud ved, hvor han forresten kunde vide det fra!), en »ældre og sat Pige!«

Herregud — var man da allerede »ældre«, naar man var sexogtyve Aar! Han skulde blot vide, hvor hendes Blod, det brusede endnu, fuldt saa stærkt som nogensinde — — Sat! — — Aa hun, som Forældrene kaldte »Yrhättan«, som ikke noget Øjeblik var i Ro dengang, altid paa Færde, til Baller og Fester, til Skøjteløb og Concerter. Var hun da virkelig paa de fire Aar bleven en »ældre, sat Pige«!

Ja Gud, hvad Mennesker dog kunde finde paa!

Een Ting var hun nu vis paa, at hendes skønne Navn havde hjulpet godt med til Anbefalingen. For ved man hvad — Frøken Hanna Grönneberg — om det ikke smagte af en pæn, gammel Dame, med Briller og Bukler og Galoschesnip paa Støvlerne!

Men det fik nu være altsammen. For det Leben ved Telefonen, det kunde hun ikke holde til. Hendes Hoved vilde da gaaet i Stykker, om hun skulde blevet der blot en Maaned længere. Aa — men Stockholm, det dejlige, dejlige Stockholm! Var det ikke, saa hun kunde skrige af Længsel og Fryd, naar hun tænkte sig at komme sejlende til Byen, saadan i Aftensol, op gennem Skærgaarden — aa, nej hun vilde ikke tænke paa det.

Her var det saamænd Synd at sige, at Telefonen, den kimede formeget. Gud ved, hvad den egentlig skulde være her for. Det var højst to Gange om Ugen, naar Købmand Anderson inde i Halmstad ringede til Johanson, for at høre, om han dog ikke havde solgt de sidste Pakker Knækbrød, eller om han ikke havde Brug for en Rulle frisk Mellemskraa. Men Johanson havde aldrig solgt Pakkerne, og havde ingen Brug for Mellemskraaen.

Havde hun blot en halv Snes Opringninger om Ugen af dem, hun forbandede saadan derinde paa Centralen. Det var dog Liv. Aa Liv — Liv!

Nej, her var hun sat hen, ene og forladt. Ja, netop forladt. Ingen uden Ebba Hultman har kendt hendes Adresse i dette halve Aar. Hun vil ikke ynkes af Kammeraterne. Hun skal nok klare sig selv, skal hun. Hun husker nok deres Afskedshilsen.

»Aa *du* paa Landet? Du blier der aldrig! Om et halvt Aar — aa — om to Maaneder, saa har vi dig igen.« Men de kan tro nej, kan de. Hun skal nok . . .

Alligevel *var* det fattigt med det ensomme Julebrev fra Ebba derhenne paa Bordet! Og saa at tænke sig — een eneste Julegave!

Og fra hvem? Herregud, fra Forældrenes gamle Boghandler oppe i Stockholm, fra den Tid, da Faderen altid købte alle de theologiske Afhandlinger og Skrifter, der udkom. Han var saa trofast, gamle Engelson, sendte hende hvert eneste Aar det smukke, norske Hefte: »Juleaften«. Hvorfor han nu netop valgte det! Men det er forfærdelig sødt af ham at huske hende.

Men nu vil hun gemme baade det og Brevet, til hun har drukket sin The med Julekagen til, i Aften. Saa har hun dog det.

Noget *er* det nu hendes egen Skyld, at hun sidder ene denne Aften. Hun havde saamænd hele tre Invitationer.

Der var nu først Præsten — men Gud fri hende for en Juleaften, hvor hun skal sidde og gi' Rollen »ældre, sat Pige«, paa det at Velærværdigheden ikke skal forfærdes over, hvad han har gjort. Sidde og spise pænt Pebermynteknas ind under Bordlampen mellem de to glathaarede Pigebørn, der sagde »Ja-saa!« til alting. Og saa naturligvis Kirkegang først — to Timers Kedsommelighed, saa een skulde undres over, saa sørgeligt Juleevangeliet kunde lyde, blot Præsten lagde Hovedet paa Siden og saae saapas ulykkelig ud. Nej, tak for mig!

Saa var der Krofolkene derovre, Söran Böök — men dér var den glade Backfish, Eva hjemmefra i Julen, paa Besøg hos en Tante i Halmstad — og de andre var saa borgerlige og forspiste. Købmand Johansons, det gamle, rare, barnløse Ægtepar ligeoverfor havde hun saamænd gærne sagt ja til. Men dér var Konen Søster til »Mor Böök«. Saa det gik skam ikke. Og saa havde hun sagt til dem alle, at hun havde havt saa meget paa Embedsvegne

med Sorteringen af Pakker og Breve nu i Julen, at hun egentlig var træt og helst vilde tidligt i Seng.

Og, naar det kom til Stykket, kunde hun saa egentlig gøre noget bedre end gaa i Seng? Sove rigtig dybt og drømme om barnlige Juleaftener i Forældrenes Hjem ligeoverfor den lille Catarinakirke i Högbergsgatan. Naar hun med Moderen ved Haanden og Faderen paa den anden Side i hans lange Ornat med den lille hvide Snip under Hagen vandrede hjem fra Kirken. Hun vil drømme om hans hvide Haand med den brede, skinnende Vielsesring, der holdt om den sorte Fløjelssalmebog lige foran paa den lidt svære Mave under Ornatet, og om Moderens Slør, der flagrede i Trækket, idet de aabnede Døren over de tre granstrøede Stentrappetrin. Mens fjærnt om dem fra de større Gader Byens tusendtungede Larm summede om Travlhed og Liv, selv paa denne højhellige Aften. Og hun vil ogsaa drømme om senere Juleaftener oppe i Stö Præstegaard, med gamle Martin foran dem til at skuffe Havegangen, saa der blev en Rende, hvor de kunde gaa Gaasegang ned til Kirken, som tre sorte Krager i Sneen.

Og om den allersidste Stockholmerjul hos Ebba i det lille Hjem i Repslagaregatan, ikke saa langt fra Catarinakirken, hvor Faderen er Klokker. Den stille, glade Jul med Punsch og hjemmebagt og Knallerter og Cigaretrøg derinde i de lavloftede Stuer med de gamle, skrøbelige Arvemøbler, der næppe kunde hænge sammen mere. De passede saa godt dér, baade den lange, magre Klokker og hans stille, asthmatiske Hustru, og den lille, tyndbenede Dreng, der altid saae lige melankolsk ud af sine sorte Øjne, hvad enten han dansede eller græd. Kun den store, glade Ebba passede ikke rigtig i de smaa Stuer, der lugtede af gamle Kirkebøger og Fugt — hun foer om som en stor Hund derinde og kom til Fortræd med limede Stoleben og klinkede Kopper.

For ikke at tale om Per Axel, naar *han* kom hjem. Aa, den store, rare Ebba! Havde hun hende bare her!

Nej, men nu ved hun, hvad hun vil. Hun vil virkelig tage godt paa sig, og saa vil hun kile en Tur op over Aasen. Man blier jo rent til Idiot af at sidde her og falde i Melankoli.

Vanterne — for alt i Verden, lad mig ikke glemme Vanterne! Og saa endelig lukke Døren sagte — der er vel ingen i Farvandet —

Ak nej. Der er saamænd ikke en levende Sjæl at øjne. Johansons, de spiser nok deres Julemad i den lille Stue til Gaarden; der er tomt i Dagligstuen. Hængelampen er tændt over det runde Midterbord med det røde Plyschtæppe og Fotografierne. Blomsterne er taget fra Vinduskarmen for Frosten. Der er ellers to Pelargonier og en Amaryllis. Det har der været al den Tid, *hun* har boet her, naturligvis. Og Amaryllisen staar til højre for Vindusposten, og de to Pelargonier til venstre, den ene halvanden Tomme bag den anden, for Underkoppens Skyld.

Jo, hun kender det saamænd, altsammen. Lige til den gamle, grønne Theæske i Udstillingsvinduet, der har en Revne i Bunden og ikke kan sælges, men som han ikke nænner at skille sig af med. For der danser tre Kinesere paa Laaget, og den er helt beklædt med Staniol indvendig. Saadan en Æske, den kan slet ikke faaes her i Landet. Den er en Seværdighed.

Købmand Johansons Hus ligger lige ved Aasens Fod. Allerede lidt oven for det begynder Vejen strax at stige, den tynger paa Brystet, nu den er ujævn og haard af Frosten.

Til venstre breder Landet sig med de vide Marker. Rugen pipper lige, grøn med bleg Rim over, det gier den en hvidtet Farve, noget som stuvede Snittebønner. Paa højre Haand har hun de bitte smaa Huse med Forhaverne,

der forbinder dem med en lav Hækkæde. Om Sommeren dufter den mættende og krydret af Kaprifol.

Dér ligger Stina Tvätterskas Hus — nej se! hun har skam faaet nye Rullegardiner, appelsingule; oplyst bag alle fire Ruder, ingen Tøjsnore i Gaarden — Trappetrinene fejede og strøet med Enebær. Hun holder virkelig Jul, gør hun, Stina!

Og dér har vi den usle, lille Købmandsbod med Kobjælden i en Seglgarnssnor til Entréklokke. Og indenfor, Reolen med de tærnede Bomuldstøjer, paa Disken de smalle Glas med annilinrøde Sukkerstænger og Kræmmerhustutter med Sirup i. Selve Luften derinde er som inficeret af Sukkerklister. Dér er ogsaa oplyst og hængt for med to tærnede Forklæder fra Reolen.

Ogsaa i »Selmas-Lyst«, det lille Aftægtshus oppe fra Tvehöga er der Lys. Dér sidder om Dagene eet gammelt Ansigt ved hver af de to Ruder, bag hver sit Fuglebur, og ser ud paa hver sin Kugleacasie i Havestrimlen. Men iaften er de tyet tilbage i Stuens Lunhed. Allevegne er der Lys og Jul; det er kun det lille Brevsamlingssted dér nede under Aasvejen, der ligger i Mørke og ikke er Hjem for nogen.

Nu hører Husene op — saa har vi Hederne. Ene Heder i Øst og Vest, saa langt Øjet naaer.

Hun kniber Vanterne ind under de stramme Kaabeærmer. Aa, det skulde de se, Forældrene, deres lille »Yrhätta«, som de havde saa travlt om ved Julen. Som de tændte Lysene for og lunede Vinen til, mens de kastede hemmelighedsfulde Julepakker ind gennem Døren — de skulde se hende her, ene i Aften mellem de øde Heder. Saa sorte og ujævne de strækker sig ud i Mørkningen som halvæltet Rugbrødsdeig.

Aa, saa trist — saa usigeligt trist! Blot en Menneske-

stemme — aa, et Kongerige, om hun havde det, for en eneste Meneskestemme!

Men ikke saa meget som et Krageskrig over Vejsporene. — Hun stansede og saae sig om.

Helt langt ude krøb en endnu sortere og takket Pukkel frem over Hedehøjderne, som en forkullet Bjærgryg. Det var Fyrreskoven. Den tætte Vildskov, hvor der gik Elg, og hvor Egernhaler smuttede mellem Stammerne.

Men se — nu løfter Maanen sig jo! enorm stor og rød som aldrig før presser den sig op af Skoven. Som skød et blodgyldent Æg sig med hele Blommen lysende gennem sin Skal langsomt frem af den sorte Fyrretræsrede.

Men dybt inde i Skoven, dér staar en forladt Vandmølle ved den frosne Bæk og frønner og mosser sig ind mod Kulden. Men om Sommeren, saa spejler den sit store, tavse Hjul i Strømmen, og det spøger og pusler derinde i de milde Nætter. Saa drejer den selv sit Hjul efter gamle

Tiders Takt, og nynner sin elskede Spindevise. Og Spindelvævene hænger stivnede og tætte derinde mellem Axer og Drivremme, som lange Basalttapper i en Drypstenshule. Og i det møre Gulv sidder Svampenes Dværgfolk og falder i Knæ og blier skrumpne og skæve af at lytte.

Alt dette har den gamle Moster Stina oppe i Kroen fortalt hende, om Vinterformiddage, naar hun sidder ved sin Væv i den store, altfor store Stue, mens Frosten ridser i Ruden og Birkeknasterne springer i den store, hvide Kakkelovn.

Aa, men hvad bryder Hanna sig om det altsammen!

Og underligt nok, tænker hun; for dengang hun boede i Stockholm, da kunde hun længes efter Naturen, saa hun blev helt syg. Og hvor var det dog ikke en Fryd, naar hun og Veninderne om Søndagene foer med Banen ud til Skovene, eller ind i Bondelandet, og vandrede lange Ture, med svippende Spanskrørsstokke og smaa Smørrebrødspakker i Jacketlommerne. Eller naar de om Vinteren paa Skøjter tog Kanalerne om Ridderholmen og glædede sig over de hvide Rimtræer, der dryssede Confetti ned over dem, mens de dansede langs Isens Kyster. Ak — det er allerede længe, længe siden!

Men nu vil hun hjem. Fingrene er ikke til at faa Varme i mere, og det er som hun blev knebet med Saxe i Kinderne. Nej, nu vil hun virkelig hjem. Der var ikke en Smule ved den Tur. Ikke den mindste, lille Oplevelse, som hun havde tænkt sig.

Men da hun aabner sin Dør igen og træder ind i den lille, møtke Forstue, ene — da ved hun lige med eet, at hun hele Tiden, uden blot at ane det, har ventet, at der maaske dog kunde være en lille Overraskelse til hende. Enten Præstens Pige, der havde staaet »*saadan* en Tid« og banket og skulde aflevere en stor Kurv — en meget

stor — eller den glade Eva ovre fra Kroen, der alligevel var kommen hjem, og ikke gik, paa noget Vilkaar, uden Hanna Grönneberg strax tog paa sig og fulgte med. Eller — maaske selveste Ebba, der paa een eller anden umulig Maade, trods alt, havde overrasket hende og nu stod her, i Skindtrøjen og Huen med Bæverhale og det hele. —

Ak nej. Hun kunde saamænd være rolig.

Hun hængte Tøjet bort og fik Lampen tændt. Saa lagde hun Juleheftet og Ebbas Brev frem og trak en Haarnaal ud for at aabne Konvoluten.

Aa nej — lad os vente lidt endnu. Klokken er jo kun syv. Saa er det saa hurtigt forbi.

Der slog en skingrende Kimen ud i Stuen som af et Vækkeur.

Hun foer sammen. Men du godeste — det var jo Telefonen! Telefon — hertil — hun skottede til den, sky, som sad der en skjult Fjende og lurede derinde.

Nej, men hun maatte dog — —

»Hallo — —«

Hun lytter og tier — og lytter — —.

Og hendes Ansigt, det tændes med eet i et Virvar af smaa henrykte og lystige Smil.

»Nej — men Ebba — —!«

Ja — jo — hun skal nok tie — nej men — ja — sch' — sch' —

Om hun hører! Jo, jo, hun hører det. Catarinakirkens Klokker. Juleklokkerne.

Aa, den lille rare Catarinakirke! Dér hvor hun er døbt, og hvor hendes Faer stod som Kapellan foran Alteret! Den lille Kirke med de høje, høje Linde, hvor ved Pinsetider Fuglene kvidrede saa stærkt, som udgik hele Stockholms Foraar fra disse Kroner. Hun husker en Pinsemorgen, da deres Pippen blev saa gennemtrængende, at Faderen

et Øjeblik maatte holde inde med sin Prædiken. Et Øjeblik, blot et eneste, hvor Præst og Menighed saae paa hinanden i et Smil — aa et Smil, som sagde: »Det er Foraaret — vi maa gi' Foraaret Lov — der er ikke andet for —«

Og Skyerne jog og Lindenes grønne Løv svævede forbi de høje, buede Kirkeruder — kun et Øjeblik — saa fortsatte han, Menigheden og han, som om intet var hændt.

Hør, hvor de kimer! Ingen Klokker lyder som de.

Sch' — — her blier saa stille Ebba — nej men Ebba — sch' — —

Aa, hun har lukket Vinduet.

»Hvad siger du — jo, vent lidt — —«

Ak jo, tydeligt, tydeligt kan hun kende det. Det gamle, sprøde Klaver og hendes Yndlingssalme: »En stjärna gick på himmlen fram, för Östans visa undersam — Halleluja!«

Jo vist — tydeligt kan hun skelne lille Oves Stemme. Eller hun synes da, at hun kan det.

»Jo — jo — hvad siger du Ebba? Per Axel — hvad han — —?«

Hvad var det? Det lød som en Streng sprang paa Klaveret, dér langt, langt borte — en fjærn Kogen som af en Konkylie — —.

Tak, saa kender hun det. Ringet af. De tre Minuter er gaaet.

Ak! saa meget, i tre smaa Minuter! Det er som at vækkes af en dejlig, dejlig Drøm!

Men hvad har hun ikke levet i de Minuter! Aa Ebba, du Ebba, hvad du kan finde paa!

— Nej, men nu vil hun virkelig ha' Vandet over til The. Og hun vil ha' det i den lille, blanke Messingsvingkedel, at det kan være lidt festligt. Det er dog Jul.

Hun nynner, mens hun gaar til og fra og tager en

ren Dug frem og breder over Bordtæppet. Og saa de smukke Kopper med Lyngblomsterne og Fluen i Bunden. Ja, og saa vil hun virkelig ha' Døren lukket ind til det grimme Kontor. Iaften vil hun da ikke lugte Sækkelærred og Lak.

Gud ved forresten, hvad det var, Ebba vilde sagt om Per Axel. Gad dog vide, om han aldrig skulde faa sin Løjtnantsexamen. Han havde skam syntes svært godt om hende, den Gang han var hjemme for et Par Aar siden. Svært godt.

Hun nynner. Han var nu en god Dreng, var han.

Og saa kommer hun til at le højt. Ja vist, ligesom Ola Persons Gösta og Nils Birgersons Bengt — naar de var borte.

Naa — ja — det var »då — ja då — —«

Hun nynner højere. Der kommer Ord med. Minsandten om ikke hun er kommen i Stemning! Skal love for, at det Vand snart kommer til at koge, saadan som Kedlen, den synger med — uf da! — —

Nej, men Telefonen!

To Gange paa een Aften — men da er det dog vel ikke Ebba igen! Er hun blevet gal — to Kroner!

»Hallo — jo, jo vist er det mig, Hanna Grönneberg! Hvad — hvem? hvem taler jeg med?«

Nej, men — har hun kendt Magen? Jo — jo, hun *skal* være stille. Ganske stille. Sch' — —

Aa jo. Hun hører det. Hun kan tro, hun, Gerda, at hun hører det. Og faar Taarer i Øjnene af Glæde.

Om hun kender den — Drottningsgatans Larm! Hvem skulde vel kende den, om ikke hun?

Ja, men hvor i Alverden ved da hun, Gerda Kierulff — hvor kender hun hendes Adresse, hvor falder hun da paa at søge hende op her i Vildegnene — sch — sch — —.

Jo, dér skurer de afsted, de elektriske Sporvogne. Med

Klemten — fjærn, fjærn som af Barnebjælder, men saa tydelig og kendt, og med Skraben mod Skinnerne som af Skøjter over Is. Og Stemmer — aa, over hundrede ind mellem hinanden, de bare glider sammen som en durende Fos, dybt nede med mange Graves Jord over sig. Men det er det, der er tusend Gange bedre end en Fos, det er Mennesker, rigtig levende Mennesker, der alle taler og mylrer og har forskrækkelig travlt. Aa, hvor hun dog elsker Mennesker — Mennesker og Færdsel!

Og hør nu — Droskehestes sindige Sjokken — og nu Bilhornenes Stønnen og deres lynende Hui—i—ish over Asfalten, som ned over en Rutschbane — og dér — dér var igen en Sporvogn med sin fjærne, drømmeagtige Klemten.

Aa, hvor har hun staaet og hængt dér bagpaa ned ad Drottningsgatan i sidste Øjeblik til en Concert. Med Aftenkaaben uhægtet og Haaret flyvende under Skindhuen — — blot hun kom afsted! Saa kunde hun altid, i Garderoben, med et Tag af Sidekammene —

Nej, saa tydeligt hun ser Vestibulen foran Concertsalen, flimrende i de elektriske Blus — hun hører den manende Ringen — Dirigentens tre korte Slag mod Nodepulten, idet hun lige klemmer sig gennem Døren — —. Nej men Gerda — at ogsaa du kunde finde paa — saa har I altsaa aftalt — hvad? Gerda — — Gerda — —.

Aa, den ubønhørlige Snurren — det lille Slag mod Trommehinden — »tales her —?« brrrrr — saa — —

Ja saa. Alt vel i Stockholm. Stockholm lever og mylrer, Stockholm ler og trækker sit Vejr ogsaa uden hende. Ikke mere betyder det for den, at hun er borte, end som hvis et eneste Haar blev rykket ud af hendes tætte Pur. Nej, ikke en Gang saa meget. Det gaar altsammen uden hende. Herregud, saa maa hun vel ogsaa kunne lære at undvære den.

Og hun skænker Vandet over de to Theskefulde Theblade — en blomsterfin Duft, som fra et vissent Sommerbed damper ud i Stuen.

Julekagen er udmærket — lidt for mange Rosiner maaske.

Og saa endelig Brevet! Dugen lader vi ligge, det ser saa juleagtigt ud. Man kan tænke sig, at der har været Gaver paa.

Aa nej. Lad blot Brevet ligge endnu. Hun kan kigge i Juleheftet først.

Nej — men for et Held — staar der ikke livagtig bag paa Konvoluten, at hun først maa læse det efter Klokken ni! Da var det da godt, hun saae det.

Men hvad er det hun hører, mens hun staar og kaster en Øsefuld Kul ind i den lille Kakkelovn. Hvad er det, der skramler ind mellem Kullene?

Telefonen — —

Ja men Børn — er I da gale! Tror hun ikke, at hun igen sidder i sin gamle Kontorstol paa Centralen?

— Nej hun maa gi' tabt. Hun *kan* ikke kende Stemmen. Aa nej, men hvem er det da? Hun kender ingen Bengta. —

»Aa Britta! Britta Ditrichson i Repslagaregatan! Ja — glædelig Jul — jeg siger — glædelig Jul — tak — tak — — ja tak — —«

Ja — jo vist — 8,57 — jo det er ganske tydeligt, men forfærdelig langt borte. Ja vist kan hun høre Signalet, det lyder bare som en Hanekylling, de skærer Halsen over paa. Saa, nu puffer det sig i Fart.

Hun lytter og ser den lille Banegaard for sig. »Södra Banstation«, dér hvor hun maatte sætte sig i Toget den sørgelige, sørgelige Aften, da hun skulde rejse Syd paa. Ebba, hun stod paa Perronen med lille Ove ved Haanden — ellers ikke en eneste af hendes.

8,57! Hvor havde hun stirret paa den Viser, til den, som Skæbnens Finger, pegede paa den syvende Streg! Henover Fliserne asede en Drager, med Kasketten skudt bag i Nakken, med hendes Kuffert — langt ude, saa langt, hun kunde øjne, rakte Skinnerne sig som Kobbertraade i det sidste Solskær. Stockholms sidste Solnedgang for hende. Den allersidste maaske. Hun troede nok, at Stationsforstanderen havde en Følelse af hendes Sorg. Thi skøndt han slet ikke kendte hende, saa hilste han saa venligt ærbødigt og blev ved at staa med Haanden til Kasketten som en Soldat, mens kun Øjnene drejede sig efter hende, lige til Toget foer om en Svingning i Skinnerne.

Aa Herregud, hvem mon der da skal med det sørgelige Tog paa en hellig Juleaften!

Ak, Station og Afsked! Hvorfor ringede du derfra, lille Britta! Du troede at gøre det saa godt, ja vist. Og jeg ser jo ogsaa den lille Gade med de lave, rødtagede Huse bag Forhaverne, hvor det blaa Postbud Sommermorgener gaar i Sol fra Dør til Dør og stjæler en hvid Rose eller Guldregn over Stakittet til at live Kasketten op med. Men du Britta — aa Södra Station — den Aften! Aa, hvorfor ringede du derfra, lille Brit!

Saa — nej, nej — vent — aa blot et Øjeblik — —

Ak! hvor *er* tre Minuter lidt! Tre Gange tredsindstyve Secunder, er det vel noget at give et Menneske til Livsfrist før den lange, sorte Nat, som hun nu skal gaa ind i igen!

Nej, men nu slaar Klokken ni — saa har hun jo Lov. Saa Brevet frem, den kære, kære Ebbas Julebrev:

»Kæreste Hanna!

»Ja, naar du læser dette Brev, saa har du jo hørt Stockholms, dit højtelskede Stockholms Stemme igen. Og

frydet Dig, ikke sandt? For, ved Du hvad Hanna: *Stockholm* uden *Dig* — bevares, storartet! men *du* uden *Stockholm* — nej! aldrig i Evigheders Evighed. Du staar det rent ud ikke igennem, kæreste Hanna.

Og derfor, saa har jeg nu endelig fundet noget til Dig. Noget aldeles storartet, som vil passe Dig udmærket. Hvad det er, faar Du først at vide i Dit Nytaarsbrev. For Du skal ikke ha' alt paa eengang. Men blot *det* siger jeg Dig iaften: at første Maj, saa spaserer vi to under Catarinapladsens Linde med hinanden under Armen og den hvide Majblomst i Knaphullet. Kan du staa for det, Hanna? For hvis Du tror, at alle vi, som holder af Dig, at vi vil gaa her oppe og vide, at *Du* sidder dernede under Aasen og gror til med Frønner og Mos, indtil Du en Dag farer heden, og Dine skimlede, jordiske Rester forsendes pr. Pakkepost til Catarinakirkegaarden med en Stang Lak under Hovedet og en Telegramblanket over Maven — saa taer Du feil.

Og Per Axel, Slubberten, har da endelig faaet sin Examen. Han er kommen hjem og kan næsten ikke holde sig selv ud for Seighed og Epauletter. Du skulde skue ham, naar han skrider ned ad Gaden, og tænder sin Cigaret, mens han skeler vældigt til Pettersons Spejlglasruder og skubber Skulderen frem. »Gud, hvad han *ä*' vacker i sin hvita väst . . .«

Og saa: glædelig, glædelig Jul, kæreste Hanna, fra os alle, lige fra Epauletterne og ned til lille Ove, og op til Epauletterne igen, der ustanseligt siger: »Faa hende dog *endelig* hjem, kæreste Ebba!«

Og slaa saa et Slag i Bordet, saa Blanketterne danser og Brevvægten skælver i sine Lodder — til Maj skinner *Du* i Stockholm mellem de andre Majblommer.

P. S.). Skulde min Plan nu ikke gefalle dig, eller

du paa anden Maade skulde finde paa at gøre Vrøvl, saa ved du, at jeg er

Din altid i Fred til Krig parate
Ebba Hultman.«

Hanna lægger sig tilbage i Stolen.

Er det sandt! Er det virkelig muligt, det Ebba her skriver! Skal hun virkelig — aa den hvide Majblomst med den gule Kokarde i Midten mod Stockholms blaa Foraarshimmel! Nej men, blier hun da ikke gal af Glæde!

Hun skyder Juleheftet til Side og løber hen til Ruden. Væk med Skodderne, at hun kan se, hvor smukt der er derude.

Iaften ser hun det. Næsten for allerførste Gang ser hun det rigtigt.

Den mørke Aas, der højner sig mod Natten som en mægtig hvilende Kamel, der bærer Stjærnehimlens Byrde paa sin Pukkel. De spredte Smaahuses hjemlige Blus, aa de nøjsomme Fattigmandsblus; Fyrreskoven langt ude, der spidder Frosten paa sine piggede Lanser, Vejenes store, snehvide Kors mod Mørket, her uden for hendes Hus.

Hvor er her skønt! Nu først har hun Hjærte til at se det altsammen.

Hun breder Armene ud. Ja, hvor er her dog bedaarende, henrivende skønt!

Hun tror alligevel, at hun vil gaa over til Böoks imorgen, selv om Eva ikke er hjemme. Hun kan gaa op og sidde og tale lidt med den gamle Moster Stina oppe i Taarnværelset. Dér er saadan en vidunderlig Udsigt fra. Dér kan man rigtig se det altsammen.

Ja, for hvor *er* her dog skønt ved Aasen! Og — Gud være lovet — næste Aar ved denne Tid sidder hun igen i Stockholm!

RAMSES RASMUSSENS GIFTERMAAL.

Fortælling af Albert Gnudtzmann.

Med Illustrationer af Axel Hou.

I.

Rasmus Rasmussen var hans borgerlige Navn. Men blandt de faa, han kunde kalde sine Venner, gik han aldrig under nogen anden Benævnelse end Ramses eller Ramses Rasmussen. Dels klang Ramses jo lidt af Rasmussen, dels havde han ikke nogen anden Interesse end Oldsager og ikke mindst ægyptiske. Endelig var han ikke fri for at ligne den oprindelige Bærer af Navnet Ramses II en Del, i hvert Fald i Majestætens nuværende Mumietilstand. Han var radmager; Huden spændte sig tør og gusten over de fremstaaende Kindben; Øjnene laa langt inde i Hovedet og gloede som to Gløder, der ikke vil blive til noget.

Ramses var cand. phil. og havde aldrig været nogetsomhelst andet. Faderen var Cigarfabrikant; han var død, da Ramses var en lille Dreng, og havde efterladt ham saa meget, at Nødvendigheden af at arbejde aldrig havde paatrængt sig ham. Spurgte man ham, om han aldrig havde tænkt paa at blive et eller andet, saa svarede han, ikke uden en vis Indignation:

»Nej! Og hvorfor skulde jeg det? Synes De selv, at det vilde være rigtigt af mig, hvem Forsynet har stillet saa

gunstigt, at konkurrere om Brødet med mine mindre heldige Medmennesker?«

Man maa imidlertid paa ingen Maade tro, at han førte nogen Lediggænger-Tilværelse. Hans Samlermani gav ham fuldt op at bestille. Stadig var han paa Jagt efter opsigtsvækkende Fund, og gennem vidtløftige Studier søgte han at holde sig paa Højden af den fremskridende Videnskab.

For øvrigt gik der mellem Vennerne muntre Historier om, hvordan han ved forskellige Lejligheder havde været mindre heldig med sine Erhvervelser. En af de berømteste var den om Mumien, som han købte i Hamborg og som, da han kom hjem med den og skulde afvikle den, viste sig at være — en balsameret Gris.

Den stadige Kamp for at skaffe sig gode »Stykker« til Samlingen gav hans Liv dets Afveksling og Spænding. Ellers forløb det overordentlig roligt. Hans eneste daglige Gang var om Formiddagen en Tur fra Klokken halvti til elleve ud ad Langelinie og om Aftenen et Besøg paa Stamkaféen.

Her drak han en Kop Té og spiste tre Stykker Franskbrød og to blødkogte Æg. Dette foregik fra halvni til ni; den næste halve Time læste han Aviser. Saa kom Vennerne, Kontorchefen, Skolebestyreren og Bankfuldmægtigen, og sammen med dem tilbragte han derpaa nøjagtig halvanden Time ved en Toddy. Megen overflødig Tale blev der ikke ført; Ordene dryppede kun med lange Mellemrum fra deres Læber og sparsomst fra Ramses's.

En Aften blev det imidlertid ham, der blev Kredsens Midtpunkt.

Man havde færdigdrøftet Dagens Emner, og Opbrudstimen nærmede sig, da der pludselig viste sig en Flaske Champagne paa Bordet. Vennerne iagttog forvildet dette Naturfænomen, men Ramses greb med den største Sindsro

Flasken, skænkede op for sig selv og de andre, hævede sit Glas og sagde:

»Jeg har bestilt denne Vin for at tage Afsked. Jeg kommer herefter kun rent undtagelsesvis paa Kaféen.«

De stirrede uforstaaende paa ham. Han syntes ikke at lægge Mærke til, hvor dybt et Indtryk hans Ord gjorde, men fortsatte roligt:

»Jeg agter nemlig i den nærmeste Fremtid at indgaa Ægteskab.«

Bankfuldmægtigen udbrød:

»Nu overdriver De! De vil da ikke paastaa, at der er nogen, der vil ha' Dem?«

Ramses lod, som om han overhørte Spørgsmaalet og fortsatte:

»Jeg har i Sinde at ægte en Frøken Julie Petersen, Datter af nu afdøde Manufakturhandler Petersen, en meget vindende og sikkert agtværdig ung Dame men ganske ubemidlet. Jeg gør det, fordi det efter min Anskuelse er en Pligt for en Mand, hvem Forsynet har stillet heldigt, at stifte Familie. Der er Hjem nok, der letsindigt grundes uden at der er noget at bygge paa. Skulde vi, der har Midlerne, holde os tilbage, hvordan vilde det saa komme til at se ud for Samfundet?«

Man hilste paa ham og ønskede ham til Lykke. Men da han var gaaet, sagde Bankfuldmægtigen:

»Vi gifter os alle fire! Kan *han* faa et ungt Kvindemenneske til det, saa kan vi andre tre da for Pokker ogsaa!«

II.

Med Ramses Rasmussens Forlovelse var det gaaet saaledes til:

Nede i Stuen til den Ejendom, hvor han havde sin

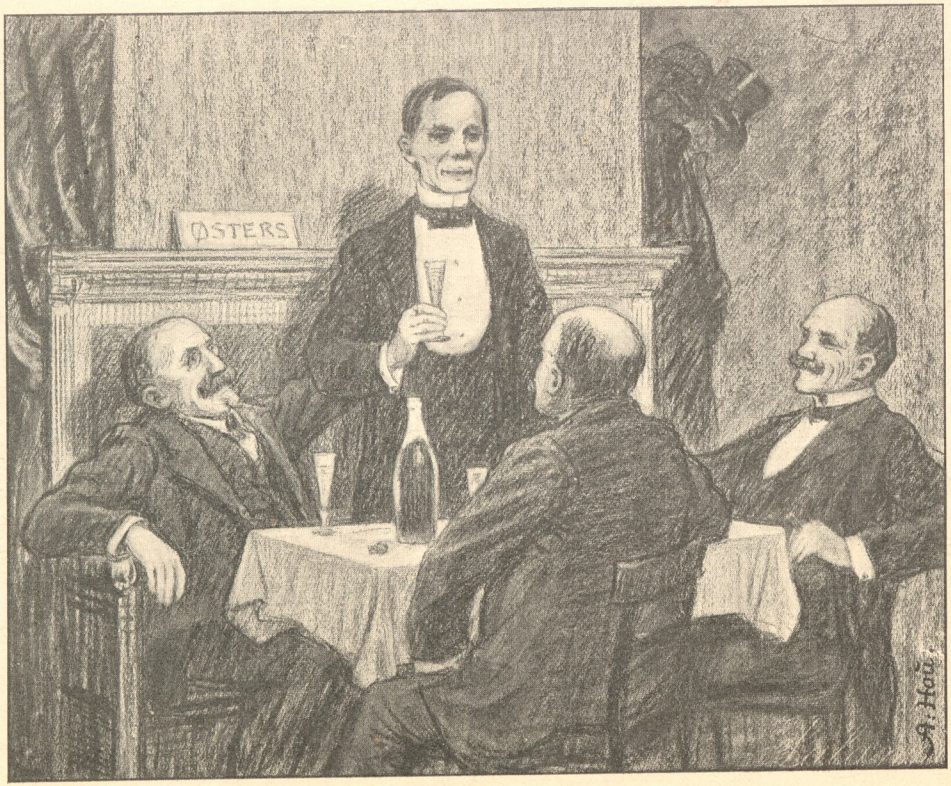
OSTERS

Ungkarlelejlighed paa anden Sal, havde Enkefru Petersen og Datter en Forretning med Broderimønstre. Fru Petersen var en bugnende, lidt astmatisk Dame; Datteren lille, spinkel og væver som et Egern, med et Par store, blaa Øjne ombrust af et viltert, askeblondt Haar. Ramses mødte hende jævnligt paa Trappen; han hilste paa hende og fik hver Gang et Nik og et Smil til Tak. En Dag standsede han hende paa Trappen og indledede en Passiar, og efterhaanden blev det en fast Regel, hver Gang de mødtes. Undertiden kom Moderen til, og da han saaledes havde lært begge Damerne at kende, faldt det ganske naturligt, at han et Par Gange blev budt paa en Kop Kaffe i den lille Stue bag Butiken.

En Søndag Morgen kom der til Frøken Julie en Buket. Det var i det tidlige Foraar; den var af langstilkede Drivhusroser og hvide Syrener.

Intet Kort fulgte med. Damerne drøftede ivrigt, hvem den unævnte Giver kunde være.

«Det maa da være En, der er en Gris med sine Penge,« sagde Fru Petersen. »Gud, langstilkede Roser, som er saa dyre paa denne Tid af Aaret! Og sikke en Masse — en — to — tre —, der er da over tyve!«

Julie rødmede. Hun tænkte paa sin Fætter, Løjtnanten. Han skulde rigtignok have Skænd, han, som havde saa faa Penge at regere med!

Op ad Dagen kom Ramses og afslørede sig som Bukettens Giver.

Fru Petersen sagde, at det var rigtignok *alt for*, alt for meget, og indbød paa Kaffe og Smaakringler. Mens Kaffen blev drukket, sagde Ramses ingenting, men saa energisk ud og væltede Indholdet af Flødekanden ned i Skødet paa Fru Petersen.

Men da Kopperne var taget ud, sagde han:

»Ja, Fru og Frøken Petersen, naar jeg har tilladt mig at hilse paa Dem idag, saa er det ikke uden en bestemt Hensigt. Det har længe været min Hensigt at grunde et eget Hjem og eventuelt stifte Familie. Med den Sympati, som jeg bestandig mere og mere har følt for Dem og som jeg haaber er nogenlunde gensidig, vil De næppe finde det mærkeligt, at jeg henvender mig til Dem og spørger Dem, om De ikke kunde tænke Dem at blive min Hustru.«

Han havde stirret lige frem for sig, som viste der sig for hans Øjne et eller andet Luftsyn. Damerne saa paa hinanden, og Fru Petersen smilede og sagde:

»Er det mig eller min Datter, De frier til, Hr. Rasmussen?«

Ramses blev ved dette Spørgsmaal meget ulykkelig. Han snoede sine tynde Ben om hinanden og stammede:

»Jeg maa virkelig meget bede undskylde, om jeg . . . om jeg ikke . . .«

»Ja, for hvis det er mig,« sagde Fru Petersen, »saa vil jeg bare sige Dem, at jeg ikke vil ha' Dem. Jeg er bleven for gammel til de Narrestreger.«

»Det forstaar jeg saa godt, det forstaar jeg saa godt,« sagde Ramses hurtigt og lettet. »Det var ogsaa . . . jeg har altid næret den største Hengivenhed for Frøken Julie, og hvis hun vilde . . . hvis hun kunde tænke sig . . . Men« — han rejste sig — »jeg vil paa ingen Maade afæske Frøkenen et Svar med det samme. En saa vigtig Sag bør meget nøje overvejes. Jeg vil derfor bede Dem endelig ikke forhaste Dem. Dog maa jeg bede om, ifald Svaret er gunstigt, at modtage det saa betids, at jeg kan sige min Lejlighed op til Flyttedagen. Det vilde jo nemlig være mindre passende, om jeg som Frøkenens Forlovede blev boende her i Huset.«

Dermed bukkede han og gik. Julie gav ham ikke

Haanden; den skære Rødme paa hendes Kinder var blevet til Bleghed, og Glansen i hendes Øjne var slukt saa pludselig som et Lys, der kommer i Trækvind.

Resten af Dagen sad Moder og Datter sammen i dyb Samtale. Den næste Morgen havde Frøken Julie rødgrædte Øjne.

Men et Par Dage senere fandt Ramses i sin Brevkasse følgende:

Hr. Rasmussen!

Moder og jeg har talt meget om Sagen, og jeg har bestemt mig til at tage mod Deres Tilbud. Jeg skal bestræbe mig for at opfylde mine Pligter som Deres Hustru saadan, at De aldrig skal komme til at fortryde det. Moder beder Dem spise til Middag hos os paa Søndag Kl. 5.

Deres hengivne

Julie Petersen.«

Søndagen kom. Nøjagtig i samme Øjeblik, som Damerne Petersens lille Taffelur slog fem Slag, ringede det paa Entréklokken, og et Minut efter traadte Ramses ind i Dagligstuen, hvor Julie den sidste halve Time nervøst havde travet op og ned ad Gulvet.

Ramses bukkede. Julie blev staaende lidt og saa paa ham; han blev staaende og saa paa hende; det trak i hendes Ansigt, og det saa ud, som om hun havde noget paa Hjertet, som det kostede hende Overvindelse at sige.

Men det blev ikke til andet end et: »Værsgod, vil De ikke tage Plads?« Og Ramses takkede og satte sig og sagde, at det jo var blevet dejligt Vejr i Dag, at han ikke havde troet det Dags Morgen, at det ikke havde været godt Vejr Dagen forud, at vi imidlertid nok kunde trænge til godt

Vejr, men at man jo ikke altid fik det, fordi man trængte til det.

Mere blev der ikke talt imellem dem, før Fru Petersen kom og bad dem gaa til Bords. Men Ramses følte sig helt stolt over den usædvanlige Veltalenhed, hvormed han havde udfyldt en pinlig Pavse.

Selskabet var blevet endnu mindre, end Fru Petersen havde tænkt sig det. Løjtnanten, der som Damernes eneste Slægtning i Hovedstaden skulde have overværet den lille Familiefest, havde sendt Afbud; han havde allerede lang Tid forinden aftalt en Tur paa Landet sammen med en Ven. Julie syntes at undersøge Borddugens Mønster meget nøje, da hendes Moder gav denne Meddelelse.

Ved Stegen hævede Ramses sit Glas og sagde:

»Ja, kære Frøken Julie Petersen, jeg tør altsaa betragte mig som Deres Forlovede. Jeg vil haabe, jeg vil af Hjertet haabe . . .« Her gik Taleren i Staa, og man fik altsaa aldrig at vide, hvad han vilde haabe. Men Julie rødmede og nikkede ganske svagt. Fru Petersen blev pludselig fabelagtig snaksom.

Efter Bordet overrakte Ramses sin Kæreste et Sølvsmykke, der havde tilhørt en indisk Fyrstinde, og kyssede hende derefter forsigtigt paa Hagen. Det skulde have været paa Munden, men han var, paa Grund af en lille Bevægelse, hun i det afgørende Øjeblik gjorde, saa uheldig at ramme ved Siden af. Forsøget gentoges, da han senere paa Aftenen skulde sige Farvel, og med lidt bedre Held. Denne Gang lykkedes det ham i det mindste at plante sit Kærtegn i Mundvigen.

»Den kære Julie er endnu saa undselig,« sagde han til hendes Moder. »Men naar vi først bliver gift, retter det sig nok. Jeg vilde sætte Pris paa, at Brylluppet kunde staa inden ret længe. Hvad Udstyret og Valg af Lejlighed an-

gaar, da lægger jeg alt i Deres Haand, idet min Portemonnæ selvfølgelig staar fuldt til Deres Raadighed.«

Fru Petersen sagde ingenting. Men ved sig selv sukkede hun. Herregud, hun undte dog gerne Julie en Smule Henstand.

III.

Løjtnant Kaj Petersen, Julies Fætter, vilde til Kongo.

Fru Petersen var stærkt optaget deraf; ak, han var virkelig saadan et rart Menneske, den unge Mand, og dygtig ogsaa, men der var jo ikke noget at gøre for ham her hjemme — nej, nej, en Officer uden Penge, det kunde ikke blive til nogens Verdens Ting, og frem vilde han — eller kanske dø, for gaa her og kravle paa alle fire som et vist Dyr paa en Tjærespaan — ja, det ved Gud, det var hans Ord —, nej Tak, Tante, saa hellere ligge med Næsen i Vejret der nede under Palmetræerne! Saadan var han jo, og der var jo noget i det, det kunde ikke nægtes!

Men frygteligt var det, for der i Varmen, der døde de jo som Fluer, Europæerne. Negrene var slemme til at spise dem, og de, som de levnede, fik i Reglen den gule Feber eller noget af den Slags.

Dagen før Løjtnanten skulde rejse, kom han op til sin Tante for at sige Farvel. Han sad en Timestid og talte om Rejsen, om Sandsynligheden for at faa smukt Vejr paa Overfarten fra Antwerpen, om Sørejser i Almindelighed, om Sørejser i daarligt Vejr og om Sørejser i godt Vejr.

»Gud, lille Kaj,« sagde Fru Petersen, »man skulde rigtig tro, at det var til Søs og ikke til Lands, at Du var Officer.«

Lidt efter gik hun ud af Stuen. I samme Øjeblik, Kaj var alene med Julie, greb han hendes Haand og knugede den ind mod sit Bryst.

A. Hoen

»Julie,« sagde han hæftigt, »jeg kunde ikke holde det ud herhjemme efter at — efter at — *det* var sket.«

Hun rystede sørgmodigt paa Hovedet.

»Jeg har længe vidst, at Du holdt at mig, Kaj, skønt Du ingen Ting sagde.«

»Hvor skulde jeg kunne sige noget? Jeg, som ikke ejer en rød Øre — jeg usselige Orm, som slet ikke kan tænke paa at forsørge en Familie, jeg . . .«

»Kære, kære Kaj — jeg ved det jo saa godt. Ja, jeg vidste hele Tiden, at det kun var, fordi Du holdt saa uendeligt af mig, at Du tav — fordi Du ikke vilde have, at jeg skulde leve med Dig, naar Du ikke kunde byde mig et Hjem, som Du syntes, Du kunde være bekendt.«

»Det var det, Julie. Men kommer jeg nu en Gang hjem med en Smule Penge paa Lommen, hvad Glæde har jeg saa af det? Jeg er vel knap nok naaet ned til Kongo, før Du tilhører denne — denne . . . ægyptiske Mumie!

Hun krympede sig under hans Blik. Hendes Øjne bad om Naade.

»Hvad skulde jeg gøre, Kaj? Moder er ikke stærk, og Forretningen kan kun føde os, naar vi begge to slider i det fra Morgen til Aften. Hvis der tilstødte hende noget — jeg kunde hverken skaffe hende Pleje eller Hvile, hvis ikke . . .«

»Ja, jeg ved det — jeg ved det,« sagde han utaalmodigt og aandsfraværende. »Jeg bebrejder Dig heller ikke det mindste — jeg — jeg . . . Aa, Julie, jeg elsker Dig — elsker, elsker, elsker Dig!« Han var pludselig over hende og bedækkede hendes Ansigt og Hænder med hede Kys.

Hun skubbede ham lempeligt fra sig.

»Kaj, Kaj, nu maa vi være fornuftige!«

Og pludselig snoede hun sig helt fra ham.

»Kaj — for Guds Skyld — der kommer nogen!«

Den, der kom, var Ramses. Julie og hendes Fætter havde ikke lagt Mærke til, at det ringede; de fik med Nød og Næppe Tid til at indtage nogenlunde naturlige Stillinger overfor hinanden ved Bordet, før han stod i Stuen.

Lidt efter tog Løjtnanten Afsked. Næste Morgen rejste han.

IV.

Ramses og Julie var gledet ind i en rolig og taalmodig Forlovelses Smulvande. Ramses var en meget opmærksom Forlovet. Med passende Mellemrum kom der fra ham en Gave, enten til Julie eller til hendes Moder. Han yndede at smugle sine Foræringer ind; naar Ingen var til Stede, anbragte han dem i Lejligheden, og naar han senere alligevel maatte tage imod Takken, var han helt forlegen, som om han var grebet paa fersk Gerning i en Forbrydelse.

Og han var meget beskeden. Naar han kom og naar han gik, anbragte han et tørt lille Kys paa Julies Læber. Men andre Udtryk fandt hans Betagelse ikke. Alene var Kærestefolkene kun hver Søndag Formiddag, naar de spadserede paa Langelinie sammen. Han bød hende da Armen. og saa gik de sammen med smaa afmaalte Skridt, saa adstadigt, som var de gennem et mangeaarigt Ægteskab trænede i at holde saa sagteligt og lempeligt Trit med hinanden. Mange Ord blev der paa disse Ture ikke mælet mellem dem, og mest var det om Vejret og om Udsigten over Sundet og de mange Folk, de mødte — aldrig om hendes og hans indbyrdes Forhold.

Kun ved et Par Lejligheder havde Julie faaet en Anelse om, at der dybt i hendes Forlovedes Sind gik Dønninger, som han til daglig søgte at skjule.

Det var maaske ikke saa paafaldende, at han var gaaet helt fra Snøvsen, da hun en Gang blev syg — at han knap

havde været til at drive ud af hendes Soveværelse, at han nær havde gjort Lægen gal med sine Spørgsmaal — for der er jo nu en Gang Mennesker, der helt taber Hovedet, saa snart der er et eller andet paa Færde uden for det almindelige, og han kunde nok gøre Indtryk af at være af den Slags. Men saa var der hans Adfærd, den Gang hun var paa Bal hos Apotekerens. Apotekerens Datter var hendes Skolekammerat og Barndomsveninde; paa den Konto blev Julie bedt. Julie, der ellers aldrig kom ud mellem Mennesker, havde den største Lyst, og da hun spurgte sin Forlovede, om han havde noget imod, at hun gik, svarede han paa sin sædvanlige tørre og ligegyldige Maade: »Nej, min Pige, hvad skulde jeg kunne have imod det?« Men da hun ud paa Natten kom hjem og stod ud af Drosken, saa hun, at han stod ovre paa den anden Side af Gaden, skjult i en Portaabning, Havde ikke tilfældig Skæret af en Automobillygte faldet over ham, vilde hun ikke have opdaget ham; nu saa hun ikke blot, at han stod der, men ogsaa, at han var bleg og havde et spændt og uroligt Udtryk i Ansigtet. Men hun sagde ingen Ting, og Dagen efter var han som sædvanlig og spurgte i en ligegyldig Tone, hvordan hun saa havde moret sig.

Men sit Ønske om snarligt Bryllup lod han helt til at have glemt. Og Fru Petersen vogtede sig vel for at komme med Spørgsmaal eller Hentydninger.

Der gik et Par Aar. En Morgen, da Ramses greb sit Blad, læste han paa Forsiden følgende Meddelelse:

DANSK OMKOMMEN I KONGO? Fra Kongostaten har »Daily Express« modtaget et Privattelegram, ifølge hvilket der har fundet flere blodige Træfninger Sted mellem Kongostatens Tropper og de Indfødte. Flere Officerer er faldne; blandt dem nævnes Løjtnanterne

Dubarry og Peterson, der begge havde udmærket sig i de foregaaende Kampe. Den første var Belgier, den sidste Skandinav.

Da Ramses havde læst denne Meddelelse, sad han en Stund og overvejede. Hans ellers saa stillestaaende Ansigt var i en usædvanlig Bevægelse: skiftende Stemninger og Beslutninger foer over det som et Vejr fra forskellige Verdenshjørner.

Ramses's Beslutninger fødtes altid i Smerte. Men naar de saa lykkelig og vel var kommet til Verden, saa stod de ogsaa fast. Og da han omsider havde faaet klaret for sig selv, hvad han burde gøre, var han ikke længe om at sætte det i Værk.

Dagen i Forvejen havde han til sin Samling modtaget et kinesisk Gudebillede. Det tog han nu, pakkede det ind i en gammel Avis, tog sit Overtøj paa og gik hen til sin Forlovede.

Her skulde da Damerne se, hvad han ved et enestaaende heldigt Tilfælde havde faaet Fingre i. Det var et Stykke, som mangt et Museum vilde slikke sine Fingre efter — og saa var det et usædvanlig smukt Eksemplar, og til en meget billig Penge!

Han stod og rystede af Nervøsitet, mens han forklarede alt angaaende Guden. Men hverken paa Julie eller hendes Moder var der noget usædvanligt at mærke, og henne paa Skrivebordet laa Dagens Avis, i tilsyneladende jomfruelig Tilstand. Det var klart: de havde ikke set den fatale Meddelelse.

Da han atter skulde gaa med sit Gudebillede, fik han af en Fejltagelse fat i denne nye og friske Avis og pakkede sin Skat ind deri.

Saaledes var den første Fare for, at en maaske forhastet Meddelelse kunde frembringe et pinligt Indtryk, foreløbig

afværget, og det gjaldt nu om at faa oplyst, hvorvidt Meddelelsen var sand og om den Officer, der i Telegrammet kaldtes »Peterson«, var den samme som den danske Løjtnant Kaj Petersen.

Han forhørte sig i Udenrigsministeriet. Man søgte Oplysninger og meddelte ham, at saa vidt man havde kunnet opspore, var den faldne Skandinav en Svensker, og hans Navn burde vel altsaa have været stavet Pettersson. »Men,« tilføjede Kontorchefen, »derfor kan det godt alligevel være den Mand, De interesserer Dem for. I Kongo er vi alle Svenskere for Vorherre.«

Ramses var altsaa i Virkeligheden lige nær. Og Uvisheden pinte ham. I Begyndelsen havde han betragtet Efterretningen om Løjtnantens Død som noget, der ikke vedkom ham personligt. Men efterhaanden trak der sig sammen om ham en Følelse af Skyld. Var det ikke paa en Maade ham, der havde drevet den unge Mand til at søge sin Fremtid i det fremmede Land? Han fik onde Drømme, og navnlig en enkelt blev ved at forfølge ham. Han saa for sig en dovent glidende Flod; ved Bredden svajede de høje Palmer, og højt oppe i Luften svævede der en Grib, der lige skulde til at slaa ned paa de blegede Rester af et Lig, der laa halvt skjult i de høje Siv ved Flodbredden. Men naar Gribben lavede sig til at hakke, rejste Liget sig og knyttede de hvide Knokkelhænder mod ham, Ramses, fordi han var Skyld i dets Elendighed.

Ramses blev meget nervøs. Spørge Julie eller hendes Moder, om de for nylig havde nogen Efterretning fra Kongo, turde han ikke. Han dristede sig en Dag til at nævne Løjtnantens Navn; men han bøjede hurtigt af og lagde ikke Mærke til, at Julie havde været mærkelig ligegyldig. Saaledes blev Uvisheden ved at gnave ham. Overfor Julie gav

det sig Udslag i en Pirrelighed og Urimelighed, som hun ikke tidligere havde kendt hos ham.

Han var ganske blind for, hvor ondt den gjorde hende, og at den tvungne Venlighed, hun i Begyndelsen havde vist ham, var bleven til Ømhed. Skønt han endnu var i Trediverne, vilde Udenforstaaende have gættet paa, at han var en ældre Slægtning, hvem den unge Pige havde ganske særlige Grunde til at vise Taknemmelighed og Kærlighed.

VI.

De havde nu været forlovede ialt i fire Aar, og der var gaaet to Aar siden den Dag, da Ramses havde læst Meddelelsen i Bladet om den unge skandinaviske Officers Død i Kongo, uden at han endnu havde faaet Spørgsmaalet opklaret om, hvorvidt det havde været Julies Fætter. Hans Pirrelighed havde lidt efter lidt fortættet sig til en tavs Utilnærmelighed. Han tog imod sin Forlovedes Omhu som noget, der tilkom ham, og han ydede sit Vederlag i Form af passende Opmærksomheder og Gaver. Men han syntes ikke at nære noget Ønske om, at Forholdet skulde blive anderledes, og om Bryllup var der slet ikke mere Tale.

»Du skal se, min Pige,« sagde Fru Petersen til sin Datter, »Du ender med at gaa hen og blive gammel Jomfru. Men det er maaske til Din Lykke.«

»Hvad der er til min Lykke, Mo'r,« sagde Julie i en lidt skarp Tone, »det ved jo Ingen uden jeg selv.«

»Naturligvis, men man har maaske Lov til at gøre sig sine Tanker. Du har da ikke altid været saa forelsket i Din Kæreste, at Du vilde blive ulykkelig, hvis Du ikke blev gift med ham.«

En Søndag, da Ramses kom hen til sin Svigermoder for at hente Julie til den sædvanlige Langelinietur, fortalte

Fru Petersen ham, at Kaj Petersen var kommet tilbage Han havde tilbragt de sidste tre Aar i Sydafrika, hvor han var blevet Kaptajn i engelsk Tjeneste. Meget velhavende var han da ikke blevet der nede, men frisk og rask var han, og han havde de mærkværdigste Sager med hjem.

»Det maa jo være noget for Dem, Rasmussen,« sagde hun. »De kunde vist faa noget af det til Deres Samling.«

Og hun fortalte vidt og bredt om Nevøen. Tænk, han havde flere Gange været i Kamp med de Indfødte og nok skudt en halv Snes Stykker af dem. Selv havde han faaet et Hug over Hovedet; han gik med stort rødt Ar.

Heldigvis var hun saa optaget af Emnet, at hun ikke mærkede, at Ramses sad og sagde Ja, naar det skulde være Nej og omvendt. Alle hans Tanker, hele hans Nervevirksomhed var koncentreret om Julie, der sad henne ved Vinduet og lod, som om hun var helt udenfor alt dette. Han syntes, han kunde mærke, hvor hun glødede: det var hendes Hjerte, der saa længe havde været udslukt og som nu var blevet tændt paany.

Pludselig rejste han sig, næsten brysk.

»Nu maa jeg hjem.« Det kom som en Eksplosion. Fru Petersen foer op, helt forskrækket.

»Men Gud, skal De da ikke paa Langelinie?«

»Ikke i Dag. Jeg har det ikke rigtig godt.«

Han luskede sig sky gennem Gaderne, som om han havde begaaet en Forbrydelse og frygtede at blive kendt. Da han var kommet hjem, gav han sin Husholderske Besked om, at han ikke var hjemme for Nogen.

Efterhaanden kom der nogenlunde Orden i hans Tanker. »Jeg forlovede mig i sin Tid med hende,« sagde han til sig selv, »fordi jeg ansaa det for en Pligt for en Mand, det er saa vel stillet som jeg, at stifte et Hjem. Jeg er kommet til at holde af hende, desværre — jeg er kommet

til at holde *meget* af hende — meget mere, end det er godt for mig. Men alligevel ikke nok. Havde min Kærlighed til hende været fuldkomnere, end den er, saa havde jeg den Dag, da jeg kom til at høre hendes og hendes Fætters Samtale, holdt ham tilbage og sat de to unge Mennesker i Stand til at gifte sig, Men i det Sted lod jeg ham rejse til Kongo — til et Land, hvor jeg vidste, at hans Liv hver Dag var i Fare. Jeg har baaret mig ad som en Egoist, en samvittighedsløs Skurk og Forbryder.«

Og den stakkels Skurk og Forbryder overvejede videre: Hvordan bør jeg nu handle? Naar jeg holder af hende, maa jeg saa ikke ønske hende den størst mulige Lykke? Og naar jeg anser det for min Pligt at anvende en Del af mine Penge til at stifte et Hjem, bør jeg saa ikke sørge for, at det bliver et *lykkeligt* Hjem? Men hvordan bliver hendes Hjem lykkeligt? Derved, at hun kommer til at dele det med den Mand, hun elsker? Hvad er den logiske Følge deraf? At jeg bør sørge for, at hun faar saa mange af mine Penge, som hun behøver, men slipper for mig selv!

Han gennemgik denne Tankerække atter og atter, i et Slags Haab om, at han skulde kunne finde et eller andet Punkt, hvor det var muligt at slippe udenom den ubønhørlige Logik. Men dens Kæde af Slutninger var i den fuldkomneste Orden. Og da det stod ham klart, tøvede han ikke med at skride til Handling.

Han gik hen til en Antikvitetshandler, som han undertiden benyttede som Mellemmand ved sine Indkøb, og gav ham Ordre til at søge at erhverve saa meget som muligt af Kaptajn Petersens afrikanske Samlinger. »De skal ikke se altfor kritisk paa Sagerne,« sagde han, »og De skal heller ikke være altfor ivrig for at faa ham pruttet ned. Jeg skal sige Dem: Manden er en Slægtning af min Kæreste, og jeg vilde gerne hjælpe ham lidt. Men han maa ikke for

nogen Pris faa at vide, hvem der staar bag ved, og heller ikke maa han faa Fornemmelsen af, at der bliver vist ham en Velgerning.«

Da han havde faaet det besørget, skrev han et Brev til sin Kæreste om, at han pludselig havde faaet Telegram om, at en meget sjælden Antikvitet var at faa til Købs i Hamborg. Han var derfor rejst med Aftentoget til denne By, og med det samme vilde han saa se paa nogle Sager i andre tyske Byer, saa hun skulde ikke vente ham hjem den første Uges Tid. »Saa længe skal hun dog se Fætteren an,« tænkte han med en Smule Haab. »Det kunde jo være, at han ikke mere er den samme, som da han rejste.«

I Virkeligheden rejste han ikke længere end til Fredensborg. Her levede han de næste otte Dage. Den meste Tid spadserede han — gik atter og atter, som om han kunde gaa fra den Smerte, der borede i hans Hjerte. Men tidt førte hans Skridt ham ned til Esrom Sø, og da kunde han staa længe og stirre dybt i det blanke og stille Vand . . .

Da Drosken fra Banegaarden holdt udenfor det Hus, hvor han boede, saa han, at der var oplyst i alle Vinduer af hans Lejlighed. Han ilede op ad Trapperne, fast bestemt paa at give Husbestyrerinden en Overhaling. Der var ikke noget, han var saa sparsommelig med som det elektriske Lys.

Men da han aabnede Døren til sit Arbejdsværelse, slog der ham en stærk Blomsterduft i Møde. Og her skinnede alle den elektriske Krones Lys. Men det mest paafaldende var dog, at der syntes at være Selskab. I Værelset traf han sin Svigermoder, Julie og Kaptajn Kaj Petersen med Ar og i Smoking.

Dette her var lige ved at være lidt for livligt. Det saa næsten ud til, at Julie og Kaptajnen i hans Fraværelse ikke blot havde giftet sig men ogsaa var flyttet ind i hans Lejlighed! De kunde dog i det mindste have spurgt ham først!

Men Trekløveret syntes slet ikke at have nogen daarlig Samvittighed. Alle tre hilste de paa ham med den ligefremmeste Hjertelighed, og Julie sagde:

»Ja, Kaj er her, fordi han gerne personlig vilde bringe Dig sin Tak. Da der meldte sig en Køber til hans Sager, satte han som Betingelse, at han fik at vide, hvem det var; det var nemlig ikke alle og enhver, i hvis Hænder han ønskede at se dem. Saa maatte jo Manden rykke ud med Sandheden. Det er saa smukt af Dig, og derfor syntes vi, Du skulde modtages lidt festligt«.

Ramses stod og stirrede paa Kaptajnen. Hans Harme var saa umaadelig, at ikke en Gang hans medfødte Generthed formaaede at holde den i Tømme.

»Jeg ønsker aldeles ikke at tage mod Deres Tak, Hr. Kaptajn,« fnøs han. »Det er dog en mageløs Taktløshed — her har jeg udtrykkelig ønsket at være ukendt — og saa vælter De og Julie Dem ind paa mig med Deres — Talemaader!«

Kaptajnen syntes helt forfærdet.

»Det gør mig meget ondt,« stammede han, »jeg havde ikke tænkt mig, det var Dem saa magtpaaliggende. Men naar jeg har ønsket at takke Dem, saa maa jeg dog have Lov at sige, at Talemaader maa de ikke kalde det. De har gjort mig en stor Tjeneste; jeg kommer herhjem og skal saa at sige begynde paa bar Bund. Min Hustru og jeg skal aldrig glemme Dem det, De har gjort.«

»Deres Hustru . . .?« Ramses følte det svimle for sig.

»Ja,« faldt Julie lidt stakaandet ind, »ved Du ikke det: Kaj har giftet sig i Kapstaden — for et Aars Tid siden — med en engelsk Dame. Hun er for Tiden i England for at besøge sin Familie, men kommer her en af Dagene . . . Det er da morsomt, at vi har glemt at fortælle Dig det!«

Hvad der hændte i de følgende Minuter, stod senere ikke Ramses ganske klart. Han vidste kun, at han med nogle forvirrede Ord søgte at bortforklare sin Hæftighed overfor Kaptajnen før og at lidt efter Fru Petersen og Kaptajnen var gaaet ind i Stuen ved Siden af, saa at han blev alene med Julie.

Men ganske tydeligt huskede han, at hun greb begge hans Mumiehænder og at deres Læber derpaa mødtes. Nogen stort mere indgaaende Forklaring mellem dem behøvedes maaske ikke, men for en Sikkerheds Skyld spurgte han, om hun virkelig troede, hun kunde blive lykkelig med ham, og hendes Svar lød:

»Lykkelig? Jeg ved ikke, om det overhovedet er Meningen, at man skal være det. Men jeg ved, at jo lykkeligere jeg kan gøre Dig, des lykkeligere bliver jeg ogsaa selv.«

»Men,« sagde han, »Du har dog været forelsket i ham?«

Hun saa ham ind i Øjnene.

»Forelsket — ja, det har jeg været, og maaske mere end jeg nogensinde bliver det i Dig. Men saa meget, som jeg nu holder af Dig, har jeg aldrig holdt af ham.«

Den Aften blev Ramses først for Alvor forlovet, sagde han altid senere selv. Og kort Tid efter blev det da endelig til noget med hans Giftermaal.

HJÆRTESORG.

Efter en Tegning af VILHELM PEDERSEN.

(Originalen tilhører Forlagsboghandler Hagerup.)

GAMLE REGNSKABER.

Fortælling af Elith Reumert.
Med Illustrationer af Erik Henningsen.

Paa en skovklædt Skrænt, med milevid Udsigt over Kattegat, laa i fuld Gala — Spidskole og hvidt Skjortebryst — en ung Fyr med Dun paa Hagen.

Det var dog kun i faa Øjeblikke, han formaaede at holde 'sig i Ro, — saa sprang han op, let og spænstig som en Staalfjeder, og gik i Hast et Par Skridt fremad eller til Siden, ligesom ufrivilligt, — saa kastede han sig ned igen, var i et eneste elastisk Sæt atter paa Benene og løb i Firspring ned ad Skrænten og sang med sine Lungers fulde Kraft et lystigt, knaldende Refrain ud over Havet, — et Minut efter var han paany oppe paa Skrænten og spejdede til alle Sider omkring sig for at forsikkre sig om, at der dog — for Himlens Skyld! — ikke var Nogen i Nærheden, der tilfældigt havde faaet Kig paa ham og maaske nu stod paa Rævekløer bag en Træstamme og lo ad hans forrykte Manerer.

Naar han saa var bleven beroliget for sin Mistanke, fløj han igen, saa vever som en Fugl, ned mod Bølgerne, hoppede fra Sten til Sten i Havstokken, blev vaad paa Skoene og sang atter det lystige Refrain eller deklamerede

med travesteret Patos et Par hastemte Strofer, som han i Øjeblikkets Begejstring improviserede, og som til hans Forbauselse virkelig klang af Poesi, som om Glæden ogsaa formaaede at gøre En til Digter.

Saa — stod han pludselig ganske stille og saa' med et drømmende Blik ud over det store Hav — langt, langt bort, — bort over de disede Kyster i det Fjerne, ikke paa noget bestemt Punkt, — nej, han saa' ind i sin Fremtids forjættede Land.

Og Glæden pressede med Et saa underlig fast omkring hans Hjerte, han mærkede, hvorledes Struben snøredes sammen, — og saa stod Taarerne ham i Øjnene.

Dette bragte ham til almindelig borgerlig Besindelse, han strøg det Vaade bort fra Kinden med en rask Haandbevægelse, lo med en kort, klukkende Latter og sagde højt:

»Aa, Du er jo gal, Otto, — rent splintrende, speranterne tosset!«

Og med adstadige Skridt, halvt forlegen over sit tossede Væsen, gik han op ad Skrænten, satte sig med Ryggen mod en Bøgestamme, lagde Armene overkors og var fast besluttet paa at ville tænke roligt — rigtig nøgternt — over Tingene.

Det kunde være vanskeligt nok at tvinge sig til at være rolig, — men man var da et voxent Menneske, man maatte virkelig vide at beherske sig, selv om man var saa svimlende fuld af Lykke, at Brystet var næved at sprænges. Hvad der var hændet ham, var dog, naar det kom til Stykket, ikke Andet, end hvad der var sket for Tusinder og atter Tusinder af Mennesker før ham — en ganske dagligdags Ting!

Hvad var der da sket?

Ikke Andet — Herregud! — end at han for lidt siden var bleven Student.

Men for ham var det alligevel Livets første, store, vidunderlige Oplevelse! — — --

— —

For neppe en halv Time siden stod han i Latinskolens Gaard.

I myldrende, urolige Klynger havde Skolens to Hundrede Drenge været samlede, og forrest i Flokken stod en Snes nybagte Studenter i lang Række, iført deres fineste Puds, og iblandt dem han selv, Otto Frederik Bagger. Paa deres Hoveder sad de flunkende nye Huer, som de Alle havde havt i Beredskab, før det sidste Examensfag endnu var fra Haanden. Man vidste jo, at selv om det gik nok saa galt, vilde man dog redde en lumpen tredie Karakter.

Der havde været en Lykønskning af Lærere og Kammerater, en Trykken i Haanden uden Ende, — Verden havde været som forvandlet, Følelsen af Lykke saa ubegribelig stor, og den varme Junisol laa over den gamle Skolegaard og spillede paa Kastanietræernes friske, lysegrønne Løv, — Himlen var saa høj og blaa som aldrig før, — aa, det havde været som en Drøm det Hele!

Med Et var der bleven Stilhed over det bølgende Hav af Drenge.

Rektor var gennem Porten kommen ud paa Pladsen, langsomt og værdigt som sædvanlig, men med saa mildt og muntert et Smil over sit store, glatte Ansigt, som Otto Bagger aldrig før havde set det.

Trods Alderen var der endnu noget af Studentens Ungdom i Rektors livlige Øjne, og det var helt festligt at se, dengang han stillede sig under det store Kastanietræ, hvis Grønhed stod saa smukt til hans kraftige hvide Haar,

da han blottede Hovedet og beredte sig til at holde Afskedstalen til Aarets Russer.

Alle Hatte og Huer og Kasketter var i samme Nu fløjet af, som paa militær Kommando, og med høj, bevæget Røst havde han henvendt sig til de unge Mennesker, der nu gik fra ham ud i den vide Verden.

Det var ikke mange Øjne, der havde været tørre, mens Rektor talte, og der var en mægtig Klang i Hurraraabene, da han sluttede. — — —

Otto Bagger var maaske nok den, der blandt alle de nye Studenter var mest overvældet af Øjeblikkets stærke Stemning.

Betegnende for hans Karakter var hans sunde, sprudlende Livsglæde, der i Skoletiden saa ofte havde bragt ham i Konflikt med Ordensparagraferne, som Rektor krævede overholdt med drakonisk Strenghed.

Men — paa samme Tid var Otto Baggers Sind i en mærkelig Grad letbevægeligt og følsomt, hvad navnlig gav sig Udslag i pludselig Trang til Ensomhed og Længsel efter Naturen.

Ingen i hele Skolen kendte som han de dejlige Skove, som baade Nord og Syd for Byen strakte sig langs Stranden med store Kløfter og Slugter, hvorigennem en Mængde Vandløb og Smaabække fra Højdedragene vesterpaa havde havt eller endnu havde deres Udløb i Havet.

Her var Steder — snart med idyllisk, snart med et sært fantastisk, vildt og sønderrevet Præg.

Ældgamle, mosgroede Stammer dannede hængende Broer over gabende Svælg, der fyldtes op af uigennemtrængeligt Krat, hvor Spindelvævet svævede som luftige Taagetæpper mellem Kvistene.

Paa andre Steder lukkede Bøgene sig med tætte Løvtage over Sænkningerne, og dybt nede fra kom klukkende

Lyd af rindende Vand, der kun hist og her tittede frem mellem de buskede Bregner og det brogede Mylder af Blomster og Planter.

Netop ved saadan en Sænkning havde Otto Bagger fundet en Plet, hvor han i sin lange Skoletid var søgt hen, baade naar han var særlig glad, og naar han følte sig en Smule mismodig; og da Rektor idag havde sluttet sin Tale, var Ottos første Tanke den: at løbe bort fra det Hele, ud i Skoven til Yndlingspladsen ved Stranden.

Han maatte være ene — ganske ene med sig selv, sin grænseløse Lykke og alle sine fortumlede Tanker.

Senere paa Dagen skulde han paa Afskedsbesøg i Byen, og om Aftenen var der Studentersold paa Hotellet, — saa fik han Selskab nok.

Og — dér sad han da nu med Ryggen mod Bøgestammen og saa' ud over Havet fra Skrænten -- for sidste Gang maaske for lange, lange Tider. — —

Han var altsaa virkelig bleven Student, — det Maal, han havde kæmpet for Aar efter Aar, var endelig naaet! Verden laa ham aaben, Hovedstaden vinkede ham med sit frie Liv, da man ikke længere skulde gaa i Gangkurv, men selv tog Bestemmelse baade om *hvad* man vilde læse, og *naar* man vilde læse, — et Liv under nye og større Former, da man ikke længere var Skoledreng, dette amfibialske Væsen, der, selv om det har de Voxnes Aar, dog aldrig regnes med i Laget, et Nummer, der ikke tæller, som Nullet, der staar forrest i Geleddet.

Han gav sig til at filosofere over, hvor latterlig brat dog egentlig denne Overgang var fra Skolelivets Trældom til Studentens frie Liv.

Hans letbevægelige Sind, der for lidt siden havde jublet, formørkedes, da han gav sig til at overveje de Vilkaar, under hvilke de fagreste Ungdomsaar henleves i Skolens

Baand og Bast. Nu, da han havde sin Frihed og følte Luft under Vingerne, indsaa han med en Klarhed som aldrig før, at Skolen er stivnet i en Form, der staar Fare for at kvæle de bedste Spirer i en Barnesjæl. Den Frihed og Selvbestemmelsesret, som først Artium aabner Udsigten til, var en kostelig Gave, som man uden Skade kunde gøre en Skoledreng delagtig i, naar han var naaet til en vis Modenhed. Hvad nyttede det til, at man bestandig foreholdt en Skoledreng Æresfølelse og mange andre Dyder, naar han, hver Gang han vilde hævde sig, blev reduceret til dette fordømte Nul! Det var Systemet, der var pinende forkert. Han mindedes levende et Par Episoder fra sit Skoleliv, da hans Æresfølelse var bleven krænket, og da han med Stolthed og i flammende Vrede havde villet tale sin Sag, som han vidste var retfærdig, — hvad havde det nyttet? —, da han under sit Forsvar havde benyttet et uoverlagt Ord, var Munden bleven stoppet paa ham, — — endnu idag kunde Tanken derom faa ham til at knytte Haanden! Han havde lidt mere end Nogen anede!

Naa — naa — — nu var det jo forbi, — — nu var man altsaa et rigtigt Menneske med fri Villie! Bort med alle Bekymringer! Man var jo dog, Gud være lovet, saa ung endnu, at man kunde tage Revanche!

Og hans Følelse var igen udelukkende befriet og lykkelig.

Han lagde sig helt ned paa Jorden og saa' op mod den blaa Himmel gennem Bøgenes Blade. Og saa vexlede det med lutter lyse og glade Erindringer fra det lange Skoleliv, — Minder om tusinde lystige Timer, uskyldige, muntre Spilopper, Minder om kære Kammerater, som han holdt saa inderligt af, og — — nu skulde dette Samliv høre op, og Vennerne skulde splittes ad for alle Skæbnens Vinde, — — og denne By, hvor han næsten kendte hver

Brosten, hver Port, hvert Smuthul, og hvor han i Venskab var knyttet til saa mange gode og hyggelige Familier, — denne By, der laa i en Natur, der var bleven ligesom en Del af ham selv, den skulde han nu forlade, og — pludselig greb Afskedens dybe Vemod ham.

Alligevel — det havde *dog* været en lykkelig Barndom, han her havde levet! De smaa Uretfærdigheder, han for lidt siden havde følt Forbittrelse over — —, hvad var de værd, hvad havde de at betyde i den rige Skat af Minder, der vilde følge ham gennem Livet? Han havde vel ogsaa selv havt sin Skyld! Hans opbrusende Sind havde jo ofte spillet ham slemme Puds! Ja — kom det til Stykket, havde han vistnok meget at gøre godt, meget at angre!

Og Vemoden gjorde hans Sind saa stille, saa mildt og taknemligt, — ja, netop taknemligt, — han havde været den, der modtog, — hvad havde han selv givet til Gengæld?

Han vilde gøre sit Regnskab op.

Var der Nogen, der havde imod ham, eller hvem han havde imod, da maatte de forsones. Ikke et eneste Minde vilde han tage med herfra, uden at det passede ind i den Fred og Harmoni, han følte i sin Sjæl, nu da Afskeden forestod.

Og — efter nogen Overvejelse — standsede hans Tanke ved to Navne: Madam Jonassens — og gamle Overlærer Klausens.

Madam Jonassen var Portnerens Kone.

Hende havde han aldrig kunnet udstaa, siden hun engang for fire Aar siden havde sladdret paa ham til Rektor, da Glasset i Døren til Gymnastikhuset var splintret.

Madam Jonassen havde tilfældigvis set Otto Bagger trykke Glasruden ind med sin Albu, da han var oppe at slaas med den lange Danielsen i Naboklassen. Der havde

ikke været mindste Grund for hende til at forklage ham. Der var Ingen, som havde spurgt hende. Hun var alligevel strax løbet op til Rektor og angivet ham, bare for at insinuere sig hos de høje Magter.

Otto Bagger havde hævnet sig ved fra samme Dag at indstille sit Forbrug af Kager og Klosterkringler og Frugt, af hvilke Delikatesser Mad. Jonassen i Portnerboligen havde indrettet sig et lukrativt Udsalg, blandt hvis sikkreste Kunder han hidtil havde været.

Desuden var Mad. Jonassen en arrig Djævel, der forbittrede Jonassens sidste Dage. —

Det var mærkeligt nok — — men selv Portnermadammens eddikesure Træk fik paa denne deilige Dag et Skær af den milde Solglans, der hvilede over Alt og Alle, og det skulde sandelig ikke koste ham den ringeste Overvindelse at fremstille sig for hende i Løbet af Eftermiddagen og række hende Haanden til evig Forsoning. —

Men — — saa var der gamle Klausen. Og det var rigtignok meget, meget vigtigere, at han fik Forholdet til ham klaret!

Hr. Klausen læste Dansk og Latin i de lavere Klasser. Han havde fulgt alle Drengene, fra de var ganske smaa, og i Skolens Lærerkorps indtog han en mærkelig Særstilling. Ingen blandt dem alle nød en saa almindelig Agtelse og Kærlighed baade hos Kolleger og Disciple.

Han var i ganske særlig Grad Børnenes Fortrolige, deres gode, trofaste Ven.

Laa der En noget paa Sinde, som man daarligt kunde og vilde udtale sig om for Andre, da søgte man tillidsfuld gamle Overlærer Klausen. *Ham* kunde man skrifte for. Hos *ham* var en Hemmelighed godt bevaret. Hans Hjerte var saa varmt og deltagende, hans Dom saa retfærdig, hans Forstand saa rolig og klar. Han repræsenterede paa

en Maade Skolens gode Samvittighed, og det var en bekendt Ting, at selv Rektor raadspurgte ham, naar han var i Tvivl om en Sag.

Man saa strax paa gamle Overlærer Klausen, at for ham havde Livet ikke været en Dans paa Roser. Sorg og anstrengt Arbejde havde i Forening givet hans Ansigt et sorgfuldt, lidende Udtryk.

Hvad der sikkert mere end alt Andet havde været bestemmende for hans Livsførelse var den Omstændighed, at hans ene Fod var stærkt misdannet. Han haltede slemt. Men aldrig — aldrig havde Nogen hørt ham hentyde til denne sørgelige Skæbne.

Man siger, at Krøblinge let bliver forfængelige og pyntesyge, — de vil bringe deres Legemsfejl i Forglemmelse.

Maaske er der Noget deri. Hos dybere Naturer vil dog vist Smerten over Sligt faa et mere ædelt Udslag: i stille Resignation, i dyb Vemod.

Saaledes havde det været med gamle Klausen. Fra det Øjeblik han indsaa, at Livet havde nægtet ham saa meget af sin ydre Glæde, viede han endnu mere end før sin Tid til strengt Pligtarbejde. Var Ægteskabets Lykke bleven nægtet ham, havde hans Hjertes rige Følelse fundet Udløb i Kærlighed til den stille Skolegerning og til Naturen.

For ham var Skolens daglige Arbejde, der Aar efter Aar var det samme, ingen aandløs Trædemølle, som sled paa Humøret og Kræfterne, — nej, han foryngedes selv af den Ungdom, der omgav ham. Han stod i den mest personlige Rapport til sine Elever, ogsaa udenfor den reglementerede Skoletid, og navnlig offrede han de aandeligt forkuede, de oversete, de svagt begavede Drenge sin ømmeste Interesse. —

Henne i Møllegade, i et af de yderste Huse, der laa

Stranden saa nær, at de næsten dyppede Foden i Vandet, havde han sin beskedne Bolig, der udmærkede sig ved en egen gammeldags Hygge.

Han elskede Planter og Blomster, og det var en bekendt Ting, at selv den tørreste Pind kunde faa Saft og Kraft under hans kærlige Haand, og der var Mange, der sendte ham deres Planter, naar de begyndte at hænge med Bladene. Han havde en Stue, hvis Vindu vendte mod Syd, og som han kaldte Pensionatet. Her blev alle de vantrevne Stakler sat ind, og det var ham en hel lille Triumf, naar han kunde sende Patienterne tilbage som helbredede.

Han passede sine Blomster i Hjemmet med samme Omhu som Drengene i Skolen. Begge Steder skar han med Lempe de vilde Skud bort og skaanede, hvad der voxede til det Gode.

Sin kæreste Plads havde han ved det brede Vindu ud mod Havet. Her sad han i det Grønne, som han kaldte det, halv skjult under Løvet af en mægtig Sparmania, hvis Stamme var helt ærværdig af Ælde, og hvis hvide, zarte Blomster var hans Stolthed.

To Vedbendplanter strakte deres Ranker hen over den nærmeste Væg og omkransede med deres mørke, hjerteformede Blade et gammelt, gulnet Portræt. Det var Billedet af hans Moder, hvis Minde han bevarede i den sønligste Kærlighed. Hvor ofte havde han ikke i stille Aftentimer, omgiven af sine Elever, fortalt om denne Kvinde, der som ingen anden havde forstaaet ham og forsonet ham med Tilværelsen!

Rundt omkring stod Roser og Nerier i Flok, og Alpeviolerne med deres sommerfugleagtige Blomster spredte Sommer og Vinter deres krydrede Duft i Stuen. Og om Foraaret opmarscherede i alle Vinduer lange Kolonner af

farvede Glas med Hyazinther, hvis Løg han selv forskrev fra Haarlem.

Alle disse Herligheder var hans Privat-Domæne, og Jomfru Hansen, der i mange Aar havde styret hans Hus, vidste, at om dem gjaldt det gamle Ord: se, men ikke røre. —

Der var neppe en af Skolens Elever, der ikke ofte havde været Gæst i Overlærer Klausens Hjem. Ogsaa Otto Bagger havde i sin Tid været det. Men — paa én Gang var hans Besøg hørt op, uden at han selv egentlig kunde forklare Grunden dertil.

Det var, som om der var kommen noget Fremmed mellem ham og Overlærer Klausen. Men hvad?

Otto Bagger havde tidligere ofte tænkt derpaa, men saa var det bleven skrevet i Glemmebogen som saa meget andet, indtil nu i dette Øjeblik. Og jo mere han i denne Afskedens Time fordybede sig i Spørgsmaalet, jo mere han søgte at rede Traadene ud for at faa Klarhed, desto mere pinte det ham. Ja — her var Noget, der for enhver Pris maatte og skulde ordnes og klares før Afrejsen!

I sit Hjerte holdt han dog saa inderlig meget af Overlærer Klausen. Og han kom til at tænke paa, at da han forleden var begyndt at pakke ind, havde han i sit gamle Atlas fundet et Billede af Capri i smukke, rene Farver. Det Billede var en Gave fra Hr. Klausen, og nu erindrede han tydeligt den Aften i hans Hjem, da han havde givet ham det.

»Naar Du engang bliver voxen,« havde Hr. Klausen sagt, »og maaske selv faar det skønne Italien at se, kan Du have større Glæde af Billedet end nu, og saa vil Du maaske ogsaa tænke med Godhed paa den gamle Lærer, som gav Dig det.«

Det var egentlig skammelig utaknemligt, at dette Bil-

lede havde ligget saa længe upaaagtet i det gamle Atlas. Nu skulde det blive indrammet — endnu idag vilde han gaa med det til Glarmester Ibsen. — —

Hvad i al Verden var dog Grunden til, at han og Overlærer Klausen i Aarenes Løb var bleven fjernet fra hinanden? Aa — hvor det pinte ham at tænke paa! Han ønskede næsten, at han maatte kunne mindes en Tilsidesættelse, en uretfærdig Behandling fra denne Lærers Side, — — men, han mindedes Intet, — tvertimod, det forekom ham, som om Hr. Klausen bestandig havde vist ham et næsten paafaldende Hensyn, men paa en Maade, der var saa underlig fjern eller kølig — eller forlegen!

Han rejste sig hurtigt. Hans Beslutning var taget! Han vilde søge Overlærer Klausen, han *maatte* tale med ham, lige ud fra Sjælen, — det var ham umuligt at faa Fred i sit Sind, før det var gjort. —

— — — —

Hans Hjerte bankede stærkt, da han et Kvarters Tid efter stod foran det lille Hus og ringede paa. —

Efter Solenniteten paa Skolen var Overlærer Klausen gaaet hjem, og paa de usynlige Veje, som, uden at vi kan forklare det, føre fra Sjæl til Sjæl, var han forlængst med aabne Arme kommen Otto Bagger imøde.

I Aar og Dag havde denne Elev ikke ret mange Timer ad Gangen været ude af hans Tanker. Hvor ofte havde han ikke besluttet at søge ham og bede ham komme hjem til sig som i gamle Dage for saa at lægge Alting aabent, bekende sin Skrøbelighed for ham og tage ham i sine Arme! Men — bestandig havde han opsat det, halvt ængstelig for sig selv og den Bekendelse, han da maatte gøre, — — — men nu idag havde det været hans urokkelig faste Forsæt at gaa hen til ham, naar Rektor paa Skolepladsen havde endt sin Tale til de unge Studenter, og at

aabne sit Hjerte for ham, inden det blev for sent. Thi skete det ikke, vilde han bære paa denne Efterladenhed næsten som en Synd, og han vilde angre det hele sit Liv.

Men — da Rektor var færdig med sin Afskedstale, og Overlærer Klausen havde styret sine Skridt hen imod Otto Bagger, glippede dog hans Forehavende. Otto Bagger var forsvunden. Han havde set ham sætte i Løb ud af Skoleporten. Borte var han. — —

Og Overlærer Klausen var gaaet skuffet hjem og havde paany overvejet Sagen. Han vidste, at de unge Studenter skulde have Afskedssold paa Hotellet samme Aften, — nuvel — saa maatte han søge ham dér! — —

Han havde sat sig ved sit Vindu i det Grønne og set ud over Havet, — det havde saa ofte før bragt ham Ro i Tanken, og det hjalp ham ogsaa idag.

I sit stille Værelse udmalede han sig for hundrede Gang den Begivenhed, der for en fire, fem Aar siden var hændet paa Skolen.

Han havde havt Latin i den Klasse, hvori Otto Bagger gik. Der havde ingen Interesse været mellem Eleverne den Dag, og især havde Bagger været daarlig funderet, og Overlærer Klausen havde paalagt ham at blive paa Skolen en halv Time over Tiden for at læse sit Pensum igennem paany, hvad øjensynligt ikke havde smagt ham.

Og da saa Klausen var gaaet ud af Klassen, var han tilfældig standset udenfor Døren og havde da hørt Otto Bagger, der naturligvis mente, at Hr. Klausen allerede var et godt Stykke borte, med høj Stemme raabe: »*Hvad bilder han sig ind, den Klumpfod, — den Haltefanden!*«

Aa — hvor de Ord dog havde skaaret i Hjertet! Ikke blot fordi de saa ubarmhjertigt mindede ham om det tunge Kors, Skæbnen havde lagt paa ham, men mest fordi det var en af hans egne kære Elever, der havde

udtalt dem. Naar Sligt kunde ske, — hvad var saa det Hele værd!

Fra den Dag saa' han paa Otto Bagger med andre Øjne. Han havde kæmpet og kæmpet for at udslette de stygge, onde Ord af sin Erindring, — — Otto Bagger var et Barn og netop i den Alder, der i ubesindig Tankeløshed ofte er grusom uden at ville være det, — han burde tage ham for sig, forklare ham, hvor urigtigt han havde handlet og med det Samme tilgive ham. Men — — det var aldrig sket. Han havde opsat og opsat, stridt med sig selv, — men han *kunde* ikke bekvemme sig til det afgørende Skridt, skøndt han ikke kunde forklare sig Grunden til sin Ubeslutsomhed. Han vidste sig fri for nogensinde af sin Misstemning at have ladet sig forføre til en uretfærdig Bedømmelse af Bagger, — men til en aabenhjertig Samtale mellem dem var det aldrig kommen. Klassen, hvori Otto Bagger gik, var forlængst gleden ham forbi. Men — medens han med de øvrige Elever havde vedligeholdt den hjertelige Forbindelse fra tidligere Dage, havde Forholdet til Bagger været koldt og formelt.

Endnu kunde dog Alting jævnes, og iaften maatte og skulde det ske! — — —

Det havde ringet. Nu bankede det paa Døren. Otto Bagger traadte ind. Han stod et Sekund stille — en Smule forlegen, og drejede nervøst sin nye Studenterhue mellem Hænderne, — Overlærer Klausen havde hurtigt rejst sig, — han kunde neppe tro, at han saa' rigtigt, — — jo, jo, — det *var* ham, — og i det næste Sekund mødtes de midt paa Gulvet, og Overlærer Klausen stod med glædestraalende Ansigt og med udbredte Arme foran sin gamle Elev:

»Tak, fordi Du kom, Bagger! Gud velsigne Dig for *det*, min egen, kære Dreng!«

Og de trykkede hinanden fast i Hænderne. —

»Jeg *maatte* tale med Dem, Hr. Klausen, før jeg rejste, — — — det er saa længe siden, saa forfærdelig længe siden — —.«

Og Overlærer Klausen tog ham kærligt ved Haanden og førte ham i Taushed hen til det brede Vindu, hvor de tog Plads ligeoverfor hinanden.

Og dér aabnedes Hjerterne. Men det var Hr. Klausen, der havde mest paa Samvittigheden, og han var den, der bad om Tilgivelse. *Intet skjulte han.* Og Otto Bagger hørte til i dyb Bevægelse.

»Vi Mennesker skal lære af hinanden, Otto Bagger, — unge eller gamle — *det* gør Intet til Sagen; og vi bliver aldrig udlærte, aldrig! Og selv en gammel *Over*lærer, der ovenikøbet gaar for at være en fin Pædagog, kan imellemstunder trænge til at komme i Sinkelektien. Jeg har været en daarlig Stivnakke, — snævert har jeg følt og tænkt, snæversindet har jeg været, — men nu er vi Venner for hele Livet, og mere trofaste maaske, end vi vel ellers var blevet det. Og saa endnu engang: Gud velsigne Dig, Du unge, kære Student!« — —

Fra Overlærer Klausen styrede Otto Bagger sine Skridt mod Skolen.

Han bankede paa i Kælderen hos Portner Jonassen, og Madammen lukkede op. Hun var forbauset over at se Otto Bagger og endnu mere ved at høre ham tale saa venligt til sig.

»Nu skal vi skilles, Madam Jonassen, og saa maa vi være gode Venner. Hvis De endnu husker den Glasrude i Døren til Gymnastikhuset, saa gør mig den Tjeneste at glemme den.«

Mad. Jonassen forsikkrede, at hun ikke erindrede nogensomhelst Rude, og Otto Bagger fik serveret en Kop Kaffe

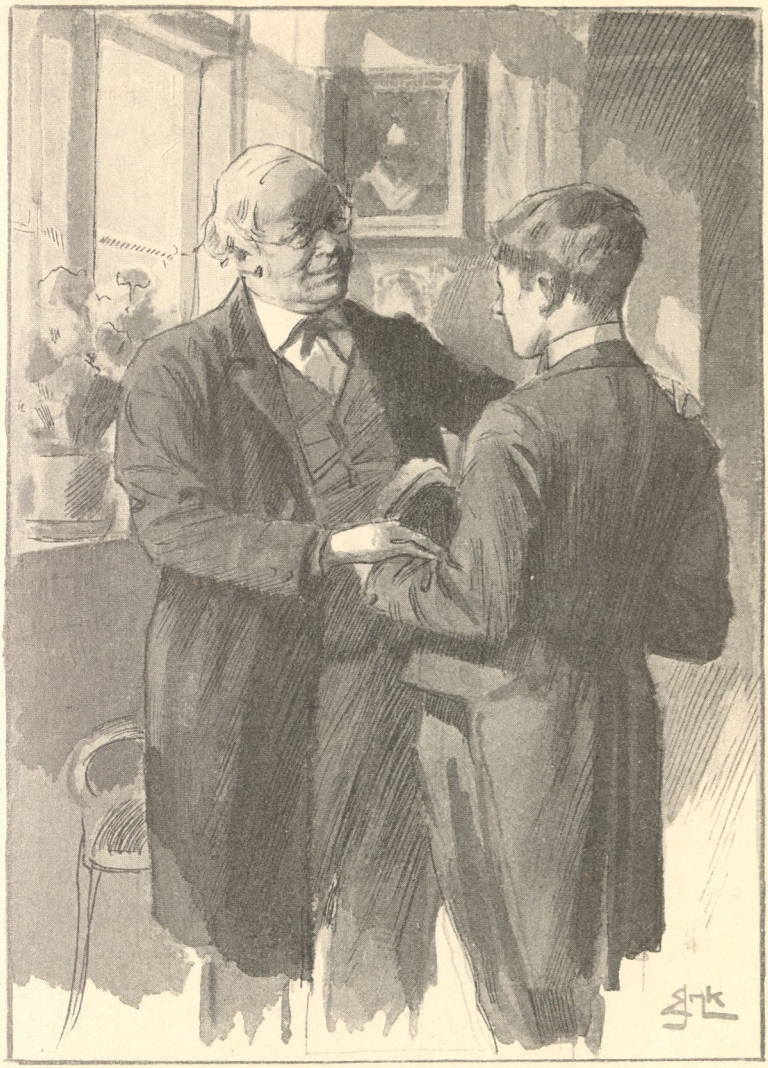

med Klosterkringler til, aldeles som i svundne Dage, da han hørte til Kælderens Stamgæster. —

— Men om Aftenen var der Studentersold paa Hotellet, og midt under Pokulatsen traadte Overlærer Klausen ind og blev modtaget med stormende Jubel, og hans Skaal blev udbragt Gang paa Gang.

Saa rejste han sig for at takke. Og den Tale, han holdt, blev i Tiden derefter ofte drøftet i Byen og paa Skolen. Ikke ét Øje havde været tørt, og da den sluttede, var Otto Bagger styrtet hen imod ham og havde grædt som et Barn i hans Arme.

Overlærer Klausen havde i sin Tale hentydet til den Legemsfejl, som man havde vænnet sig til at tro, han halvvejs var uvidende om.

»Ja — I, kære Drenge!« saaledes omtrent var hans Ord faldet, — »jeg har altid vidst, at I holdt af mig. Og naar I engang imellem i Fremtiden tænker tilbage paa mig, haaber jeg, at I vil sige til Jer selv saadan Noget som: Ja, han *haltede paa Foden* — ikke saa lidt endda — men den Kærlighed, han følte for sine Drenge, — *den* haltede *ikke!*«

PRINSESSE ANGELINA.

Fortælling af LAURA KIELER.

DET var i 1893.

Den store, internationale Kvindekongres i Chicago, hvortil jeg havde været indbudt som Delegeret fra Danmark, var afsluttet, og jeg drog videre Vestpaa til Stillehavet.

Fra Kalama ved Kolumbiafloden jog Toget rastløst halsende forbi dejlige Indsøer, gennem Skov — Skov og atter Skov!

Den syntes aldrig at ville tage nogen Ende, denne Skov, skønt Toget fo'r afsted med vanvittig Hast.

Cedertræer, røde Cedertræer, flygtede forbi os i omvendt Retning, som om hele Urskoven pludselig vandrede ud og heller ikke mere havde noget blivende Sted.

Togets hæse Stønnen hørtes ustanseligt, men hverken Fuglefløjt eller Fuglekvidren.

Kun den hvæssende Sav og det skarpe Øksehug. Hug paa Hug! Braget af de faldende Træer og Opsangen:

»Jack, Jack, old, jolly Jack!
Oho! Ohon! Oho!«

Og saa sad vi alle saa stille, som om vi lyttede efter de rapfodede, flygtende Rødhuders Trin.

Borte, allesammen borte! Ingen Rødhuder Herrer mere paa den Egn! Den hvide Mand har trælbundet dem.

Endnu gives der 500 indianske Sprog, og alene paa Nordvestkysten af Nordamerika findes mindst otte uafhængige Sproggrupper.

De kan umuligt forstaa hverandre uden ved Hjælp af Billedskrift og Tegnsprog.

I de gamle Aztekers Haandskrifter i Mexiko og i Mayas Haandskrifter i Yukatan findes denne Billedskrift.

Og alligevel ikke Herrer noget Sted! Den hvide Mand har jaget dem som vilde Dyr.

Kunde han have jaget dem allesammen ud i Stillehavet, havde han gjort det.

»De hvide Mænd i Amerika rydder ustanseligt«, sang Øksen, »de tilraner sig alle Værdier, omsætter det i klingende Guld«.

»De plyndrer, hvor de kan komme til med det og gør sig Jorden underdanig«.

»De piner Jorden til det yderste med deres brutale Rovdrift og lægger Skoven øde uden at plante noget igen«.

»Vi skal leve! Vi skal leve! Vi skal leve!« lyder Menneskenes Skrig gennem Urskovens Stilhed og over de endeløse Prærier.

Men vi sad fremdeles i Kupeerne i stille Forventning.

Alle skulde vi til Puget Sound. Nogle for at drikke Sundhed i den herlige Luft, andre for at hente Rigdom, andre for at se, hvad Skoven stadig skjulte for os.

Vi vilde se Puget Sound, vi vilde se Mount Tacoma, det »gamle Tacoma«, det »store Tacoma«, men Luften ovenover Skoven var diset og tyk af den stærke Hede.

Vi saa kun Skov — Skov — Skov! Cedertræer, røde Cedertræer! Cedertræer! Røde Cedertræer! Intet andet!

Saven raslede, Saven hvinede, Øksen slog, og Træerne faldt med Grenene som udbredte Arme mod Jorden.

»Jack, Jack, old, jolly Jack!
Oho! Ohon! Oho! Oho!«

Skovens Sjæl vred og vaandede sig. Naar de Aartusinder gamle Kæmper styrtede om, klagede Træerne deres Nød. Der gik et Suk gennem Skoven.

Men Tacoma, det »gamle Tocoma«, det »store Tacoma!«

Vi vidste, det var der højt ovenover vore Hoveder, højt ovenover Trætoppene — det var kun Varmedisen, som skjulte det.

Pludseligt lød et højt, enstemmigt Raab.

Vi saa alle op, og —

En usynlig Haand rev en vældig Flænge i Taagen, og midt i denne Flænge saa vi gennem en Aabning mellem Træstammerne Stillehavskystens mægtigste Bjerg Mount Tacoma, omringet af alle sine ispansrede Drabanter: Mount Jefferson, Mount Hood, Mount Adams og Mount St. Helens.

Men hvad var dog disse Cascade-Bjergenes fire stolte Kegler mod Tacoma, skønt de alle var dækkede af den evige Sne?

Intet mod Mount Tacoma! Iskæmpen, som i al sin Majestæts Herlighed, i sit skønne Pantsers sølverne Glans triumferende plantede sine Isfødder midt i Roser, midt i Vinranker, lige op i selve »Paradisets« yppige Have.

Traadte det altsammen ned forfode, hvor det stod: rødmende Roser, duftende Kløver, bugnende Vindruklaser.

»Du Menneskekryb, som kravler hernede,« sagde Mount Tacoma, »du hvide Mand, mig skal du lade staa, mig kan du ikke rokke et Hanefjed fra min Grundvold. Her har jeg staaet i Tusinder af Aar, og her vil jeg blive staaende og strække min hvide Isse op i Skyerne«.

Synet af denne uhyre Iskuppel, der funklede og gnistrede lig en forhistorisk Kæmpe-Diamant, overvældede og kom saa pludseligt, at vi blev blændede og maatte holde Hænderne for Øjnene.

I samme Nu lød Raabet:

»Puget Sound!«

Glittrende i Solen, fuld af Skibe med svulmende Sejl og pilsnare Dampere med lange, sorte Røghaler, som ilede afsted over salten Vove til eller fra Kina, Japan, Siam og Indien, saaledes laa Puget Sound foran os.

Og ved den store, smukke Havn bredte Seattle, den driftige, ansete Forretningsby sine massive Handelskvarterer.

Den vidunderlige By, som fylder de dybe Kløfter, og, efter at den har udfyldt Kløfterne, har listet sig opad de brede, prægtige Klippe-Terrasser, ludet sig udover dem for at kige ned og derfra klattret videre opad, indtil den helt har dækket de stejle, runde Høje med Hætter af blinkende Tage!

Nede i Kløfterne rasler de elektriske Sporvogne, og op- og nedad Højder og Terasser jager Kabelsporvogne.

Kampen for Tilværelsen strammer alle Muskler og spænder alle Sener til det yderste.

Hvem har maattet vige Pladsen under dette vilde Væddeløb efter Rigdom?

Hvem er bleven traadt under Fødder? For nogen maa det jo være gaaet ud over.

Da jeg var kommen vel til Sæde i én af de mange Kabelsporvogne, saa jeg pludselig en sammenbøjet Kvinde træde ind, tungt støttet til sin Stok.

Det var en Indianerkvinde. Hendes Hud var gulbrun, og hendes Øjne sorte som Kul, men aldrig har jeg i noget Menneskes Ansigt set Rynker saa fine og tætte som i denne Kvindes Aasyn.

Jeg saa et Par elegant klædte Herrer øjeblikkelig rejse sig op for at give hende Plads.

Det skete i stor Ærbødighed; de tog begge deres Hatte af.

Jeg sad lige overfor hende og søgte forgæves at møde hendes Øjne.

De saa stadig over mig eller forbi mig, som om de saa noget, der var langt, langt borte, noget, som ikke mere var til.

»Hvem kan hun dog være?« spurgte jeg.

»Det er Prinsesse Angelina«, svarede én. »Hun er hundrede Aar«.

Den næste Dag mødte jeg hende paa Gaden med sin Stok, og den paafølgende Dag ligesaa.

Hvor jeg saa hende, var jeg Luft for hende. Hun stirrede ud i det tomme Rum; stirrede sin Skæbne lige i Ansigtet og vaklede under en Byrde, der vel var større, end at hun snart længere kunde bære den.

Men overalt veg de ærbødigt tilside for hende. Jeg saa en Gang en Driver rykke sit Mulæsel og sin Karre tilbage, for at hun uhindret kunde komme frem.

»Hvem kan hun dog være?« spurgte jeg igen. Og jeg fik det samme Svar:

»Det er Prinsesse Angelina. Hun er hundrede Aar«.

»Det er godt nok«, svarede jeg, »men det gør mig ikke klogere«.

»For firsindstyve Aar siden fandtes her bare Rødhuder, hvor vi nu gaar og staar«, vedblev Amerikaneren. »Og at vi nu sidder fast her i Seattle, det er Prinsesse Angelinas Skyld«.

Dermed gik han, og den Oplysning gjorde mig heller ikke klogere.

Jeg mødte hende overalt. Hun vandrede rastløst om og kunde aldrig unde sig Hvile.

Den sidste Dag, jeg var i Seattle, mødte jeg hende i en Butik.

De skyndte sig øjeblikkelig med at bringe frem alt, hvad hun forlangte, og hun gik uden at betale.

»Alt, hvad hun køber, skrives paa Regeringens Regning«, forklarede Handelsbetjenten. »I alle Byens Butikker faar hun, hvad hun vil have. Regeringen underholder hende, og alligevel er hun gerrig som en Gnier«.

»Det er ikke sandt«, sagde den anden Betjent, »hun giver det bort altsammen«.

»Til hvem?« spurgte jeg.

»Hvem skulde hun give det til uden til Indianerne?« sagde den unge Mand. »Hun kniber og sparer alt, hvad hun kan, blot for at hjælpe sine Landsmænd; for dem elsker hun jo, skønt hun forraadte dem«.

»Hvorfor kalder De hende Angelina?«

»Hun var to og tyve Aar gammel, da hun blev døbt, og saa fik hun Navnet Angelina«.

»Men hvorfor kalder De hende Prinsesse?«

»Hun var Seattles Datter, hun var Høvdingens Datter, som vor By er opkaldt efter«, svarede han alvorligt.

Og saa fik jeg *endelig Besked!*

I 1813 fandtes i Staten Washington en Indianerstamme, hvis Høvding, Seattle, var venligsindet mod Amerikanerne.

Han vilde derfor overdrage dem sit Land mod en bestemt Affindelsessum.

Men inden Kontrakten blev afsluttet, døde Høvdingen, og hans Stamme, der hadede de hvide Mænd og havde været rasende over hans Plan, samledes Aftenen efter Begravelsen om Lejrilden og lagde Raad op, og de besluttede énstemmigt, at Planen ikke skulde bringes til Udførelse.

»Se«, sagde Stammens Ældste, »naar den store Sol igen gaar bort, da er Natten saa mørk, at de blege An-

Prinsesse Angelina.

sigter ikke kan se den røde Mand, og Floden er saa dyb og bred, at de ikke kan høre den røde Mand, naar han svømmer over Floden. Saa tager vi Blegansigternes Skalper, og ikke én eneste hvid Mand vil mere se den store Sol komme tilbage«.

De udstødte vilde Kampskrig og svang Tomahawkerne over deres Hoveder; saa blev alt stille.

Dèr sad hun, Iwaha, den døde Høvdings eneste Barn, tyve Aar gammel var hun, og saa med store Øjne paa de ophidsede Ansigter, som Ildens Skær gjorde endnu rødere.

Og da maa der i den unge Indianerkvindes Sjæl være foregaaet en ubeskrivelig og voldsom Kamp med »den store Aand«, en taus og løndomsfuld Kamp mellem hendes glødende Kærlighed til sit Folk og den endnu større, endnu mere glødende Ærefrygt for sin Faders Minde.

En Høvdings Ord — det var helligt og ukrænkeligt, og før skulde det store Tacoma, det gamle Tacoma rokkes i sin Grundvold, før hendes Fader, Høvdingen Seattles Ord skulde være Løgn og spredes for Vinden ud over Prærierne.

Det Ord var givet den blege Mand, hun hadede, det vidste hun, men det var hendes Faders Ord, og det maatte lydes som Lov, det kunde ikke falde til Jorden og krænkes, om det saa havde dømt hende selv til Døden.

Lad kun Floden stige over sine Bredder, og Ilden knittre i det tørre Præriegræs, og alt styrte sammen om hende, — klippefast og evigt skulde det Ord staa lige som det gamle Tacoma, det store Tacoma!

Da sneg hun sig uset bort, gav sig Flodens mørke, varme Vande i Vold og svømmede i den bælmørke Nat, hvor ingen Stjerne viste hende Vej, over mod det amerikanske Fort.

Hun vidste længe ikke, hvor hun var, og Floden trak hende dybere og dybere ned i sin Favn; da saa hun plud-

seligt et rødligt Blus hist henne paa den anden Bred, og hun hørte en dæmpet Kommando.

Vandet drev ned ad hendes Klædning og lange, sorte Haar, og det dryppede ned paa hendes nøgne Fødder, da hun stod lige overfor den forbavsede Kaptejn, som var øverstbefalende paa Fortet, og bragte ham sit Budskab.

»Jeg har varet dig ad«, sagde hun tilsidst. »Nu maa du gøre, hvad du selv maa. Den store Aand har sendt mig«.

»Hvor kan det være«, spurgte han, der stadig troede, at han drømte, og at han saa et Syn foran sig, »at du gør dette? Du hader os jo«.

»Ja«, svarede hun. »Jeg hader dig, Blegansigt, men min Fader er nu ovre i de evige Jagtgrunde, og hvem skal tage sig af hans Ord, hvis jeg, hans Datter, ikke gør det? Det er min Arv, — her er det!«

Hun strakte sine to brune Hænder ud imod ham, men de var fast knyttede, som om hun med det samme kunde have givet ham et Slag i Ansigtet.

Indianerne blev overrumplede og afvæbnede, og de hvide Mænd tog Landet i Besiddelse og byggede en By, som de efter den døde Høvding kaldte Seattle.

Men Prinsesse Angelina gik firsindstyve Aar efter træt og mødig og mæt af Dage om som én, der stadig soner.

Jeg hører endnu i Erindringen hendes Stok slaa fast og haardt mod Stenbroen.

Den Vandrestav har hun vel nu forlængst lagt ned for bestandig.

Indianerne siger:

»Hun er gaaet ind for at lede efter sin Fader i de evige Jagtgrunde«.

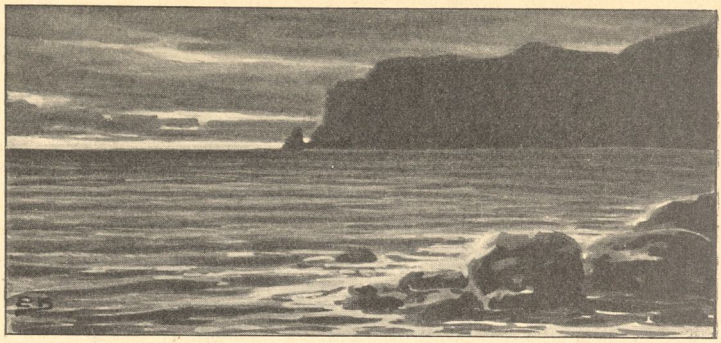

FEMME MIENNE!

Fortælling af Jørgen Falk Rønne.
Med Illustrationer af E. Krause.

Den sydligste Ø i Færøernes Gruppe dér langt ude i det store Nordhav hedder Suderø; en dejlig Ø med mere Solskin end nogen anden Plet deroppe, med det saftigste Græs og den dybeste Muld. Dér modnes Korn paa Agrene, og de dybe Fjorde, som skærer sig ind i Landet, er lune og giver god Boplads og tryg Ankergrund. Derfor er Øen ogsaa den rigeste og tættest befolkede af alle Færøer.

Det er fra Øst, at Fjordene skærer sig ind i Landet. Vestsiden ser anderledes ud. Dér staar Fjældet lodret, stejlt og barskt som en sort henved 3000 Fod høj Mur, som om Øen krummede sin Ryg mod Havet i Vest. Stoltere og mere sønderrevne Bjærge findes faa Steder i Verden, men sjeldent træffer man ogsaa en Uhygge som dér, især om Vinteren, naar Brændingen brøler, og Havet kommer

sættende mod denne øde Fjældmur i al sin Vælde. Mod Vest bor der ingen Mennesker, kun stenede Ørkner gennemfuret af dybe Dalstrøg og Græssletter mellem Bjærgene, men ingen Bygder.

En lille Undtagelse er der dog. Godt gemt mellem Bjærgene dér ude ligger en eneste lille Boplads, som har det underlige Navn »Famien«, og det er om den her skal berettes.

I længst forsvunden Tid, da Færøerne ikke var nær saa tæt befolkede som nu, boede der et Par unge nygifte Folk paa den nordre Side af Kvalbøfjord et Stykke udenfor selve Bygden. De havde dér begyndt at bryde Bø op, havde bygget Hus og levede en Sommer med hinanden saa fuld af Sol og Glæde, som den sjældent gives Mennesker.

Hun var lys og fager, han stor og mandig, og de holdt saa meget af hinanden, at de slet ikke havde Tid at tænke paa andre eller omgaaes dem. De var alt for hinanden, sang omkap og legede som to store Børn.

Sent paa Høsten fødte hun en lille Dreng og to Dage efter døde hun.

Saa var det forbi med hans Glæde. Sorgen gjorde ham sær og indesluttet. Han talte ikke til nogen, omgikkes ikke nogen, kom ikke mere paa Søen, men gik taus og arbejdede paa Marken. Kun en sjelden Gang gik han ene i Baad og kastede Snøre tæt under Land i Fjorden, og da havde han Barnet med sig.

Thi Barnet vilde han ikke slippe. Baade den ene og den anden havde tilbudt at tage den Lille, da Moderen døde; og mange havde forestillet ham, at han, ene som han var, slet ikke kunde opføde sit Barn. Men han blev ved sit. Drengen kom ham aldrig af Øje, han passede det, som havde han været en Kvinde, og det trivedes og voxede omkap med sine Jævnaldrende.

Den Dreng og den Far de blev et og alt for hinanden. Med Aarene gik vel noget af Særheden af, men hverken Fader eller Søn var glade, uden de var ene. Da kunde de snakke; ja! le og lege. Var de sammen med andre, var de begge lige tause.

Da Drengen blev saa stor, at han kunde tage paa en Aare og passe et Sejl, gik Turene længere ud. I godt Vejr sejlede de ud gennem Fjorden og fiskede paa Havet, og Turene var ofte lange — der var ingen, der ventede dem hjemme.

Kvalbøfjorden skærer sig saa dybt ind øst fra, at den næsten skærer gennem Øen. Fra Bygden i Fjordens Bund er der kun faa Hundrede Alen til Øens Vestside, og dér mellem nedstyrtede Klippeblokke og blinde Skær er der en Landingsplads, som af stedkendte Folk kan bruges paa Godvejrsdage, naar Havet er rigtig stille.

Dér fik de to sig Baad. Derfra havde de nær til Med og behøvede ikke at ro den lange Fjord ud for at komme til Fiske.

Drengen var vel henved 16 Aar, da de en Morgen gik ud herfra — ene to som sædvanligt.

Vejret var fint, men opad Dagen kom Sommertaagen over dem saa hurtigt, at de to ikke mægtede at naa Land, før den allerede havde indhyldet dem i sit uigennemtrængelige hvide Slør.

De roede og roede, Sejl var der ikke Tale om at kunne bruge, da Vejret var blikstille. Ud paa Natten blev de enige om, at de hellere maatte holde helt op at ro, de vidste dog intet om, hvor de var. Rimeligvis havde Strømmen ført dem tilhavs, og maaske arbejdede de sig blot længere og længere bort.

Faderen lagde sig da til at sove. Sønnen skulde vaage for det Tilfældes Skyld, at Taagen lettede, eller det blev

Blæst; men uden at han vilde det, overlistede Søvnen ham. Han vaagnede ved at Baaden stødte mod noget haardt og vækkede Faderen. De saa da, at Strømmen havde ført dem ind mellem Skær og Klippeblokke, som laa strøede under en sort, høj Fjældmur, hvis øverste Kant tabte sig i Taagen. De prøvede længere og længere ind og saa, at der var Sejlløb ind til en lille Vig, hvorfra man let kom paa Land, og hvor Baaden kunde drages op.

Dér blev de da den Dag og næste Nat. Den hvide Sommertaage skjulte alt for deres Øjne, og de havde ingen anden Udvej end at bie; men anden Dagen lettede det i Vejret, og Solen brød frem, og da saa de, at de var landede i en lun lille Krog skærmet af Fjæld til alle Sider og dog saaledes, at Solen kunde skinne og bage. Fuglebjærg laa der til begge Sider, Græsset var tæt og grønt, og saa havde de jo ovenikøbet erfaret, at man mellem Skærene i godt Vejr kunde komme paa Søen.

Saa godt syntes Fader og Søn om Pladsen, at de besluttede at bo her, om de kunde faa Lov og Land. Her var vel ensomt; de vilde faa lang Vej og tung Vej op over Fjælde og gennem Ødemarker til beboede Steder; men det skræmmede dem ikke, og saa var her saa vidunderlig smukt.

Den hele Dag gik de fra Plet til Plet, beundrede og lagde Planer, bestemte, hvor Huset skulde bygges, hvor de første Gjærder skulde sættes, og Baadnøstet lægges; først hen paa Morgenstunden den fjerde Dag kom de hjem til Kvalbø, hvor man allerede næsten havde opgivet dem.

Kort Tid efter spurgtes den underlige Tidende, at de to vilde bygge paa det øde Sted og allerede havde Sagen i Orden med Ejendomsret og Boplads, og Folk forfærdedes og kaldte det taabeligt af en ung Mand og en Dreng saaledes at lukke sig ude fra Verden og Mennesker. Mest ondt havde de af Drengen og spaaede ham ilde.

Men de to drog roligt deres Vej; Menneskene vilde de ikke savne; Faderen var glad ved at rejse fra Huset med de tunge Minder om lange, lange Aar i Sorg og Længsel, Drengen var optaget af det Ny og alt det, der nu blev at tage fat i.

Saaledes byggede og boede de to i deres Solbakke; Vintrene gik godt, og Somrene endnu bedre. Her var nemt til Fisk og Fugl, Agrene havde dyb og god Muld, Kornet modnedes villigt, og Græsset stod tykt og tæt. Alt var endnu bedre, end de havde tænkt sig.

De byggede Huset større og stadseligere for hvert Aar og havde to Stalde med godt Kvæg, da to Aar var gaaet.

Paa den tredie Sommer laa de en Dag et godt Stykke fra Land og fiskede Helleflynder, da et stort Fartøj kom drivende ned imod dem med Strømmen. Det var aldeles blikstille med bagende Sol over Havet, og Skibets Sejl hang slappe fra Ræerne. Ombord var der intet at udrette, og Mandskabet hang over Rælingen uden at vide, hvad de skulde tage sig til.

Da de blev Baaden var, raabte de til den paa et fremmed Sprog, som de to aldrig før havde hørt, men de forstod, at man vinkede og kaldte paa dem.

Nu var et fremmed Fartøj under Landet i de Dage en betænkelig Ting. Der huserede mange Sørøvere, som ofte gik i Land og plyndrede og brændte, ja! tog Folk med sig, om de kunde faa fat i dem. Saaledes var Kvalbø for faa Aar siden bleven plyndret. Men selv om det nu ikke just var Sørøvere, saa var det dog saa sin egen Sag at komme Skibet for nær, thi selv fredelige Handelsfartøjer kunde undertiden vise sig ret ufredelige.

Skibets Baade stod paa Dækket, saa foreløbig var der ingen Fare ved at være i Nærheden, men lægge til Skibssiden og gaa ombord syntes Faderen for risikerligt.

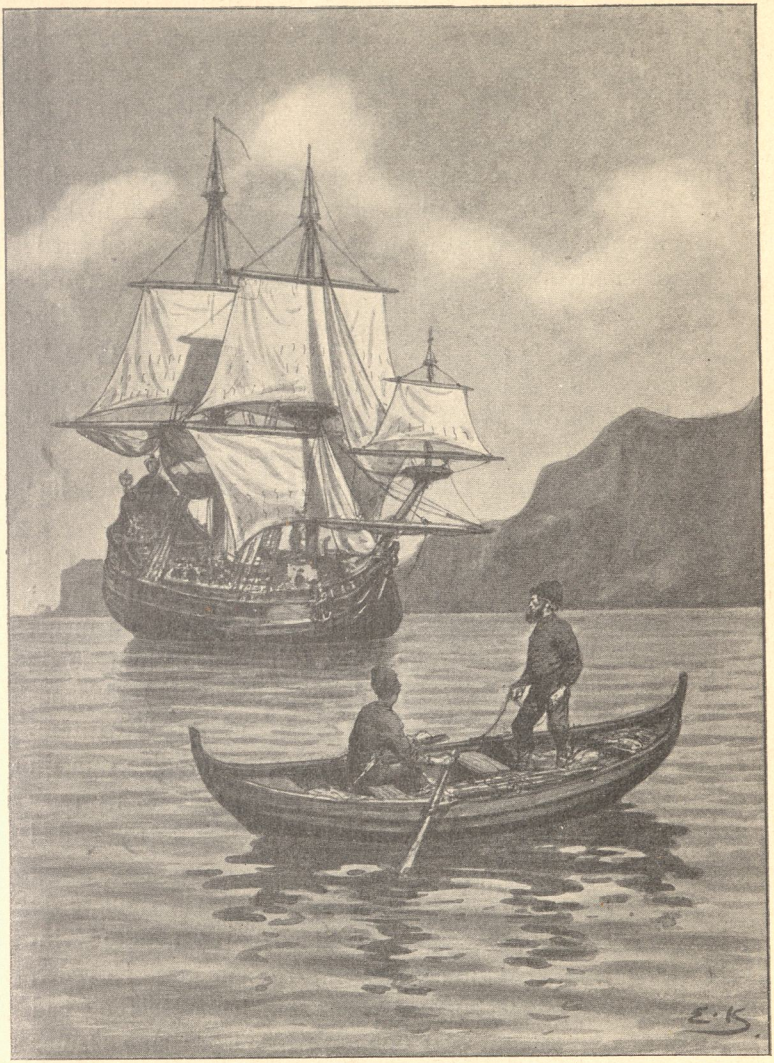
E·K.

Folkene paa Skibet blev imidlertid ved med at vinke, og nu saa de, at der var to Kvinder imellem. De roede da henimod Skibet, og da de var komne nær, traadte en venlig udseende Mand og to Damer hen til Rælingen og pegede ned i Baaden paa Fiskene, som dér laa, og gav ved Fagter tilkende, at de vilde købe. Og snart var Handelen igang; Baaden blev bunden til Skibssiden, og de to kom ombord med deres Fisk og blev godt modtagne og trakterede med mangehaande gode Sager i den store, fint udstyrede Kahyt, der var som et Æventyr for de to Fjældboere. Her var saa meget at se og beundre, men mest dog de to Kvinder, som skænkede i Bægrene og satte Maden frem, som lo og spøgte og snakkede, og som havde saa de'lige Øjne.

Det var aabenbart Kaptajnens Hustru og hendes lige voxne Datter.

Moderen var den mindste af de to, noget fyldig med runde Kinder og en frisk Mund, om hvilken et Smil sprang frem fra Kindens dybe Smilehuller. Begge var de meget muntre, med sort Haar og mørke Øjne. De pludrede og viste frem hjertensglade over denne Afvexling i Dagenes Ensformighed, maaske ej heller helt uberørte af de to granvoxne Skikkelsers Skønhed. Den tykke, godmodige Kaptajn smilede kun og nikkede til de to Mænd, ogsaa for ham var det en Afvexling at se fremmede Ansigter og Mænd i fremmed Klædedragt.

To store Helleflynder havde de fanget, dem solgte de til Skibet; men da de saa skulde fraborde igen, talte Kvinderne med Kaptajnen. Først rystede han paa Hovedet, men den unge Pige lagde Armene om hans Hals og bad saa pænt, og saa kom han hen og pegede paa sine Damer og spurgte med Øjne og Gebærder, om de maatte gaa med ud og fiske. Faldrebet blev sat, og Sønnen løftede de to

Kvinder ned i Baaden og satte dem agter saa fint og varligt, han kunde.

Skibet laa nu og drev med Strømmen, ikke synderlig langt fra Kystens høje Fjældmur; det var lige mellem Ebbe og Flod og Strømmen kun svag. Solen stod i Middag og glitrede paa det blanke Hav. Baaden roede syd paa lige i Solen, saa de fra Skibet ikke kunde se den.

Kort efter var den ved Klipperne, der skjulte Indløbet til deres Landingsplads. Uden at sige noget til hinanden derom drejede de Baaden ind i Bjærgenes dybe Skygge.

Der undslap de to Kvinder et Forundringsraab, og henrykte stirrede de paa denne uanede Pragt.

Thi her inde under den vældige Stenmur var Havet klart som Krystal, grønligt i Skyggen, saa man neppe kunde skelne, hvad der var Luft og hvad der var Vand; og højt over deres Hoveder formede Fjældenes Stenmasser sig i de særeste Skikkelser med Taarne og spidse Tinder, med dybe Kløfter og brudte Søjler som en gammel Borg i Ruiner. Og alt spejlede sig i Vandet og blev dobbelt stort, betagende højtideligt; det var som gik Vejret fra en, og man følte sig saa lille, lille bitte. Men i Bjærget som i Luften og paa Vandet Tusinder og atter Tusinder af Fugle, skrigende, skændende, dykkende, flagrende med Sol over hvide Vinger eller blaaligt i Skyggen. I lange Rader sad de dér, oppe paa deres Stenhylder i Bjærget, boede og havde Rede paa hvert Fremspring, paa hver grøn Plet mellem Stenene.

Og de to fremmede Kvinder saa og saa aldeles betagne; de blev tause herinde og højtidelig stemte, kunde ikke blive trætte af al denne Storhed og alt dette myldrende Liv. Hver Gang en af Mændene rørte en Aare, strakte de Haanden ud, som bad de om endnu et Øjeblik at beskue dette nye og sælsomme.

Endelig brød man op, og Baaden fandt Vejen ind

mellem Klipperne ind paa den lille bitte Bugt. Og atter var her nok at beundre: de grønklædte Fjælde med brede Dale og sorte Fjældtoppe, hele den lille Idyl i den solfyldte Dal.

Da Baaden lagde til, sprang de begge i Land. Det var aabenbart en Nydelse igen at sætte Foden paa fast Land efter i Uger at have været spærret inde paa det gyngende Dæk. Den unge Pige hoppede omkring saa glad som et lille Lam, der om Vaaren slippes af Stald, hun lo og jublede og plukkede Blomster, og hendes Moder fulgte hende troligt, indtil hun forpustet maatte kaste sig ned i den grønne Bakke.

Skønt disse fire ikke forstod hinandens Sprog, blev der livligt spurgt og svaret, let og rystet paa Hovedet, gættet og let igen; de var snart som gamle Bekendte, og ingen, der før havde kendt den tause Mand, vilde kunne kende ham igen, saa optagen og livlig var han bleven ved dette uventede Besøg.

De to Damer maatte ind i Huset. De fik Mælk at drikke og færøsk Brød dertil, de besaa interesserede alt og maatte tage alt i Haanden og prøve Redskaber og Husgeraad; de var i Staldene, inde og ude. Aabenbart spejdede de efter Kvinder og prøvede at udtrykke deres Forbauselse over ingen at finde.

Saaledes gik Tiden ubemærket for dem alle. Først da de kom ud af Stalden, opdagede de, at Solen havde flyttet sig et godt Stykke hen over Fjældene. Mændene saa tillige, at den begyndte at sløres, og med alvorlige Ansigter skyndte de sig til Baaden, fulgt af de to Kvinder.

Hurtigt roede de ud efter; men allerede inden de naaede gennem Indløbet, saa de Taagemasserne komme rullende, og hvorhen de end spejdede, saa de intet Skib. Medens de havde dvælet i Land og under Fuglebjærget,

havde Strømmen voxet sig stærk og havde ført Skibet med sig langt af Led.

Men der maatte vel være sat Baad ud fra Skibet? I al Fald maatte det da komme tilbage under Kysten, naar der kom saa meget Vind, at det kunde sejle. Saaledes talte de, medens de spejdede ud over, og de søgte at forklare de ængstede Kvinder dette. Men nu kom Taagen. Det var umuligt at gaa ret langt fra Indsejlingen, saa fandt de den vel ikke igen. Raadløse stod de og talte frem og tilbage, medens Taagen slog Mur omkring dem.

Der var intet andet for end at vende tilbage til Bugten og Huset og haabe paa næste Dag.

Men næste Dag gik og næste efter den, og stadig laa Taagen lige tæt, medens Kvinderne gik ved Stranden og græd eller sad ved Arnen med Haand under Kind. Først tredie Dag lettede Taagen, men samtidigt brød Stormen løs af Vest med Brænding, saa der var lukket ud til Havet.

Og Dagene blev til Uger, Sol skiftede med Regn, Vind med Stille, men der kom intet Skib og intet Bud.

Kvinderne havde faaet Stuen til deres Rum og havde taget fat med at feje og vaske. De havde ogsaa overtaget Madlavningen, som voldte mange Vanskeligheder fra begge Sider, baade for dem, der skulde lave den, og for dem, for hvem den var lavet. Her var ingen Kryderier, her kendtes ikke til at brase og stege, knap nok til nogen Tilberedning. Paa gammel færøsk Vis slagtede de om Høsten Faarene, flaaede dem og udtog Indvoldene, hængte dem saa op i Forraadshuset med Tremmevæggene, hvor Vinden havde fri Gennemgang, saa Kødet først blev let raaddent, men tørrede, inden Forraadnelsen var videre fremskreden. Saaledes tilbereder man den Dag i Dag Kød og Fisk paa Færø og har gjort det fra ældgammel Tid.

Her var ingen Opdækning, ikke Bord og Dug og Disk. Den kogende Grydes Indhold heldtes ligefrem i Trætruget med den gennemhullede Bund, saa Vandet flød fra Kød eller Fisk. Her var kun Mælk til Drikke foruden Vandet fra Kilden ved Fjældets Fod; her var ingen bløde Hynder og dybe Lænestole, ikke en Gang et Bord; her var intet Spejl, her var ingen Farver, kun det nøgne Træværk. Og det eneste Lys, Røgstuen fik, maatte komme fra Lyren i Taget eller fra Tørvebaalet paa Arnen.

Men det gik let for de to at bøje sig ind under disse simple Livsvaner.

De var med at rive Hø i Bakken og sætte Saater, de pillede Fugl, naar Mændene kom hjem fra Fangst i Fuglebjærget, ja! de to Damer fra Kaptajnens Kahyt lærte snart at gaa tilfjælds med Mælkebøtten og malke Køerne, og de var med at rense Fisken og hænge den paa Stængerne langs Husvæggen, naar Fader og Søn vendte hjem fra Søen.

Da gik Samtalen let, denne underlige Samtale, der mest blev ført med Tegn og sære Fagter; da kunde de le og være muntre, spørge og undres, men var Arbejdet gjort eller Mændene optagne, da gik de to Kvinder tilfjælds, søgte ud til Fjældranden i Vest og saa ud over Havet. Der kunde de sidde lange Timer med hinanden om Halsen; og hver Gang det skete, gik Fader og Søn bedrøvede derhjemme og der laa Tyngsel over det lille Hjem i Solbakken.

Saaledes gik Sommeren. Der blev øde i Fuglebjærgene, de muntre Skrig forstummede og Fuglene drog mod Syd. Fjældet blev taust og mørkt og ensomt; nu hørte man ikke andet end Havets Klagesang om Skærene eller Brændingens Brøl, naar mørke Skyer kom dragende og lejrede sig om Bjærgets Tinder.

De to Mænd havde ofte med Frygt talt om, hvorledes det skulde gaa, naar Høsten kom; saa vilde deres Gæster

da føle sig som i Fængsel og gaa til af Kedsomhed og Længsel; saa kunde de jo ikke som i de lange Sommerdage færdes derude, men var henvist til Røgstuen i al dens Tarvelighed; og de havde talt med hinanden om, at da vilde de føre de to Kvinder til Kvalbø og formaa Præsten til at tage dem i sit Hus, indtil der med Vaaren maaske kom Skib efter dem.

Men aldrig kunde de komme over at faa denne Beslutning sat i Værk, end ikke at tale til Kvinderne derom. Efterhaanden talte de heller ikke indbyrdes derom men gik hver for sig med et stille Haab om, at alt vilde falde i Lag, thi de følte jo de to Mænd, at den Dag, de igen blev ene, var Hjemmet ødelagt for dem. De to fremmede havde bragt Liv og Sol, som de vel før ikke havde savnet, men som de nu ikke kunde slippe; og alle deres Tanker og Længsler vilde følge dem, om de rejste.

Og Høsten kom. Der stod Sej i Stime paa den lille Bugt, det gav Travlhed, og bag efter kom Slagtningen. Der skulde syes Pølser, der skulde beredes Skind, der skulde tages Vare paa Uld og Fjer; sjeldnere og sjeldnere fik de to Kvinder Tid til at gaa ud i Bjærgene. Og Aftnerne blev lange. Tranlampen lyste under Bjælkerne, og Arnebaalet kastede sit røde, varme Lys over Røgstuen, hvor de fire arbejdede. Mændene spandt, og Kvinderne havde travlt med Naal og Traad. Senere fik de Væv stillet op, og medens Skytten løb frem og tilbage og Bommen slog, lød der Latter og munter Tale. Kvinderne sang deres Hjemlands Sange, og Mændene istemte de gamle Kvad, der var gaaet fra Fader til Søn som en hellig Arv fra ældgamle Dage.

Travlt havde de ogsaa med at lære hinandens Sprog. Mange Ord kunde og kendte de allerede; men hver Aften fortsattes denne Sprogundervisning, som kunde falde saa

pudsig, thi de fremmede Ord fik saa mærkelig en Klang i den uvante Mund.

En Dag var Fader og Søn ude at bryde Sten til Gærder. Faderen brød Stenen, Sønnen bar dem ned til Stedet, hvor de skulde bruges. Da hændte det, at han gled med en stor Sten paa Ryggen og faldt saa uheldigt, at Byrden gled af »Krogen« og slog hans Hoved, saa han sanseløs blev liggende paa Stedet.

Faderen tog sin Søn og bar ham hjem; Kvinderne forbandt ham og puslede om hans Leje, badede hans Pande og brugte, hvad Raad, de kendte; men han laa ufølsom hen uden Bevidsthed med lukkede Øjne. Hele Dagen og Natten og den næste Dag sad de ved hans Leje og haabede, at han vilde slaa Øjnene op, men det skete ikke.

Den anden Nat sad den unge Pige en Stund alene. Hun sad og saa paa ham, medens den ene Taare efter den anden listede ned ad hendes Kinder, saa knælede hun ved Lejet og bad; men da hun rejste sig fra Bønnen, bøjede hun sig ind over ham og kyssede hans kolde Læber med sine varme.

Da saa hun tydeligt, at en varm Blodstrøm skød op i hans Kinder, og et Øjeblik prøvede han paa at aabne Øjnene.

Næste Morgen vaagnede han til fuld Bevidsthed.

Der gik mange Dage, men endelig kom den Dag, da han første Gang var udenfor Døren.

»Nu er Du snart rask,« sagde hun.

»Ja!« sagde han med Suk.

»Hvorfor sukker Du? Er Du ikke glad?«

»Jeg havde det saa godt,« sagde han og saa ud over, »jeg drømte saa dejligt.«

»Hvad drømte Du da?«

Han svarede ikke men saa kun paa hende, og hun slog Øjnene ned med blussende Kinder.

Nogle Dage efter gik de sammen hen over Tunet til Elven, der nu i Vintertiden var bleven stor og bred.

»Imorgen skal jeg til at bygge Bro her,« sagde han.

»Er Du saa stærk?« sagde hun og saa smilende paa ham.

»Ja! nu er jeg stærk igen,« svarede han, og pludselig bøjede han sig ned, tog hende paa Armen og bar hende over Elven. Men hun slog sine Arme om hans Hals og lagde sin Kind ind mod hans. Nu bliver jeg her altid — — hos Dig,« hviskede hun.

---

3 Aar efter det her er fortalt kom der en Sommeraften Skib ind paa Kvalbøfjord og kastede Anker.

Beboerne saa paa det med ængstelige Øjne, thi det var stort og vel bemandet, og da Mørket faldt paa, satte de Vagt ved Stranden.

Senere saa Vagtmanden, at der kom en Baad i Land, men da den kun førte 3 Mand, gjorde han intet Anskrig.

Baaden lagde til Land, og den ene af Mændene gik op i Præstegaarden til Hr. Paul, som da var Præst i Kvalbø.

Hvad de to forhandlede. har Hr. Paul skrevet i Kirkebogen, det staar at læse den Dag i Dag.

Den Fremmede var Kaptajn paa Skibet, som hørte hjemme i Bretagne, og han fortalte om, hvorledes han for 4 Aar siden havde ligget for Vindstille med sit Skib vesten for denne Ø, hvorledes to fremmede Mænd havde solgt Fisk til ham og faaet hans Hustru og Datter med i Baaden dem til Adspredelse. Baaden var roet bort lige i Solen, saa han havde ikke kunnet følge den, men han havde ej heller bekymret sig derom, da Vejr og Sø var saa fint og roligt. Først da Strømmen kom igen og førte Skibet i Drift, havde han spejdet efter den, men kunde da intet Steds opdage den.

Baadene stod paa Dæk, og det havde taget Tid at gøre en af dem klar og faa den firet, og da den saa naaede Vandet, kom Taagen kort efter. I to Dage havde han holdt den gaaende under Kysten, saa havde Uvejr tvunget ham til at søge bort.

Siden havde han ikke kunnet komme paa disse fjerne Egne; de urolige Krigstider havde jo næsten lukket Havene for fredelige Folk, og hans Rederi havde sendt ham andre Steder paa Kloden, først nu var det lykkedes, og nu vilde han med bankende Hjerte spørge Præsten, om han havde hørt noget til disse to Kvinders Skæbne.

Hr. Paul sagde ham da, at de var ilive og havde det godt, og at han selv for Aar og Dag siden havde ægteviet dem til de to Mænd, hvis Hjem nu var bleven deres. Han havde i sin Tid haft sine Betænkeligheder derved især for den gifte Kvindes Vedkommende, men da der i saa lang Tid hverken var kommen Bud eller Brev fra hendes Mand, havde han givet efter, og nu var de begge meget lykkelige, saa vidt han kunde forstaa.

Herover blev den fremmede Kaptajn meget opbragt og vilde øve Vold mod Hr. Paul, truede med at tage ham med paa sit Skib, saa han aldrig skulde se Hustru og Børn og Hjem mere og sagde mange vrede Ord, som Hr. Paul ikke fuldt forstod.

Da han saaledes fremturede og bebrejdede Præsten sin Lykkes Forlis og udstødte Trusler ogsaa mod de to Mænd, indvilligede Hr. Paul i, at de tilsammen skulde gaa til hin afsides Boplads, hvor hans Datter og fordums Hustru nu havde hjemme, men kun paa den Betingelse, at Kaptajnen intet Mandskab tog med; og begav de sig da den næste Dag ene afsted kun fulgt af en stedkendt Mand, som bar deres Oppakning.

Det var allerede mørkt, da de nærmede sig Huset.

Præsten traadte hen til Døren for at gaa først ind og forberede deres Komme, men da han saa Lys gennem Gluggen i Væggen, keg han først ind. Lidt efter trak han stille den fremmede Kaptajn hen til samme Glug.

Ilden lyste fra Arnestedets Baal og Nadvergryden hang derover. Kaptajnen kunde tydeligt se alt derinde. Paa Bænken ved Arnen sad hans Hustru med et lille Barn ved Brystet og en fremmed Mand sad ved hendes Side og bøjede sig smilende over Barnet. Han tog dets smaa Hænder og strøg dem, prøvede paa at faa den Lille til at smile. Nu tog Moderen i Spøg fat i hans Haar for at tvinge hans Ansigt bort, at Barnet kunde have Ro til at die, og han tog leende hendes Haand og kyssede den.

Længe stod Kaptajnen, som kunde han ikke faa sine Øjne fra den Rude, men pludselig vendte han sig og gik med hurtige Skridt op over mod Fjældet. Déroppe ved Bøgærdet indhentede Præsten ham. Han stod og saa ned paa Huset, stod længe, som om han kæmpede en haard Kamp med sig selv. Pludselig udstrakte han sin Haand og sagde med en Røst, som gik Præsten til Hjerte, fordi Smerten talte derigennem:

femme mienne! femme mienne!

Af dette Udraab fik Stedet Navn »Famien«. Nu er det Bygd med Kirke og Skole; men de samme tause Fjælde ser ned paa det travle Liv, der nu rører sig ved den lille Bugt, som saa de første to Menneskers Ensomhed, og den Lykke, som paa underlig Maade kom ind til dem fra Havet.

ÆVENTYREREN GREV ST. GERMAIN.

AF

LOUIS BOBÉ.

De hemmelige Videnskaber og Samfund var henimod Slutningen af det 18. Aarhundrede i stærk Opkomst overalt i Evropa, særlig ved Hofferne og blandt de højere Stænder. »Den flygtende Tro lod Døren aaben efter sig for Vantroen, som i Skumringen og Natten æredes med lønlig Dyrkelse, medens man om Dagen roste sig af at ofre paa Oplysningens Alter«.

Charlataner af alle Afskygninger, Aandeseere, Sonnambulister, Magikere, Guldmagere og Skattesøgere fandt troende Modtagelse i den fornemme Verden. Stormesteren for alle Svindlere, Cagliostro, forblændede selv oplyste Mænd med sine frække Gøglerkunster, som i Litteraturen er kendte fra Goethes Grosskophtha og Schillers Geisterseher.

Frimureriet vandt paa hin Tid rivende Tilslutning, og man oprettede ikke faa nye Loger. Der stiftedes en Tempelherrernes Orden, der talte 26 tyske Fyrster; Rosenkreuzernes Orden genopstod, og 1776 oprettedes Illuminaternes Samfund, hvis Maal var Oplysningens Fremme og Jesuiternes Bekæmpelse.

Blandt Aarhundredets mange Æventyrere, der ligesom Meteorer dukker op rundt omkring i Evropas Kulturcentrer

for derefter atter i Mellemrum at forsvinde i et mystisk Mørke, er næst efter Cagliostro den saakaldte Greve af St. Germain ubetinget den bekendteste. Hans Livshistorie er langtfra tilstrækkelig oplyst og vil sandsynligvis heller næppe nogensinde blive det. Aarsagen hertil er i første Række de skiftende Navne, under hvilke han optraadte og maskerede sig. Ved 1750 kendes han under Navnet Marquis de Montferrat; i Venedig kaldte han sig Greve de Bellamare, i Milano og andre Steder Chevalier Welldone, og i Genua hed han Greve Soltikoff. Under sit Ophold i Schwabach pyntede han sig med Titlen Greve Tzarogy (Rakozki), og endelig kaldte han sig i Frankrig og til sin Død Grev St. Germain, skønt dette Navn retmæssigt førtes af hans ikke mindre bekendte samtidige Grev C. L. St. Germain, fransk og en Tidlang ogsaa dansk Krigsminister, med hvem han hyppigt forveksles.

Æventyreren St. Germains Herkomst og Fædreland er ubekendt, og man har fremsat de forskelligste Gisninger i saa Henseende, uden at nogen af dem har fundet Bekræftelse.

Ifølge sine egne, til flere gentagne Opgivelser var han født ved 1692. Kort før sin Død hævdede han overfor Landgreve Carl af Hessen at være Søn af den bekendte Oprørsleder Frantz II Rákozkí (1666—1735) og dennes første Hustru, en Grevinde Tókóly. Som ovenfor nævnt førte han en Tid lang ogsaa denne sin angivne Faders Navn. I andet Ægteskab blev Rákozkí (1694) gift med Charlotte Amalie Prinsesse af Hessen-Rheinfels-Rothenburg (1679—1722). Da denne Fyrstinde var af Landgreve Carls Slægt, skulde man ikke tro, at St. Germain vilde have fremført en usandfærdig Paastand, da han jo kunde vente, at Prinsen vilde undersøge Sagen. Rákozkís Børn af andet Ægteskab var Frantz (født 1700) og Carl (født 1701), der 1723 fik

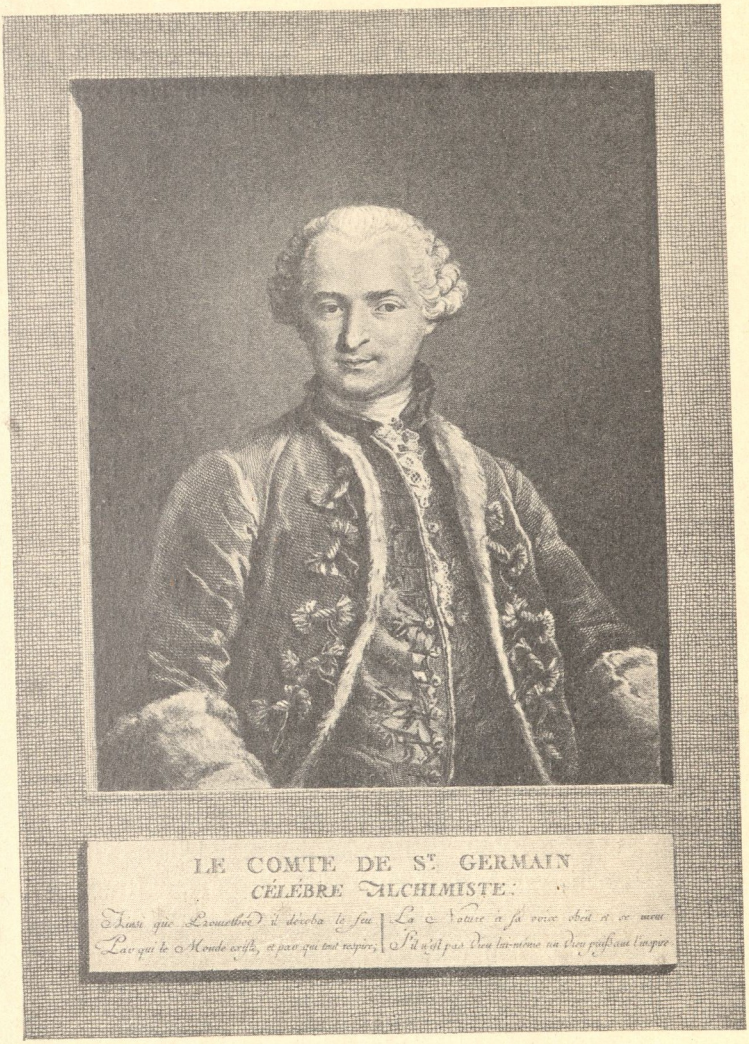

LE COMTE DE St. GERMAIN
CÉLÉBRE ALCHIMISTE.

Tant que Prométhée il déroba le feu | La Nature à sa voix obéit et ce mortel
Lui qui le Monde créa, et par qui tout respire, | S'il n'eût pas Dieu lui-même un Dieu fait pour l'inspire

Titel af Marcheser, henholdsvis di S. Carolo og S. Elisabeth; og i Overensstemmelse hermed skulde St. Germain have antaget Navnet S. Germano (Broder). At han af Hensyn til Faderens ulykkelige Skæbne vilde skjule sin Herkomst, er ingenlunde urimeligt. Vanskeligt stiller Spørgsmaalet sig med Hensyn til Moderen, eftersom Sandheden er den, at Oprøreren Franz Rákozkí ikke var gift med en Grevinde Tókóly. Derimod var hans Moder en Helena Zedrin, i andet Ægteskab gift med en Tókóly. Maaske har St. Germain været Frugten af en illegitim Forbindelse, eller ogsaa er hans Afstamning fra hint Herskerhus overhovedet kun et løst Foregivende.

En fransk Forfatter (Dauphin Meunier) har fornylig fremsat den Gisning, at St. Germain skulde være Søn af Marie Anna født Prinsesse af Pfalz Neuburg, der 1689 ægtede den paa Sjæl og Legeme svage, barnløse Kong Carl II af Spanien. Denne Fyrstinde er i Historien bekendt for sit letfærdige Levned. En af hendes Elskere var den gennem Victor Hugos Drama navnkundige Ruy Blas, hvem hun lærte at kende i Madrid og som hun ophøjede i Adelsstanden og gjorde til Minister. St. Germain skulde da være Frugten af denne Forbindelse. Saaledes vilde man kunne forklare den Tillid og Opmærksomhed, Ludvig XV udviste mod St. Germain i Paris. En historisk Begrundelse for disse Paastande fattes imidlertid ganske.

En samtidig Kilde og maaske den paalideligste vil vide, at St. Germain var Søn af en Toldembedsmand Rotondo i St. Germano i Piemont. Italien er det Land, hvor han først dukker op, han talte dets Sprog til Fuldkommenhed, ligesaa ogsaa Spansk, Portugisisk og Engelsk samt Fransk med en piemontesisk Accent.

Sin Ungdom skal han have tilbragt ved Hoffet hos den sidste vanslægtede Mediceer Gian Gastone, der regerede

1721—37. Den danske Legationssekretær Morin d'Hédonville lærte St. Germain først at kende paa en Rejse i Holland 1735. Ved sit Gensyn med ham i Paris 1759 blev han højlig forbavset over, at Aarene ikke havde ældet ham i mindste Maade. I Tiden 1737—42 skal St. Germain (efter sit eget Udsagn) have opholdt sig ved Shahen af Persien Nadirs Hof, hvor han drev naturvidenskabelige Studier og lærte alle Hemmeligheder at kende, der knytter sig til Ædelstenene. I London var han 1745 Vidne til Urolighederne i Anledning af Prætendenten Carl Eduard Stuarts Forsøg paa at tilkæmpe sig den brittiske Krone. I England vakte St. Germain Opsigt ved sit mesterlige Violinspil.

Omkring Aarhundredets Midte opholdt han sig i Wien, hvor han sammen med den rige Grev Zobór, Kammerherre hos Kejser Frantz I, øvede sig i at eftergøre Diamanter. I et Brev til den tyske Rigsgreve M. v. Lamberg fortæller St. Germain, at han for anden Gang kom til Asien 1755 ombord paa den Flaade, der af den storbrittanniske Regering udsendtes for at beskytte Kalkutta. Paa denne Rejse var han ledsaget af sin Søn, der iøvrigt kun omtales denne ene Gang. En Antydning af, hvem Moderen har været, kan maaske søges i Grosleys Angivelse, at der fra 1758 af levede en smuk fransk Dame i Utrecht, om hvem der sagdes, at hun havde staaet i en intim Forbindelse med den hemmelighedsfulde Greve. En af de indiske Nabober bad St. Germain om at efterlade Sønnen hos ham.

St. Germain træder egentlig først ud af sit hemmelighedsfulde Mørke ved Aaret 1757, da han i Paris var Genstand for almindelig Opmærksomhed paa Grund af den udsøgte Forekommenhed, der vistes ham fra Ludvig XV's og Mad. de Pompadours Side. Marquisens Kammerfrue Mad. du Hausset beskriver hans Udseende paa hin Tid saaledes: Han syntes at være omtrent 50 Aar, var hverken fed eller

mager og havde et aandrigt Fysiognomi. Hans Paaklædning var tarvelig, men meget smagfuld; paa Fingrene som ogsaa paa sin Snusdaase og sit Ur havde han de skønneste Diamanter. En Dag mødte han ved en Hoffest med Skospænder og Knæbaand, der var besatte med saa herlige Diamanter, at de overstraalede selve Kongens. Hofjuvelereren, der undersøgte Stenene, vurderede dem til mindst 200,000 Francs. En anden Gang viste han en Æske frem, fuld af Topaser, Rubiner og Smaragder, som Mad. du Hausset holdt for at være uægte. Hun forandrede dog sin Anskuelse, da han forærede hende et lille Kors af røde og hvide Stene, der af kyndige Folk vurderedes til 1500 Francs.

I det førnævnte Aar (1757) færdedes St. Germain meget i Huset hos den daværende danske Gesandt i Paris, Grev Erhard Wedel Frijs, der var gift med den ældste Datter af den sidste Greve af Frijsernes Æt, med hvem han fik Grevskabet Frijsenborg.

Udførlige Efterretninger om St. Germains Ophold i Paris i hine Aar findes i de Memoirer, Baron Carl Heinrich v. Gleichen har efterladt sig. Gleichen var fra 1758 markgrevelig ansbach-baireuthsk Gesandt i Paris og gik 1760 over i det danske Diplomati. St. Germain bevarede efter alle samtidiges Vidnesbyrd et ungdommeligt, næsten uforandret Udseende lige til Oldingealderen. Denne Ejendommelighed understregede han selv ved at bestyrke Folk i deres vildt overdrevne Forestillinger om hans ualmindelige høje Alder. Han havde, efter Gleichens Sigende, som ingen anden af den Slags Mennesker Evnen til at pirre sine Tilhøreres Nysgerrighed og lede deres Lettroenhed i det Spor, han ønskede. Naar han fortalte en indskrænket Person om en Begivenhed fra Carl V's Tid, tilføjede han dristigt, at han selv havde overværet den. Talte han til en mindre godtroende, nøjedes han, støttet til sine fænomenale historiske

Kundskaber, sin ypperlige Hukommelse og sit fremragende Konversationstalent, med at skildre en Tildragelse, der laa Aarhundreder tilbage i Tiden, i de mindste Enkeltheder. Han beskrev Stedet, hvor den foregik, Personernes Udseende, og gengav deres Stemmer med en Livagtighed og Tungefærdighed, der fik Folk til at tro, at han selv havde set og hørt det altsammen. Gengav han Ytringer af Frantz I eller Henrik VIII, benyttede han sig af en foregiven Distraktion. Naar han f. Ex. sagde: »Kongen vendte sig om til mig,« slugte han det sidste Ord eller rettede det øjeblikkelig til tredje Person. »Disse taabelige Parisere«, ytrede han en Dag til Gleichen, »tror, at jeg er 500 Aar gammel, og jeg bestyrker dem i denne Idé, fordi jeg ser, at det morer dem saa meget«. I Paris troede mange, at han var flere Aarhundreder gammel, ja, endog, at han havde levet samtidig med Christus. Rygtet fik yderligere Udbredelse, da en Skælmsmester fik en i Efterligningskunsten øvet Mand til at spille St. Germains Rolle. Han drev Spøgen saa vidt, at han talte om Christus som sin fordums gode bekendt, hvem han tit nok havde spaaet et sørgeligt Endeligt.

Grev St. Germain kendte mange kemiske Hemmeligheder, kosmetiske Midler og Farvestoffer og en særlig smuk Komposition af Kobber og Zink. Han viste Baron Gleichen en lille Samling af udmærkede Billeder, blandt hvilke en hellig Familie af Murillo, samt en Mængde store og straalende Ædelstene, saa at Gleichen troede at se Aladdins Skatte. Ofte talte han i hemmelighedsfulde og højtidelige Vendinger om Naturens Gaader og Undere. Han tilbød ikke Regeringerne i de forskellige Lande Guldmagerkunstens Hemmelighed, saaledes som Charlatæner i den ældre Tid plejede at gøre, men indledede Forhandlinger med flere Stæder og Byøvrigheder om Iværksættelsen af industrielle Foretagender efter de af ham opfundne Recepter. Han var

maadeholden i Maaltider og drak aldrig til Maden; for at holde sin Fordøjelse i Orden, benyttede han sig af en The, tilberedt af Sennesblade.

Gleichen traf St. Germain første Gang 1759 i Paris. Han stod da i høj Gunst hos Ludvig XV, havde faaet anvist Bolig paa Chambord og tilbragte mangen Aften i Versailles sammen med Kongen og Madame de Pompadour.

Den daværende franske Krigsminister Grev de Belleisle, der var en Modstander af Hertugen af Choiseuls Yndlingstanke om en Udsoning mellem Frankrig og Østrig, indviede St. Germain i sine Planer. Da denne havde mange formaaende Venner i Holland, bl. a. Grev Bentinck van Roon, blev Ludvig XV og Belleisle enige om, i al Hemmelighed at sende St. Germain til Haag for sammen med den derværende Prins Ludvig af Brunsvig at indlede Forhandlinger om en Separatfred mellem Frankrig og Preussen. Den franske Gesandt hos Generalstaterne Grev d'Affry kom efter Sagen og meddelte i sine Depescher til Choiseul, at man bag dennes Ryg underhandlede om de vigtigste politiske Sager. Choiseul aftvang Kongen og Belleisle en Ordre til d'Affry om at formaa Generalstaterne til at udlevere St. Germain, hvorefter han skulde sættes i Bastillen. Af Grev Bentinck blev St. Germain forinden underrettet herom; han udskibede sig i al Stilhed til England, hvor han ankom i April 1760.

Kort forinden skrev Voltaire spottende til Frederik den Store: »Hertugen af Choiseul, Kaunitz og Pitt (Datidens betydeligste Statsmænd) røber ikke deres Hemmeligheder for mig. Man siger, at kun St. Germain er indviet i dem. Han har fordum souperet med de ærværdige Fædre ved Konciliet i Trident og vil sandsynligvis have den Ære at hilse paa Deres Majestæt om et halvt Aarhundrede. Det er

en Mand, der aldrig dør, og véd alt.« I et senere Brev kalder han St. Germain »den latterlige Greve«.

Hans Ankomst til London vakte stor Opsigt, og Bladet »London Chronicle« underholdt sine Læsere i Løbet af flere Maaneder med Notitser om den hemmelighedsfulde Greves tidligere Liv og Færden. Det ses, at St. Germain blev paagreben i London og sat i Fængsel, hvorfra han dog snart undkom, og allerede i Slutningen af Maj var han vendt tilbage til Holland og opholdt sig i Rotterdam. En Aarrække senere fortalte St. Germain i et Brev til den førnævnte Grev Lamberg om sin Fængsling i Haag. Under Bevogtning blev han ført til d'Affry, der lod meget forbavset ved at se ham hos sig og til hans Vogtere erklærede, at St. Germain stod under Kongen af Frankrigs Beskyttelse. Hvorledes dette kan forenes med det tidligere anførte, er ikke let at sige.

I December samme Aar traf den bekendte Memoireforfatter Casanova St. Germain i Haag. De boede i et og samme Hotel, hvor de havde en længere Samtale om St. Germains Forhold til d'Affry og om et Statslaan paa 100 Millioner, som Frankrig vilde optage i Holland. Casanova mente, at St. Germain førte Diamanter af sit eget Fabrikat med sig, hvilke han udgav for Kronens Ejendom og vilde tilbyde de hollandske Bankierer som Underpant.

I Maj 1761 var St. Germain atter i Paris. Da man fortalte Choiseul dette som en Nyhed, svarede han: »Det undrer mig slet ikke at høre, eftersom han har tilbragt Natten i mit Kabinet.«

Fra Paris begav St. Germain sig til Rusland, hvor han skal have deltaget i de Begivenheder, der gik forud for Peter III's Mord (Juli 1762), men nærmere er ikke bekendt. En preussisk Diplomat fortæller at have set nogle mellem Brødrene Orloff vekslede Breve, i hvilke St. Germain be-

tegnedes som en meget intim Ven af dem. Under sit Ophold i Livorno 1770 bar St. Germain russisk Generalsuniform og blev her af Greve Alexis Orloff, Czar Peters Morder, behandlet med den største Hensynsfuldhed.

I Aaret 1764 saa Casanova St. Germain sidste Gang i Tournay; 1769—70 traf Lamberg ham i Venedig, hvor han var beskæftiget med Tilvirkning af Hørlærred. I flere Aar levede St. Germain derefter hos den sidste Markgreve af Ansbach, der ganske beherskedes af sin Elskerinde, den bekendte Lady Craven. St. Germain boede paa Slottet Priestor og behandlede efter Gleichens Sigende Markgreven som en Dreng. Naar Fyrsten beskedent fremkom med et Spørgsmaal, bed St. Germain ham kort af med Ordene: »De er altfor ung til at man kan fortælle Dem sligt«. Markgreven var overbevist om, at de kostelige Stene, som St. Germain viste frem, var falske, hvilket hans Juvelér ved en Undersøgelse af en Diamant stadfæstede.

Hvor St. Germain opholdt sig i de nærmest paafølgende Aar, er ikke bekendt. I Efteraaret 1776 kom han til Leipzig for at tilbyde Byens Øvrighed Udnyttelsen af sine Hemmeligheder, men blev afvist. Han henvendte sig derpaa til Kurfyrsten af Sachsen, der sendte sin Overkammerherre Greve Marcolini til Leipzig for at indlede Underhandlinger med ham. St. Germain flyttede til Dresden, men hans Haab om en Ansættelse i sachsisk Tjeneste gik ikke i Opfyldelse. Til den preussiske Gesandt i Dresden erklærede han, at Sachsen var for lille for en Aand som hans. Antagelig har han derpaa en Tid lang opholdt sig i St. Petersborg eller Berlin indtil han kom i Berøring med Prins Carl, Landgreve af Hessen-Cassel, Kong Christian VII's Svoger og Kronprins Frederiks Svigerfader, der som Statholder i Hertugdømmerne residerede paa Gottorp Slot.

Landgreve Carl var en rastløs, søgende, dyb religiøs

Natur. Aarle og silde granskede han i den hellige Skrift. I sit lange Liv samlede han omfattende, men ikke dybtgaaende Kundskaber paa de forskelligste Omraader, særlig i de hemmelige Videnskaber, der fra tidlig Ungdom af havde fængslet ham. Han indtraadte efterhaanden i næsten alle de paa hin Tid bestaaende hemmelige Selskaber, Frimurerne, Illuminaterne, Rosenkreuzerne og de asiatiske Brødre. Oldtiden og det gamle Testamentes Mysterier, Aandeseerier og de vises Sten, Tydningen af Hieroglyferne og Legenderne om Christus var hans Hovedinteresser.

Da Landgreve Carl paa Hjemrejsen efter sin Deltagelse i den bajerske Arvefølgekrig opholdt sig nogle Dage i Altona (1779), indfandt St. Germain sig hos ham og tilbød ham sin Tjeneste. »Jeg vil besøge Dem i Slesvig,« sagde han i Samtalens Løb til Prinsen, »og De skal faa at se, hvilke store Ting vi skal udrette sammen«. Landgreven følte sig i Begyndelsen frastødt af hans Paatrængenhed og søgte at hindre St. Germain i hans Forsæt. De Oplysninger, han imidlertid indhentede hos en Ven, Oberst Frankenberg, der havde lært ham at kende i Dresden, var saa smigrende for St. Germain, at Prinsen alligevel indlod sig med ham. Kort efter kom St. Germain til Slesvig og udviklede for Landgreven sine store Planer til Menneskehedens Bedste. »Jeg havde ingen Lyst til at gøre mig til hans Discipel,« skriver Prins Carl i sine Livserindringer, »men gjorde det dog tilsidst, da jeg syntes, at det var Uret paa Grund af falsk Verdensklogskab og af økonomiske Hensyn at vise saa vigtige Kundskaber fra mig.« Landgreven blev snart St. Germains villige og troende Lærling og lod sig af ham indvie i Naturens Hemmeligheder. De eksperimenterede i Forening i Aarevis i et særlig indrettet Laboratorium med »Metallernes Forbedring«, Farvernes Forskønnelse og Tilberedelsen af Lægemidler, der ufejlbarligt skulde kunne for-

længe Livet. En synlig Prøve paa St. Germains Forsøg i at fremstille Guld er endnu bevaret i en guldholdig Metalklump. En bestemt rød Farve er opkaldt efter ham, men længst vil man kunne huske hans Navn gennem den bekendte, purgerende Sennesthe, der endnu i vore Dage, omend i stadig ringere Kvanta, tilberedes paa Apothekerne herhjemme. Landgreven betalte en Læge i Slesvig, Dr. Lossau, der tidligere havde været Apotheker, den nette Sum af 1200 Rdlr. (o. 4000 Kr. i moderne Penge) aarlig for at tilberede de Lægemidler, St. Germain foreskrev. Hans undergørende The maatte formuende Folk betale for, men de fattige fik den gratis. St. Germain helbredede efter Landgrevens Vidnesbyrd mange, og man kendte intet Tilfælde, at hans Kure havde et dødeligt Udfald. Da Lægen døde, tog Prins Carl dog ingen i hans Sted, men gemte Recepterne, fordi han var ked af den Utak og Spot, han høstede fra alle Kanter.

Landgreve Carl synes at have staaet temmelig ene med sin trofaste Beundring for St. Germain, og i hans nærmeste Omgivelser var der Folk, der uforbeholdent stemplede hans Yndling som en Svindler. Til disse hørte F. Warnstedt, bekendt fra den danske Hofhistorie paa Struensees Tid, og som omgikkes St. Germain ved Landgrevens Hof i Slesvig. I et Brev fra Vinteren 1779 skriver han:

»Jeg har tilbragt to Aftener hos den berømte St. Germain, og jeg er ligesaa overbevist om, som jeg er det om min egen Tilværelse, at han i enhver Henseende er en Æventyrer og Humbugsmager. Iøvrigt er det en Mand med en glødende Fantasi, der maaske er Skyld i, at han stundom bedrager sig selv som han bedrager andre. Han strutter af Kundskaber, sande og falske, men er i langt højere Grad opfyldt af Fordomme, Indbildskhed og en ganske ualmindelig Egenkærlighed. Af Livsanskuelse er han Materialist, og

jeg tror, at han slet ikke har nogen Religion. Personlig er jeg overbevist om, at det er en portugisisk eller spansk Jøde, hvad jeg slutter mig til af hans Ansigt og en ubestemmelig Udtale. Prinsen skatter og ærer ham af al Magt og af hele sit Hjerte i Overensstemmelse med den Tilbøjelighed, han alle sine Dage har havt for den Slags Folk.

Til Trods for sin Kærlighed til hele Menneskeheden ynder St. Germain ikke Byen København og vil ikke begive sig derhen. Hemmeligheden er den, at Grev Bernstorff for mange Aar siden har lært ham at kende i Paris som den han virkelig er.«

I Tilslutning til Warnstedts Ytringer om St. Germain skal her anføres nogle Udtalelser af A. P. Bernstorff om St. Germain i et utrykt Brev fra samme Tid.

»Hr. de Weldone er mig mere bekendt under Navnet St. Germain, som han kaldte sig den Gang jeg meget ofte traf sammen med ham i Paris i Fru Wedel Frijs' Hus. Jeg ansaa ham, ærlig talt, for en Adept og Mirakelmager og var forud indtaget mod ham til en Grad, at han i hine Dage i Stedet for at overbevise mig, kun ophidsede mig mod sig. Jeg var hverken hans Ven eller Beundrer, og jeg haaber, at han ikke mere mindes, hvor krænket han den Gang virkelig var derover, men 22 Aar er siden henrundne. Ungdommen er hurtig færdig med sin Dom, enten for eller imod. Nu opsætter jeg min Dom, men tilstaar, at jeg endnu er meget tilbøjelig til at nære Mistillid til en Mand, hvis Fortrin altid har været skjulte og som stedse har hævdet absurde Paastande, en Mand, der stadig skifter Navn og snart optræder som Adept, snart som en meget fornem Herre, der med ødsel Haand uddeler Forsynets ganske særlige Velgerninger.«

I et apokryft Skrift (Mémoires pour servir à l'histoire de Cagliostro) siges det, at Cagliostro og hans Hustru har

været i Besøg i Holsten, altsaa vel hos Landgreven, for at indvies i de St. Germain bekendte 14,600 Hemmeligheder og optages i den af ham oprettede Frimurer- eller Adeptloge. Selve Ceremonierne beskrives udførligt. Som Forsamlingsstedet for denne lille Klub, i hvilken Landgreven skal have præsideret, udpeges en i Parken ved Louisenlund endnu bevaret Pavillon.

For at imødekomme St. Germains Ønske om at oprette en Farvefabrik i Provinsen Slesvig, købte Landgreven saa i Ekernførde en saadan, der netop var bleven nedlagt paa Grund af Dødsfald. Fabriksbygningerne, der laa udenfor Byen, erhvervedes for en billig Pris; der købtes Uld, Silke og alle til Fabrikkens Drift nødvendige Utensilier. En Bolig blev indrettet til St. Germain nedenunder. Efter den Methode, Landgreven havde faaet anvist af sin Lærer og som han havde prøvet i en Kop, blev der i Prinsens Nærværelse farvet 15 Pund Silke, og Forsøget lykkedes fuldstændigt.

Uheldet vilde, at St. Germains Værelse var meget fugtigt, saa at han blev stærkt angrebet af Gigt, og trods alle sine Lægemidler kom han sig aldrig ganske. Landgreven besøgte ham ofte og gik aldrig fra ham, uden at have lært et eller andet af stor Interesse.

Et Aarstid før sin Død traf Landgreven ham en Dag meget syg; selv troede St. Germain sig at være Døden nær. Han bad Prinsen om at tage Plads ved Sengen og udtalte sig mere aabenhjærtig end han ellers plejede. Han forudsagde ham mangt og meget og anmodede ham om at komme igen saa hurtig som mulig. Det gjorde Landgreven ogsaa, men ved denne Lejlighed fandt han ham meget tavs og indesluttet.

Da Prins Carl 1783 rejste til Cassel, betroede St. Germain ham, at han ved sin Tilbagekomst vilde finde et for-

seglet Brev, som skulde tilfredsstille ham. Brevet blev dog ikke fundet efter St. Germains Død, maaske var det blevet betroet i uærlige Hænder. Landgreven havde oftere bedt St. Germain om at blive gjort bekendt med Brevets Indhold, men han blev da altid alvorlig og svarede: »Jeg vilde blive altfor ulykkelig, min kære Prins, om jeg vovede at udtale mig nu.«

Landgreven har i sine 1817 dikterede Livserindringer givet St. Germain et hæderligt Eftermæle. »Han var maaske en af de største Filosofer, som har levet,« vidner Prinsen. »Han var Menneskehedens Ven og ønskede sig kun Penge for at give dem til de fattige; han var Dyrenes Ven og beskæftigede sig kun med andres Vel. Han troede paa, at Menneskene kunde blive lykkelige, naar man skaffede dem nye Nydelser, smukkere Stoffer og skønnere Farver for en billig Pris. Jeg har aldrig truffet en Mand med en klarere Aand end hans, og jeg har sjældent fundet nogen, der var lærdere end han, særlig i Oldtidens Historie. Han havde set alle Evropas Lande, og der var næppe noget af dem, hvor han ikke havde opholdt sig i længere Tid.«

St. Germains Religion var den rene Materialisme, men han forstod at fremstille den saa behændigt, at det var meget vanskeligt at overvinde ham med Fornuftgrunde. Han var langt fra nogen Beundrer af Christus og fremkom lejlighedsvis med nogle Ytringer, der stødte Prins Carl, som ogsaa tog til Genmæle: »Kære Greve, det er Deres egen Sag, hvad De tror om Frelseren, men jeg maa oprigtigt bekende, at De gør mig stor Sorg ved at udtale Dem saaledes om ham, hvem jeg helt og holdent har hengivet mig til.« St. Germain sad en Stund tankefuld og svarede: »Jesus Christus betyder intet, men at gøre Dem Sorg betyder noget, jeg lover Dem derfor aldrig mere at tale herom.«

Da St. Germain laa paa sit Dødsleje, medens Land-

greven var i Udlandet, bad han en Dag Dr. Lossau om at sige Prinsen, at Gud havde vist ham den Naade at omvende ham, førend han døde. Han tilføjede, at han vidste, hvor det vilde glæde Prinsen, og han haabede at kunne udrette meget for hans Lykke hinsides. I det sidste Aar af sit Liv lod han sig, efter Gleichens Fortælling, kun betjene af Kvinder, der plejede og forkælede ham som en anden Kong Salomon; i deres Arme skal han ogsaa være udaandet.

St. Germains Dødsaar havde været ubekendt og urigtigt angivet af baade hans Biografer og i de Haandbøger, hvor han nævnes, indtil Forfatteren af nærværende for en Aarrække siden fik det oplyst ved at gennemgaa Ekernførde Kirkearkiv. Optegnelsen om hans Død lyder:

»1784, Dødsdag 27. Februar, Bisættelse 2. Marts. Greven af St. Germain og Weldona, som han selv kaldte sig — videre Efterretninger er ikke blevne bekendte — bisat i Stilhed i den herværende Kirke.«

Kort efter lod Magistraten i Ekernførde udstede et Proklama i Bladet »Schleswig-Holsteinische Anzeigen«, at den saavel udenlands som indenlands under Navnet Comte de St. Germain & Weldone bekendte Hr. Greve af St. Germain, der i de sidste fire Aar havde opholdt sig her i Landet, nys var afgaaet ved Døden uden at have efterladt sig Testamente. Kreditorerne i hans Bo opfordredes til at melde sig inden Terminsdagen.

Da Landgreven tre Fjerdingaar efter St. Germains Død vendte tilbage til Slesvig, tog han dennes Papirer til sig.

Prins Carls Forhold til St. Germain var vel kendt af Samtiden. Landgrevens bitre Modstander Hertug Frederik Christian af Augustenborg, Kong Frederik VI's Svoger, betegnede Prinsen spottende i sine Breve til Baggesen med Navnet St. Germain. Kort efter Regeringsskiftet 1784 skrev Frederik den store følgende: »Prinsen af Hessen vil nu rejse

til København for at faa sin Datter gift med Kronprinsen og for om muligt at regere Danmark. Han har mistet denne Charlatan St. Germain, og for at trøste ham, vil man lidt efter lidt sætte ham ind i Regeringssagerne.«

I Slesvig By, som ogsaa i Ekernførde, levede Erindringen om St. Germain længe i Folket, og mange Sagn knyttede sig til hans gaadefulde Personlighed. Saa overbevist var Menigmand om hans Udødelighed, at Slesvigs Indbyggere i Ligfølget efter den gamle Landgreves Baare 1836 troede at genkende St. Germain, der, klædt i sin ejendommelige Dragt, beviste sin afdøde Ven den sidste Ære. Et endnu levende Øjenvidne mener dog, at der her forelaa en Forveksling med Greve Rochambeau, en fransk Emigrant, hvis Herkomst er ligesaa uoplyst som St. Germains.

Sælsomt lyder det, at Grev St. Germain, den rastløst vandrende, ensomme Mand, hvem Samtiden har betegnet som Aarhundredets Gaade, og hvem Evropa var for trang, skulde ende sine Dage i denne lille, nordiske By.

»TILFÆLDIGHEDER«

ELLER

»HVORLEDES ERIK NORDROSS FIK SIN HUSTRU«.

En efterladt Fortælling af NICOLAJ BØGH.

Med Illustrationer af CARL THOMSEN.

At Intet er tilfældigt, er en af Livets alvorlige Hovedsandheder; men at Meget kan se ud, som om det var det, er efterfølgende Historie et Exempel paa.

Det var ved Studentermødet i Kristiania i 1869. Jeg husker tydelig, at jeg en Formiddag kom gaaende op ad Carl Johans Gaden i Nærheden af Universitetet og Stortingsbygningen; ned imod mig kom der i stor Fart en Kaleschevogn, hvori der sad en ældre Herre, som havde en svensk Student ved sin Side og lige over for sig en norsk. Disse svang Begge deres Huer imod mig, og lige idet de kjørte forbi mig, vinkede Værten og raabte: »Vil De med?«, hvorpaa han lod sin Kusk standse Hestene. »Glæd mig ved at være min Gjæst til Frognesæteren«, sagde denne Mand, der var mig lige saa ubekjendt som hans to Kjørefæller. Det var saa venligt og saa gjæstfrit, dette Tilbud, at man knap vilde have troet sine egne Øren, hvis man ikke i de Dage var bleven saa vant til allevegne i Kristiania at nyde en saa udsøgt Omgængelse. Det gjorde mig derfor ondt at maatte svare: »Desværre — det

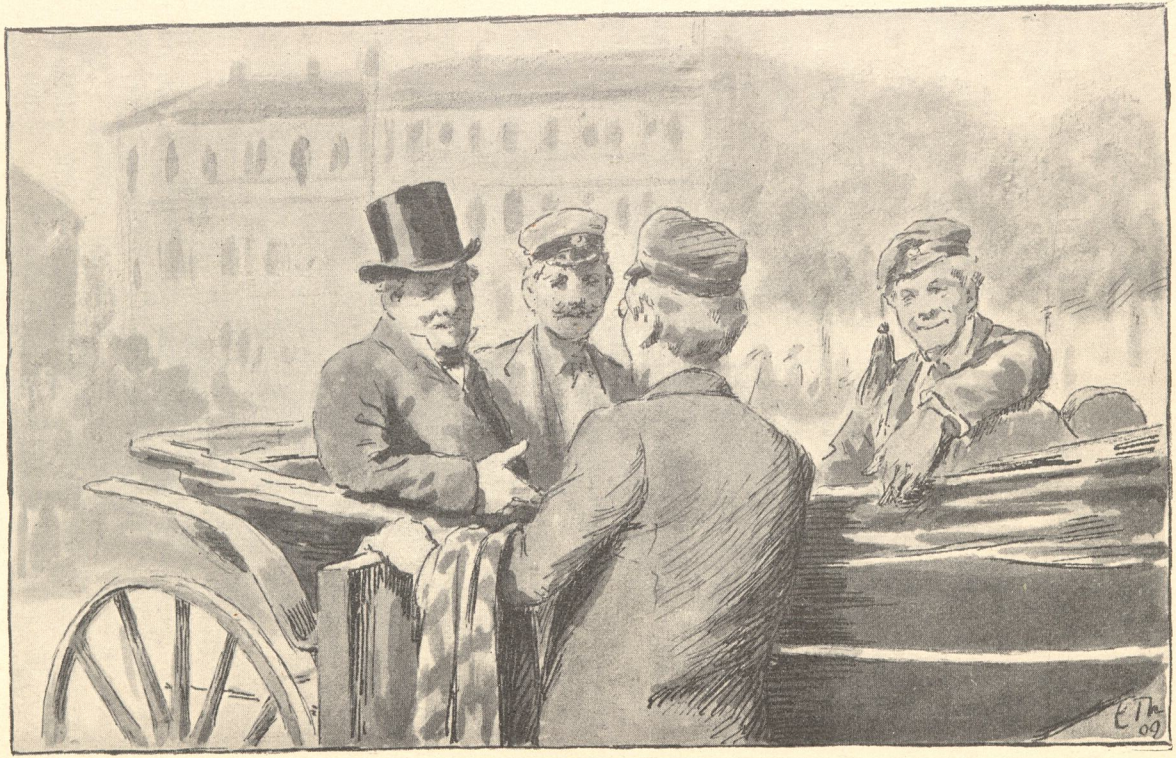

kan jeg ikke, da jeg har taget imod en Middagsindbydelse her i Byen til Klokken fem, og nu er den ét.«

»Jeg garanterer Dem for, at De skal være her tilbage i rette Tid. En af mine Gjæster er akkurat i samme Tilfælde.«

»Kan jeg ogsaa naae at blive omklædt?«, spurgte jeg.

»Ganske bestemt!« var Svaret.

Derpaa sprang jeg op paa Vognen og følte mig hurtig hjemme mellem min Vært, der viste sig at være Kammerherre, og hans to Gjæster. Raskt gik det afsted med de to smaa, rappe Heste for.

Min Vært var en fornem, yderst elskværdig Mand. Svenskeren ved hans Side havde jeg allerede lagt Mærke til i Göteborg, fordi han var saa smuk og studenterglad.

Vi vare forholdsvis hurtig paa Frognesæteren og endnu hurtigere oppe paa Konsul Heftys Udsigtsbygning og lod her den medbragte Champagne vederfares Ret. Svenskeren og jeg drak Brorskaal og vare snart de bedste Venner i Verden. I rette Tid vare vi efter Løfte tilbage i Kristiania. Jeg takkede min udmærkede Vært for godt Gjæstevenskab og sagde min Bror Farvel med de Ord: »Vi ses nok snart igjen«. Det vilde da have været altfor underligt, om de bedste Venner i Verden kun skulde have mødt hinanden én eneste Gang i deres Liv.

Jeg kom hen i Middagsselskabet. Der var mange Mennesker, af hvilke jeg knap kjendte en Eneste, og jeg begyndte næsten at føle mig lidt ensom, da pludselig — min Svensker traadte ind. Uden at vi vidste det, var det paa samme Sted, vi Begge skulde spise. Jeg fandt ham endnu elegantere og smukkere i Gala end i Formiddagsdragt; og det var ogsaa tydeligt nok, at han strax tildrog sig Opmærksomhed. Han fik en meget feteret ung Skuespillerinde tilbords, og i hendes Øjne — og det var smukke Øjne —

var han ganske kjendelig en Person, hun i ethvert Fald kunde have Lyst til at spille erotiske Scener med i et rigtig romantisk Drama. Han nikkede flere Gange til mig og blinkede med sine skjælmske Øjne, som om han vilde tilkjendegive mig, at han var ganske borte; jeg fandt ham næsten utilladelig triumferende; thi selv havde jeg ved min Side en Dame, der højst uretfærdigt gjorde tydelig Fordring paa at være »en ung, smuk Pige«.

Efter Bordet var der bestilt mange Vogne; vi skulde kjøre en Tur til Egebjerg og være hjemme igjen mellem 9 og 10; saa var det Meningen, at vi Alle skulde staa af paa Akershus, hvor der den Aften var stort offentligt Festbal. Jeg véd egentlig ikke, hvorledes det kunde være, at en anden dansk Student, Svenskeren og jeg kom til at kjøre alene i Vogn sammen. Jo, Sagen var nok forresten den, at de allerfleste Damer ikke toge med paa Kjøreturen, da de skulde hjem for at gjøre nyt Toilette inden Ballet; derfor kom Svenskeren til at kjøre uden Dame, hvilket var skammeligt; thi var Nogen skabt til Kvindeselskab, saa var det ham. Men der var jo da ogsaa Damer med! Jamen, ikke hans Skuespillerinde, og da han ikke kunde være ved hendes Side, saa vilde han være helt uden nogen. Det var forresten hans Skuespillerinde, vi kunde takke for Turen; thi hun havde givet Værten, der i Alt fulgte hendes Raad, den gode Idé at underholde Gjæsterne paa denne mere nemme end billige Maade — ganske passende for en Mand, der havde mere Guld end Vid.

Da vi i det lange Vogntog kjørte op igjennem en af Sidegaderne, var der i alle Vinduer paa en elegant Gaard, vi skulde forbi, fuldt af glade, støjende Mennesker; dér havde aabenbart ogsaa været Middagsselskab, og Gjæsterne lode til at more sig meget godt. Vor Vogn var langt tilbage i Rækken; men idet den kjørte frem foran Gaarden,

regnede der Blomster ned over os. Jeg er kun i Stand til at forklare det af den Omstændighed, at min smukke Ven var med i Vognen. Som hyldede Sejerherrer blottede vi vore Hoveder og lode derpaa vor Triumfvogn kjøre ud af de profane Befordringsmidlers Række, hvorpaa vi stode af og opsamlede den blomstrende Tribut. Men da vi saa saá op til de Skjønne, vare de alle forsvundne. Saa kjække ere Kvinderne til at vise deres Hjærtelag, naar de tro sig unævnte og ukjendte; men standser Jægeren, saa flygter Hinden. Vi sendte vore Kaart op og kjørte videre.

Da vi kom tilbage fra Egebjærg, var vor Vogn en af de forreste. Vinduerne vare atter fyldte med unge Piger, vi svingede Huerne og gave dem et rungende Hurra, som fortsattes gjennem hele Vognrækken, og nu bleve de fleste af dem staaende og hilste, rigtignok generт og med en Latter, som viste, at de aldeles ikke vare vante til at tage mod offentlig Hyldest. Min Ven var imidlertid i Fortryllelsens syvende Himmel og sagde, at ingen Piger i Verden kunde lignes med Kristianias.

Saa var det midt under Ballet paa Akershus! Man dansede baade inde i Festsalen og udenfor paa Fæstningsværkerne, hvor der var mange Trær og Buske, mange skjulte Bænke mellem lyst Foraarsløv, vid Udsigt over Fjorden og straalende Maaneskin fra den fuldkomment blaa Himmel. Der var Romantik over det Bal, og Lokaliteterne vare saa ejendommelige, at man alene af den Grund aldrig glemmer det.

En dansk Kammerat kom til mig og sagde, at der var en ung Dame, som ønskede at gjøre mit Bekjendtskab.

»Hvem er dét?«, spurgte jeg

»Hun hedder Frøken Harty, mer véd jeg ikke. Hun har víst mig Dit Kaart og spurgt, om jeg kjendte Dig.«

Det gik strax op for mig, at det maatte være En af

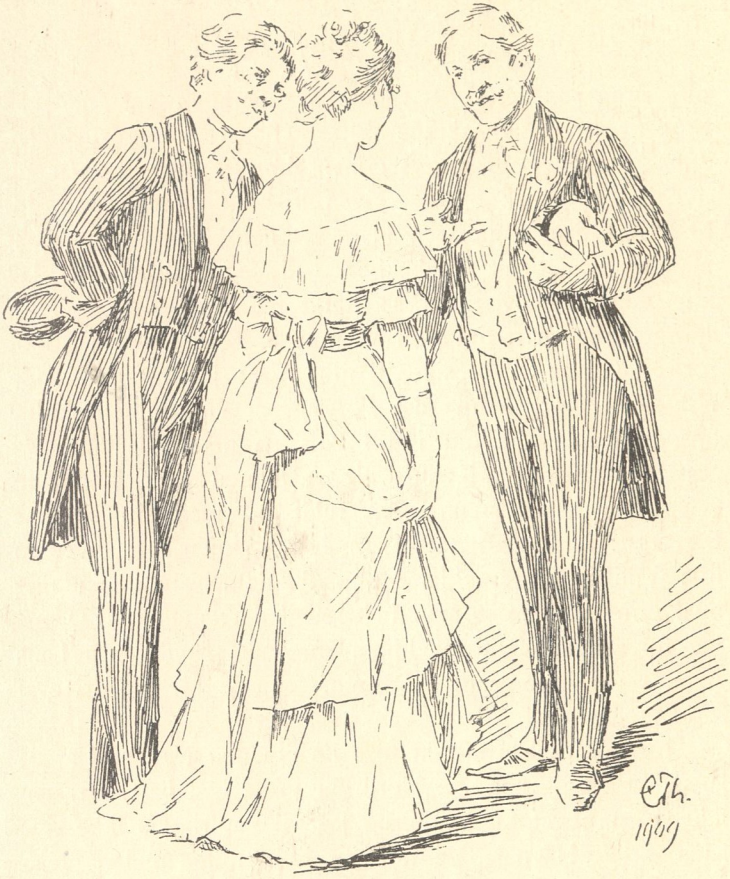
E.H.
1909

dem, der havde kastet Blomster paa os. Jeg lod mig føre til hende og præsentere for hende. Hun følte sig aabenbar skuffet: hun havde troet, *jeg* var Svenskeren. Vi havde nemlig paa Brorskabets Vegne byttet Hovedbeklædning, saa *jeg* gik med svensk Studenterhue, *han* med dansk; det var ofte Brug paa det Tog; derfor havde hun opsøgt en dansk Student, for at han skulde skaffe hende fat i Landsmanden. *Hun* var, som sagt, skuffet, men ikke *jeg;* thi det var en nydelig, skjælmsk og overgiven lille En med et Par vidunderlige blaa Øjne, saa klare, aabne, kloge og gode, at man fik Lyst til at trække hende tilside og sige: »Nej, lad mig dog faa Lov til at se rigtig ind i de Øjne.« Hun spurgte mig snart om min Vognfælle, og det maa jeg blot for én Gangs Skyld sige til min Ære: jeg var opofrende nok til at gjøre hende det Forslag, at vi sammen skulde opsøge ham. Vi kom ind i Balsalen netop da *Richardts* Sang for Nordens Kvinde blev afsungen; dér stod min svenske Ven og istemte den fuldt ud med sin skjønne Barryton; han var netop kommen til Linjen om »hver en lille Vildkat i Freyas lette Spand«, da jeg nærmede mig med min — eller om man hellere vil det: med *hans* Dame. Jeg forestillede dem for hinanden, snart havde hun hans Arm, og de forsvandt i Dansen. Saa kunde jeg drive af for Det, jeg var!

Jeg véd ikke Andet at fortælle om den Nat, end at da jeg Klokken 3—4 mødte Nordross — det hed han forresten ikke, men noget Lignende, og jeg vil naturligvis ikke sige hans rigtige Navn — da var han højst utilgængelig. Han var gyselig forelsket, og nu var *hun* tagen hjem og *han* skulde rejse imorgen. Hun var en saa dejlig Pige, at han umulig kunde udholde det, hvis han ikke fik hende at se mere, og i alt Fald vilde han da nu derud, hvor hun boede i Løkken paa Drammensvejen og bringe hende en Serenade.

Jeg sagde ham Godnat, men troløs og lumskelig var jeg, det maa jeg sige til min Skam: jeg fulgte ham i behørig Afstand, og paa rette Tid og Sted hørte og saá jeg ham virkelig bringe hende Serenaden. Derpaa aabnede en hvidklædt Jomfru et Vindue, og de mest mageløse røde Roser bleve kastede ned til Tak for den indsmigrende, vemodige Nattesang.

Næste Formiddag var Afskedsfesten paa Klingenberg. Jeg véd nok, Hvem der hverken hørte Taler eller Sange. Jeg saá en nydelig lille Jomfru i lys Formiddagsdragt og med en kjæk Hat over det viltre Haar. Kan Noget siges at være belejret til Overgivelse, fordi alle Udenværkerne ere indtagne, saa var det hende.

Processionen skulde begynde; vi skulde gjennem Gaderne til Jærnbanegaarden. Der var nok nogle skammelige Forældre, som havde hindret deres Datter i at gaa *med* blandt Studenterne. Jeg vandrede ved Siden af Nordross; han havde ikke længer Hue paa Hovedet, men det var omvundet af Kranse. Hvor han havde faaet dem fra, véd jeg ikke, men han førte med sig en Slags Sæk, hvori han opsamlede de utallige Buketter og Blomster, der bleve ham tilkastede. Som en Triumfator fangede han dem i Luften og saá ud som en gudbegejstret Bakkus, der holdt Bryllup. Hans Favn bugnede af Blomster. Damerne bandt med deres fine Lommetørklæder Buketter op ad hans Arme og Ben, han var snart slet ikke Andet end Blomster, og saaledes kom vi til Banegaarden. Hun var naturligvis naaet dertil og stod der med sine Forældre. Jeg hilste paa hende til Afsked, af Naade og Barmhjærtighed gav hun mig Haanden, og for dog at gjøre Noget, der kunde raade Bod paa den ringe Venlighed, hun havde vist mig, sagde hun: »De kommer jo paa Hjemvejen til Seffle; skulde De dér træffe Malin Stjernsköld, vær da saa snild at hilse hende fra mig.«

Jeg maa ærlig talt sige, jeg fandt Venligheden ringe. Jeg anede ikke Hvad der gjemte sig bag denne Hilsen. Ikke vidste jeg, at jeg stod i højere Magters Tjeneste. Jeg tog min Hue af og gik; der var Ingen, der vidste, om det var mig svært eller ligegyldigt at hilse Farvel til denne Pige.

Vi skulde snart til at kjøre og bleve kommanderede ind i Kupéerne. Nu maatte Nordross altsaa sige Farvel til hende. Han fik hendes sidste beduggede Roser; men ingen Rose har nogensinde været saa fuld af Dugg som hendes Øjne af Afskedens Vemod, da hun sagde ham sit Farvel. Ja — alt Dette har jeg set og husker det lige saa godt som rolig nu, da jeg fortæller det. Og jeg husker endvidere, at han, inden han gik ind i Kupéen, vendte sig om og sendte hende endnu en Hilsen: et Blik. Da gav hun sig til at græde og glemte aldeles, at en ung Pige paa ingen Maade kan være bekjendt saa aabent at røbe sine dybeste Følelser. Men Studentertogene have i saa Henseende været Vidner til mange Undtagelser fra Regelen.

Det haardhjærtede, hæse, koleriske Lokomotiv peb afskyelig, og Toget gled bort fra Perronen. Vi to Venner vare i Kupé sammen. Han sad ved Vinduet; men jeg véd ikke Noget at fortælle, da han uafbrudt hældte sig ud og fyldte hele det aabne Rum, saa *jeg*, der var inde i Vognen, ikke kunde se det Allermindste. Da han igjen kom tilbage, stod der store Taarer i den store, stærke Nordros's Øjne. I Kupéen lo man og var lystig, og Alle gjorde Nar ad den erotiske Lyriker. Skjønt han var umaadelig godmodig, kunde han alligevel ikke lide det. Han lagde aldeles ikke Skjul paa, at han var dødelig forelsket, og med komisk Alvor sagde han, at nu brød han sig ikke om at leve længer; thi i Upsala var der ikke »en enda vacker flicka« og knap nok i hele Sverrig, i alt Fald da ingen, som kunde maale sig med de norske. Vi Andre proteste-

rede, navnlig vi Danske; vi paastode, at Sverrig havde udmærket indtagende Kvinder, men *han* sagde blot, at vi forstod os ikke paa Piger, men han vidste, hvordan de skulde være, og de norske var de bedste.

Lidt efter lidt klaredes hans Humør, han gjemte sine sidste Roser inde i Favnen under Jakken og aabnede snart for »Sækken«. Han havde Nok af Blomster til at smykke os Alle med, og rundt langs Vejen, hvor der havde samlet sig Folk, kastede han dem massevis ud til Pigerne. Han fik desuden stadig nye, hvorsomhelst vi standsede. Det laa vel mest i hans Person, men ogsaa deri, at han bestandig gik om med Hovedet kranset og med alle de mange Blomster bundne om Armene eller hvor det nu havde truffet sig, saaledes som han var ankommen til Banetoget i Kristiania; vi Andre syntes, det var lidt ubekvemt at rejse i det Kostyme, men han sagde, han vilde ikke vise sig troløs, og saaledes gik han da om paa alle Jærnbanestationerne som om han var en Foraarsgud, og — hvor der er Meget, siger jo Ordsproget, dér kommer der altid Mere til.

Henad Aften standsede vi i Arvika og skulde overnatte dér. Vi bleve indkvarterede rundt omkring i Byen, og efter at vi havde spist til Middag hos vore Værter, samledes vi Alle til et Bal paa Banegaarden. Men her var der varmt og fuldt af Støv, hvorfor de fleste af os foretrak at danse nede paa det store Torv foran Banegaarden, hvor hele Landbefolkningen havde samlet sig. Värmlands unge Mænd viste sig synderlig gjæstfrie; naar vi kom for at byde deres »flickor« op til Dans, og disse genert vilde trække sig tilbage, sagde Knøsene, at de skulde værsgod være »snälla« mod de Fremmede, og saaledes gik da snart Dansen lystig og let hen over det til ganske anden Brug indrettede Balgulv.

Det varede ikke længe, saa mødte jeg Nordross. Med sit kyndige Øje havde han let fundet en af de smukkeste Värmlandspiger, med hvem han havde danset, men ikke derefter sluppet hende; han vandrede stadig om med hende under Armen. Saalænge han gik med sin Dame, kunde jeg jo ikke være bekjendt at komme med nogensomhelst Hentydning til en lille Pige i Kristiania, der nu vist følte sig meget ensom og var meget stille; men da jeg henved Kl. 2 atter mødte ham, spurgte jeg saa deltagende som mulig, om han alligevel ikke havde Lyst til at leve lidt endnu. Det tog han mig slet ikke ilde op, men forsvarede sig dog paa en Maade; thi han sagde, at han dog ikke kunde gaa omkring som en Umælende, og hjemme i sit Logis vilde han ikke være, han hverken vilde eller kunde, derfor maatte han blive ude hele Natten. Jeg trængte naturligvis paa for at faa at vide *hvorfor*, og saa kom det da frem, at han var bleven indlogeret hos en Jordemoder, og det fandt han fornærmende — han var *virkelig* vred over det — og det nyttede aldeles ikke, at jeg tog hende i Forsvar og sagde, at han jo dog maatte paaskjønne Madammens Gjæstfrihed, som ikke burde skuffes i al sin Velmenthed, jeg forestillede ham, at hun jo kunde være en udmærket brav Kone, at det var en hæderlig og uundværlig Stand, hun tilhørte, og at frem for Alle Sokrates's Moder havde indviet den, o. s. v. — det hjalp Altsammen Ingenting: han vedblev med, at det ikke lignede Noget at indlogere *ham* hos en Jordemoder, *og han vilde ikke hjem.*

I det Samme kom der en Flok danske og svenske Kammerater forbi; de vare inviterede af nogle »Sæterpiger« til at drikke Kaffe oppe i Sæterhytterne, og *det* var en saa henrivende Tanke for Nordross, at han strax sluttede sig til Selskabet og hurtig indsmigrede sig hos de saakaldte Sæterpiger; thi jeg tror rigtignok slet ikke, der er Sætere

ved Arvika; men de sagde Allesammen, de skulde op i Sæterhytterne, og det lød jo for saa vidt udmærket tillokkende. Jeg var træt Filister nok til at gaa hjem i min Seng, og hvis det er sandt, at den Seng er god, i hvilken man sover godt, saa var det en udmærket Seng, der var bleven mig anvist.

Det blev imidlertid en meget kort Søvn; thi vi skulde tidlig om Morgenen give Møde ved Dampskibet, som vilde føre os over Venern. Alle de Sæterbesøgende vare lige paa et hængende Haar komne for sent. Jeg husker ikke, hvorfor det var ordnet saaledes, at vore svenske Fæller skulde skilles fra os i Arvika; men saaledes var det. Formodentlig har Skibet kun haft Plads til os Danske. De svenske Studenter rejste saa en 4—5 Timer senere. Nordross var imidlertid kommen med de Danske ned paa Skibet for at tage Afsked. Vi To omfavnede hinanden paa det Broderligste, lovede aldrig at bryde Venskabet, snart at vexle Breve og muligvis ad Aare gjøre hinanden Gjenbesøg. Da vi sejlede, stod han ung og smuk oppe paa en stor Sten ude i Vandet og vinkede med sin Hue saa længe vi kunde se ham.

Sagte glede vi fremad gjennem de blomstrende, sommerlige Egne, og naaede Seffle, i hvis store Park hele Egnens Adel havde indbudt os til *det*, der kaldes »en splendid Frokost«. Vi gik fra Dampskibet lige op i Haven, hvor vore Værter toge imod os, medens Herregaardsdamerne indtoge sine Pladser som Værtinder rundt om ved de bugnende Borde. Der var Unge og Gamle mellem hverandre, og det Hele frembød et meget tiltalende, broget og malerisk Skue. Sommerklædte Kvinder tage sig altid godt ud i det Grønne. Vi stillede vor Hunger og Tørst; thi vi vare jo Dagens Helte, og som bekjendt ere Helte Ingenting uden Mad og Drikke. Saa benyttede vi os af de Rettig-

heder, Studentermødets Aand for længe siden havde indrømmet os: vi gik rundt og præsenterede os selv for de Skjønne ved at give dem vore Visitkort, hvorpaa vi indlode os i Samtale med dem. Der stod en yndig Pige, som saá mildt og ungdomsglad ud over den brogede Forvirring. Jeg holder just ikke af at bruge det Udtryk, at hun var huld — thi det er næsten blevet affekteret — men jeg kan alligevel ikke finde noget andet, der bedre end dette betegner hende. Det silkegule Haar hang i lange Fletninger fra Nakken, og den fløjelsbløde Hud var saa lys, Munden saa rød og kysselig, Smilet fuldt af vidunderlig Glans og frisk Livsglæde, at jeg maatte tænke paa Värmlandsvisens Ord:

»En Värmelandsflicka så huld och så skön«.

Hun havde hele den svenske Typpe, middelhøj, fyldig og dog fin, elegant fra Hoved til Fod og med to ubeskrivelig søde blaa Øjne, der med et langt drømmende, forventningsfuidt Blik saá ud i Verden. Hun var ganske bestemt en af de yndigste Piger, jeg nogensinde har set — ikke den alleryndigste; thi jeg véd nok, hvor hun var. Jeg gik hen til Frøkenen, blottede mit Hoved og gav hende mit Kaart.

»De vil ikke blive vred over, at jeg spørger Dem, om De ikke skulde kjende Frøken Malin Stjernsköld.«

»Det är just jag!« svarede hun med Forundring i sit Smil, idet hun gjorde en nydelig Bøjning som Hilsen. Hvor lød dog Värmelandssproget yndig i Pigemund! »Det var da et forunderligt Træf«, sagde jeg; »thi jeg har netop det Hverv at bringe Dem en Hilsen«.

Jeg nævnede Frøken Hartys Navn og fik til Svar:

»Jaså hon! Vi träffades ifjor i Strömstad. Hur mår hon? Det var en söt och älskvärd flicka«.

Nu var Bekjendtskabet gjort, jeg bød hende min Arm og vi spaserede rundt i Parken. Hun skuffede mig ikke,

da vi kom til at tale sammen. Hvert muntert Ord, jeg sagde, slog an, hver Nyance i Talen fik sit Tilsvar.

Det var lykkelige Timer, vi Studenter tilbragte i Seffle, og vi var nær aldrig komne derfra. Men det maatte ske; thi Upsalenserne ventedes til Middag, og vore Værter og Værtinder maatte dog have nogen Tid til at skifte Dekoration inden næste Akt. Jeg gav Frøken Malin et Visitkaart, paa hvilket jeg skrev: *Erik Nordross.* »Han kommer mellem de upsalensiske Studenter«, sagde jeg; »vil De bringe ham min Hilsen? De faar ham let opspurgt gjennem en af hans Kammerater«. Det lovede hun, og saa maatte vi skilles. Naar jeg skal være Sandheden tro, maa jeg bekjende at jeg med Vemod sagde Farvel. Man møder paa sin Vej saa meget Skjønt og Godt, som berører Hjærtet, men som dog ikke hélt kan tilhøre En, og man forlader det med et dulgt Suk.

Saa gled Skibet da atter bort, og fuldttonende lød det fra et begejstret Ungersvendekor ind over Land:

O Värmeland, Du sköna, Du herrliga land,
Du krona för Svea Rikes länder!

Det var maaske disse Strofer, der bleve sungne med størst Begejstring af de »muntra gossar«, som droge afsted.

Jeg havde været over en Maaned herhjemme og i den Tid levet meget mere i Minderne end i Virkeligheden. Da fik jeg en Dag Brev fra Nordross og blev forbavset over, at han kun løselig takkede mig for den Hilsen, jeg havde sendt ham i Seffle; han havde ganske rigtig modtaget den, det skrev han; men ikke med et eneste Ord nævnede han den unge Frøken Malin. Jeg kunde sige mig selv, at han havde set og talt med hende; thi ingen Anden end hun havde dér haft en Hilsen at bringe ham fra mig, og jeg

kunde ogsaa sige mig selv, at det var umuligt, han kunde være sammen med saadan en Pige uden at blive rasende *förtjust*. Og jeg havde jo Beviser nok paa, at han ikke var af Dem, der gik skjult af med en Forelskelse. Hvad skulde da dette her sige?

Før jeg havde ventet det, kom jeg igjen tilbage til Norge. Det var nogle for saa vidt sørgelige Familieanliggender, der førte mig til Kristiania; men det vedkommer ikke Hvad jeg her vil fortælle. Jeg maatte blive der i længere Tid og grundfæstede da mit tidligere flygtige Kjendskab til en ung Pige, jeg engang havde set græde paa Kristiania Banegaard. Da jeg en Dag gjorde en spøgende Hentydning dertil, blev hun meget rød og sagde: »Der er visse Feststemninger, som ikke er til at lide paa«. Hun havde ikke siden hørt Noget om eller til Nordross, og hun syntes ikke at have Lyst til nærmere at dvæle ved ham. Vi saas tit efter den Tid, da jeg kom meget i hendes Forældres Hus. Først mod Slutningen af mit Ophold deroppe, spøgte hun over »gamle, barnagtige Tider«.

Et halvt Aars Tid efter at jeg var kommen hjem, fik jeg atter et Brev med Nordross's Udskrift; inden i det laa det selvsamme Kaart, hvorpaa jeg hin Dag i Seffle havde skrevet hans Navn; nedenunder var der tilføjet med Damehaand: *Malin Stjernsköld.*

Jeg blev længe tavs, efter at jeg havde erfaret denne Nyhed; man bliver saa underlig i det Øjeblik man føler, at man — sig selv ganske ubevidst — har været et Redskab i højere Hænder. Inden jeg havde faaet sendt mit Lykønskningssvar, modtog jeg atter Brev med hans Udskrift, og jeg tænker ikke, han vil tage mig det ilde op, naar jeg her afskriver det i Oversættelse:

Min kjære Bror!

At jeg er bleven forlovet, véd Du allerede; men da jeg sendte Dig Kaartet kunde der umulig blive Tid til at skrive. Nu bør Du være den Første, til hvem jeg fortæller om min Lykke; thi Du har dog — med eller imod Din Vilje — været *Postillon d'amour*.

Da jeg hin Sommerdag kom til Seffle, og et Kaart med mit Navn paa raktes mig af en Kammerat, blev jeg kort efter af ham præsenteret for *hende*, der nu er *Min*. Det kan ikke nytte, jeg vil fortælle Dig Hvad jeg følte, og jeg vil det heller aldrig. Kun dette: efter at jeg havde forladt Seffle, blev jeg ikke trøstet igjen. Jeg var som omskabt. Nu først vidste jeg, at jeg aldrig før havde elsket. Alle mine tidligere Forliebelser havde kun været stærke Anelser og stærke Anelser vidne jo om stor Trang. Al denne Trang er nu stillet; jeg er salig som en Gud.

Men nu videre i Det, Du skal vide! Jeg kom til Upsala, jeg var led ved Alt, ved mit Hjem, mine Bøger, ved Mennesker, ved Staden, ved Alt! Det Eneste, der var mig til Behag, var at gaa op paa Slotsbakken i Maaneskin og se langt ud i det Fjærne. Kun Minderne vare mig kjære. Stod jeg saa deroppe ved Slottet og Maanen tryllede Alt i straalende Drømme, saa tænkte jeg paa, at denne samme Maane, naar den skinner om Natten, dog har sit Lys fra Dagens Sol. Saaledes fik den Mindets Maane, der lyste over mine Længslers Land, sin Glans fra hendes klare, lyse, varme, virkelige Sols Skikkelse. Kan Du mærke, hvor jeg var bleven poetisk?

Ak Du, jeg var forresten til Ingenting! Saa i November hørte jeg, hun var paa Besøg i Stockholm; jeg tog derned og fik det maget saa, at vi kom sammen paa Bal. Jeg syntes da, hun var endnu skjønnere, endnu yndigere — —.

Vi blev ikke forlovet, men jeg troede dog, hun brød sig om mig. I Julen kunde jeg ikke udholde det mere, men rejste til Värmeland. Jeg gik lige til hende, og da hun saá mig — nej, Kjære, det kan og det skal aldrig beskrives. Jeg friede ikke, forstaar Du, jeg har aldrig friet — vi kyssede hinanden — dér har Du hele Historien.

Nu var hun *Min*, nu *er* hun Min, og jeg jubler af Lykke.

Jeg kan naturligvis godt forstaa, at Du ryster paa Dit Hoved og siger, Du vil ønske, det maa vare. Sig ikke det, jeg kan ikke lide, at Du siger det; thi jeg elsker inderlig højt. Men Du mener vel, at det har jeg gjort saa tit?

Kan Du da ikke huske Din Verdenshistorie? Middelalderen var Folkenes Yndlingsperiode, fuld af sværmeriske Længsler og romantiske Drømme. Folkeslagene brøde op fra Hus og Hjem og gave sig paa Vandring for at naa det hellige Land og indtage Jerusalem. Har da ikke enhver poetisk, kraftfuld Yngling de samme Længsler? Som hine Korsfarere drages han udad paa det Ubestemte, han vil naa det Ideale, sin Kjærligheds Udkaarne. Du véd, at Korsfarerne standsede ved hver By, de kom til, og spurgte: »Er dette Jerusalem?« De indtog den da og mærkede saa, at det ikke var den. Saaledes gjør ogsaa Ynglingen. Vi kjende vel Alle, naar der ellers er Ild og Fantasi i os, disse forberedende, varslende Stationer paa Kjærlighedens Vej, disse saakaldte flygtige Forelskelser. Da Korsfarerne endelig naaede den rette hellige Stad, da spurgte de ikke længer, da raabte de Alle med én Mund: »Dette er Jerusalem!«, og saa droge de ind i Staden og plantede deres Fane paa Oljebjærgets Top. — Tro mig, hver Gang jeg forhen var forelsket, tvivlede jeg om, at hun var den Rette, og Tvivlen er jo Nok til at bevise, at hun ikke var det. Men da jeg saá Malin, da spurgte jeg ikke, da vidste jeg det:

Hende eller Ingen! Og derved bliver det. Er Du ikke enig med mig, saa siger jeg, at Du er en Barbar, som ikke forstaar Korsfarerhistorien.

Og nu skal Du have Tak, min Ven, at Du fik den Idé at sende mig Hilsen gjennem Malin Stjernsköld. Derfor velsigner hun og jeg Dig bestandig.

Din

E. Nordross.

Der gik ikke et Aar, saa fik jeg Indbydelse til Brylupsfærd i Värmeland. Hvor gjærne var jeg kommen! Men jeg kunde ikke, jeg skulde netop paa denne Tid til Kristiania paa en Slags Forretningsrejse.

Første to Aar efter kom jeg til Stockholm; da var jeg selv en lykkelig Ægtemand, og min Hustru fulgte mig paa Rejsen. I Jærnbanekupéen traf vi en Bekjendt fra Kristianiatoget, og vi kom til at tale om Nordross. »Ja, det er mest for at besøge ham, at vi gjør denne Rejse«, sagde jeg. Vedkommende kjendte ham mere end fra Goddag til Farvel og fortalte mig, at Nordross var en meget anset ung Læge. Vi kom ind paa hans tidligere saa fængelige Hjærte, og min Medrejsende ytrede da, at slige Tendenser i Ungdommen netop avlede Daadskraft og mandig Dygtighed, naar de bleve afledte i et lykkeligt Ægteskab. »Og Nordross er bleven udmærket godt gift«, tilføjede han.

Næste Formiddag fulgtes min Hustru og jeg ad til Nordross's Hus. Vi kom uanmeldte, og hverken han eller hans Frue anede, at jeg var bleven gift. Jeg havde med Vilje Intet tilskrevet dem derom, som da overhovedet Korrespondancen mellem Nordross og mig lidt efter lidt var bleven ustadig og snart derpaa hélt afbrudt, skjønt vi dog vare lige gode Venner.

Endelig standsede min Hustru og jeg udenfor hans Dør og ringede paa. En Pige lukkede os ind i et Venteværelse og bad os tage Plads, Doktoren kom strax. Et Øjeblik efter stod han for os. Idet han saá mig, men ikke min Hustru, hvem han formodentlig antog for en mig uvedkommende Person, der ventede paa Konsultation, raabte han, uden i mindste Maade at lægge Mærke til hende: »Nej Du — nej! Velkommen! Velkommen!« Derpaa styrtede han tilbage til den anden Stue og raabte: »Malin! Malin! Her er virkelig Vilhelm Gram!« — I det Samme vare de Begge inde hos os, og Fru Nordross opdagede da strax min Ledsagerske. »Men — det er jo Frøken Charlotte Harty!« raabte hun forbavset og saá spørgende paa mig. Næsten forvirret stirrede Nordross først paa hende og saa paa mig, hvorefter han gjentog: »Frøken Harty!?«

»Nej, *min* Hustru!« svarede jeg.

Forvirringen overvandtes af Jubelen, skjønt det varede noget, inden Nordross kunde orientere sig, og da sagde han: »Nej, men Du, Gram, hvorfor har Du ikke skrevet mig dette til?«

Og jeg fortalte ham, at jeg havde handlet med velberaad Hu netop for at kunne komme til opleve dette Øjeblik.

»Aldrig i mit hele Liv er jeg bleven saa forbavset!« sagde han.

»Ganske som det gik med mig, da jeg fik Din Forlovelse at vide«, svarede jeg.

Det kan ikke nægtes, at der i Begyndelsen viste sig lidt Ufrihed ved dette for os Alle saa mærkelige Gjensyn; men vor gjensidige, umiskjendelige Lykke overvandt den snart, og det var en ubeskrivelig hjærtelig Gjæstfrihed, hvormed de To førte os ind i deres egentlige Bolig, som

hélt igjennem havde det Præg, et fuldt fortroligt Ægtepar giver sit Hjem. Hvad jeg tidligere havde beundret hos hende, var nu kommet til den lykkeligste Udfoldelse; hun forenede i sin Person den yndigste Moder og den sjældneste Hustru, og denne harmoniske Samklang, som det er den ægte Kvindes Maal at frembringe, kastede et usædvanlig skjønt Lys over hende. Og Nordross! Han besad hele den Frihed, Sundhed, Forstand og Hjærtelighed, som karakteriserer den lykkelige Familiefader.

Da vi vilde gaa, bleve vi indbudne til samme Dag at spise til Middag hos vore Venner. Klokken 5 vare vi Gjæster ved deres Bord. Min Hustru var Nordross's Dame hans Hustru min. Ved Desserten bleve to prægtige straalende Børn bragte ind til Bordet. Da løftede jeg bevæget mit Glas og drak for den lykkelige Familie.

»Synes Du endnu, Nordross, at Sverrigs Kvinder ikke ere skjønne og elskværdige?« spurgte jeg.

»Jeg vil lade Dig selv svare«, sagde han.

Da tog jeg hans ikke stort mere end enaarige Datter paa Armen og fortsatte: »Som jeg ser, har Du gjort Dit til at forøge de skjønne svenske Kvinders Antal«.

»Jamen, jeg da,« lo Fru Nordross, »er jeg da ikke Moder til en af de tilkommende svenske *Mænd?* Er han her, saa lille som han er, ikke allerede sin Faders udtrykte Billede?«

Hermed løftede hun sin to Maaneders tykke Dreng hen imod os.

Nordross sagde: »Har De kjendt Mage til Hustru, som siger sin Mand smukke Ting og derved rent glemmer Hvad hun først og fremmest skulde gjøre: udbringe en Skaal for de To, som førte os sammen.«

»Jamen, Du slemme Mand«, svarede Fru Nordross, »nu kommer jo netop Champagnen.«

Strax efter knaldede og skummede denne Festdrik, og saa blev der tømt et Glas for min Hustru og mig, og der blev medtaget en lille Fyr, som begyndte at stolpre af hjemme i Kjøbenhavn, men som var altfor lille til at kunne besøge Stockholm. Nordross sagde: »Da jeg har Grund til den Antagelse, at Drenge gjennemgaaende mest slægte deres Moder paa, vil min Ven Gram ikke tage mig det ilde op, at jeg særlig udbringer en Skaal for hans Søn.« Aldrig er nogen Skaal bleven tømt med mere synligt Hjærtelag end denne.

Lidt efter løftede Nordross atter sit Glas med de Ord: »Og Tak, at De Begge kom og delte Lykken med os i det Hjem, som De selv have været de Første til at grundlægge.«

»Nej«, svarede jeg, »saa har *vi* dog lige saa meget at sige Tak for, og vi har vel i saa Henseende i Grunden ikke Meget at lade hinanden høre. Har Du ikke fundet Rendegarnet i Væven? Husker Du Skuespillerinden, Du havde tilbords i Kristiania? Det var hende, der havde faaet arrangeret Kjøreturen, hvor vi fik Blomster . . . .«

»Skuespillerinden leve!« raabte Nordross, og hun anede ikke, at vi saa drak hendes Skaal.

». . . Det var Blomsterkastningen«, fortsatte jeg, »der skaffede os Bekjendtskab med en vis ung Frøken Harty paa Akershus' Festbal . . .«

»Frøken Hartys Mindebæger!« afbrød Nordross mig, og saa blev det leende drukket i Champagne.

». . . Det var hende, der gav mig Hilsen med til Frøken Stjernsköld . . .«

»Frøken Stjernsköld!« afbrød Nordross med straalende Øjne, og atter tømtes Champagneglassene.

». . . Og det var *mig* . . .«

»Din Skaal, Gram!« raabte Nordross.

». . . Det var *mig* der bad Frøken Stjernsköld bringe Hilsen til Dig, saa Du ser, vi have haft Medarbejdersker ved Væverstolen.«

Da kyssede de to Fruer hinanden, og Fru Nordross sagde: »Vi To har dog kjendt hinanden længst.«

»Ja«, svarede min Hustru, »det var dog godt, at vi hiin Sommer traf sammen i Strömstad.«

»Vist saa«, fortsatte Fru Malin; »men det Bedste var, at vi Begge syntes saa godt om hinanden.«

Efter et Øjebliks Tavshed sagde min Hustru: »Man kan gjøre Hvad man vil her i Verden, der er dog over os Magter, som leder Alt saaledes, at de faa ud af det Hvad de vil.«

»Ja, og dem er det værdt at stole paa«, vedblev Fru Nordross, »naar de føre Alt saa godt som de have gjort det med os.«

HERREBLADENE.

Et hidtil utrykt Æventyr af H. C. Andersen.*)

Hvor man dog i Papir kan klippe og klistre nydelige Ting! Det maatte man rigtignok sige naar man saae det Slot, der var saaledes klippet og klistret at det fyldte et heelt Bord og var malet med Udseende som om det var bygget af røde Steen; det havde skinnende Kobbertag, det havde Taarn og Vindelbro; Vand i Kanalerne som et Speilglas, for det var Speilglas. Der stod i det høieste Taarn en Vægter snittet af Træ, han havde en Trompet at blæse, men han blæste ikke.

Det Hele tilhørte en lille Dreng som hedte *William* og han heisede selv Vindelbroen og lod den igjen falde, lod sine Tinsoldater marschere over, aabnede saa Slotsporten og saae ind i den store Riddersal, hvor der paa Væggene hang i Ramme, ligesom Billederne i de virkelige Riddersale alle Herrebladene fra et Spilkort *Hjerter, Ruder, Kløer* og *Spaer;* Kongerne med Krone og Scepter, Damerne med Haar ned over Skuldrene og Blomst eller Vifte i Haanden, Knægtene med Hillebarde og veiende Fjer, som man jo seer det i Spillekortene.

*) Manuskriptet tilhører Professorinde Bøgh. Eftertryk forbydes, Ret til Oversættelse forbeholdes.

En Aften laae den lille Dreng og kigede igjennem den aabne Slotsport ind paa Kortbillederne i Riddersalen og han syntes at Kongerne hilsede med deres Scepter, ja *Spaerdame* bevægede Guld-Tulipanen hun holdt i Haanden og Hjerter-Dame løftede sin Vifte; alle fire Dronninger gave naadigt Tegn paa at de bemærkede ham. Han rykkede endnu nærmere for bedre at see, men kom derved med Hovedet til at støde til Slottet saa at det rystede. Da stak alle fire Knægte, *Kløer*, *Spaer*, *Ruder* og *Hjerter*, deres Hillebarde frem, for at vare ham, at han ikke saaledes maatte trænge paa.

Den lille Dreng forstod det og nikkede i al Venskabelighed; han nikkede nok engang og saa sagde han: »Siig Noget!« men Kortbladene sagde ikke et Ord; dog da han tredie Gang nikkede til *Hjerterknægt*, sprang denne ud af Kortbladet, [og] stillede sig midt paa Gulvet.

»Hvad hedder Du?« Spurgte han den Lille. »Du har klare Øine og gode Tænder, men du vasker ikke tidt nok dine Hænder!« Og det var nu ikke fiint sagt.

»Jeg hedder *William!*« sagde den Lille, »og det er mit Slot og du er min Hjerterknægt!

»Jeg er min Konges og min Dronnings Knægt, ikke din!« sagde *Hjerterknægt*. »Jeg kan gaae ud af Bladet og af Rammen med, og det kunne de høie Herskaber endnu bedre. Vi kunne gaae ud i den vide Verden, men den ere vi kjede af; det er mageligere og behageligere at sidde i Kortblad og være sig selv!«

»Have I virkeligt Alle før været Mennesker?« Spurgte den *Lille*.

»Mennesker,« sagde *Hjerterknægt*, »men ikke saa gode, som vi burde være! tænd et lille Voxlys foran mig, helst et rødt, thi det er min og mit Herskabs Couleur, saa skal jeg fortælle Slotsherren, for Du er jo Slotsherre, siger du,

hele vor Historie, men bryd mig ikke af, skal jeg tale, maa det gaae i een Snurre! Seer du ham, min Konge, Hjerterkonge, han er den ældste af de fire der, for han er født først, født med Guldkrone og Guldæble. Han regjerede ligestrax. Hans Dronning var født med Guld Vifte, den har hun endnu! de havde det saa yndigt fra Smaa af, behøvede ikke at gaae i Skole, kunde lege hele Dagen, bygge Slotte og rive ned, knække Tinsoldater og lege med Dukker; forlangte de Smørrebrød saa var der Smør paa begge Sider af Brødet og Puddersukker ovenpaa. Det var den gode gamle Tid, Guldalderen som den kaldes, men den bleve de kjede af og jeg ogsaa. Det var den Gang og — saa kom *Ruderkonge.*«

Mere sagde Knægten ikke; den lille Dreng lurede paa at høre mere, men der blev ikke sagt et Ord og han spurgte: »Hvad saa?« *Hjerterknægt* svarede ikke, stod strunk og stiv med Øinene lige mod sit tændte Voxlys. Den Lille nikkede, nikkede igjen, men fik dog ikke Svar, saa vendte han sig til *Ruderknægt*, og da han nikkede tredie Gang til ham sprang denne ud af Kortbladet, stillede sig op og sagde det eneste Ord: »Voxlys!« den Lille tændte strax et rødt Lys og satte foran ham. Da præsenterede *Ruderknægt* med sin Landse og sagde:

»Saa fulgte *Ruderkonge!* en Konge med Glasrude paa sit Bryst; ogsaa Dronningen kunde man see lige ind i, og at de vare skabte ligesom alle, andre Mennesker. Det var saa fornøieligt at man derover reiste dem et Monument; det stod i hele syv Aar, men det var ogsaa reist for Evigheden!« Og saa præsenterede *Ruderknægt* og saae paa sit røde Voxlys.

Og uden at den lille *William* nikkede skreed med Eet, ganske gravitetisk, som Storken kan gaae naar den skrider hen over Marken, *Kløverknægt*, det sorte Kløver i Hjørnet

af Kortbladet fløi med som en Fugl hen over ham og saa igjen tilbage og satte sig hvor det før havde siddet. Og *Kløverknægt* talte, uden først, som de to Andre, at bede om Voxlys.

»Ikke Alle erholde Smør paa begge Sider af Brødet og Sukker ovenpaa; det fik hverken min Konge eller Dronning. De maatte gaae i Skole og lære hvad de tidligere Konger ikke havde lærdt; de gik ogsaa med Glasrude paa Brystet, men Ingen saae derind, uden for at bemærke om der ikke var noget galt inde i Urværket, som de kunde skjænde paa. Jeg veed det, jeg har tjent mit Herskab i alle Aar, og tjener det fremdeles og lyder dets Villie. Nu vil Herskabet at jeg ikke skal tale mere iaften og jeg tier og præsenterer; det gjorde han. Men *William* tændte ogsaa for ham Lys det var skinnende hvidt.

»Huits!« hurtigere end Lyset tændtes stod *Spaerknægt* paa Gulvet inde i Riddersalen. Han kom i en Fart og dog humpede han, som havde han et daarligt Been. Han hilsede ikke, det knagede i ham han havde været knækket og brækket, gaaet meget igjennem, nu talte han.

»De have hver faaet Lys, og jeg faaer det ogsaa veed jeg; men skulle vi Knægte have det, da maa det bringes tredoppelt til Herskaberne[,] og min Spaerkonge og Dronning-Dame bør det sig at have fire Lys thi deres Historie og Prøvelse er saa sørgelig de have Aarsag til at gaae i Sort og have Grav-Spaden i deres Vaaben; det have de ogsaa! Jeg vil ikke fortælle deres Historie, ikke heller min egen, men kun sige: jeg har faaet Spot-Navn, »*Sorte Peer*« i Kortspillet; ja jeg har faaet værre Navn, det er ikke engang passende at sige,« og saa hviskede han. »Man kalder mig »*Skidt-Mads*«! og engang var *jeg* dog første Kavaleer hos *Spaerkonge* og nu er jeg sidste. Jeg fortæller ikke mit Herskabs Historie, det vil ikke have det!

Lille Slotsherre kan selv gjøre ud af den hvad han vil, men sørgeligt! det er gaaet tilbage og gaaer ikke frem før vi Alle ride paa den røde Hest høiere op end der ere Skyer!«

Og den lille *William* tændte tre Lys for hver af Kongerne og tre for hver af Dronninger; men Herskabet Spaaer fik hver fire; der blev saa straalende i den hele Riddersal, saa lyst som i den rigeste Keisers Slot, og de høie Herskaber hilsede mildt og naadigt; *Hjerterdame* lod Guldviften neie, Spaaerdame svingede med Guldtulipanen saa at der kom Ildslue ud af den. De høie Par stege ud af Kortblad og Ramme, traadte i Menuet ned af Gulvet [og] op igjen, de dandsede i Lue og Knægtene med; det var som om hele Salen stod i Flamme; det rislede og raslede, Luen slog ud af Vinduer og Vægge, hele Slottet stod i Glød og Flamme. *William* sprang forskrækket tilside, raabte paa Fader og Moder: »Slottet brænder!« Det gnistrede og blussede; men i Ilden susede og sang det:

»Nu ride vi paa den røde Hest høiere op end der ere Skyer. Det bør sig ridderlige Mænd og Fruer, Knægtene følge med!«

Ja den Ende fik det med *Williams* Slot og med Herrebladene. *William* lever endnu og vasker sine Hænder: hans Skyld var det ikke at Slottet brændte.

(Altona.) H. C. Andersen.